

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ 2024
ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ – ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Παντελής Γκάσιος, Σύμβουλος ΟΕΥ Α'
Χριστίνα Οικονόμου, Γραμματέας ΟΕΥ Β'

Μαδρίτη, Ιούνιος 2025

Πίνακας περιεχομένων

1	Οικονομία Ισπανίας	3
1.1	Επισκόπηση της οικονομίας της Ισπανίας.....	3
1.1.1	Η δομή της οικονομίας	9
1.1.2	Βασικά οικονομικά μεγέθη.....	12
1.1.3	Εξωτερικό εμπόριο	13
1.1.3.1	Εμπόριο αγαθών	14
1.1.3.2	Εμπόριο υπηρεσιών.....	18
1.1.4	Επενδύσεις.....	19
1.2	Στοιχεία οικονομίας της διοικητικής διαίρεσης της Ισπανίας.....	20
1.3	Οικονομικές προβλέψεις 2024	20
1.4	Οικονομικές σχέσεις Ισπανίας.....	20
1.4.1	Ισπανία – ΠΟΕ	22
1.4.2	Ισπανία – Ευρωπαϊκή Ένωση	22
1.4.3	Συμμετοχή σε περιφερειακές οικονομικές / τελωνειακές Ενώσεις..	22
1.4.4	Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών.....	22
2	Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ισπανίας	22
2.1	Διμερές εμπόριο	22
2.1.1	Εμπόριο αγαθών	23
2.1.2	Εμπόριο υπηρεσιών.....	28
2.2	Άμεσες επενδύσεις	30
2.2.1	Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ισπανία.....	30
2.2.2	Επενδύσεις της Ισπανίας στην Ελλάδα.....	35
2.3	Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ισπανίας.....	42
2.4	Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2023.....	43
3	Συμπεράσματα – προτάσεις.....	49
3.1	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών ...	49
3.2	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων	50
3.3	Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας.....	52
3.3.1	Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία	52
3.3.2	Δράσεις για Επιχειρηματικές Αποστολές	52
3.3.3	Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών	53
3.3.4	Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά .	54
3.4	Άλλες ενέργειες.....	54

3.5	Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου	55
4	Παράρτημα.....	56
4.1	Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία	56
4.2	Χρήσιμες διευθύνσεις.....	57

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1:	Βασικά οικονομικά μεγέθη Ισπανίας	12
Πίνακας 2:	Εξωτερικό εμπόριο Ισπανίας.....	13
Πίνακας 3:	Εξαγωγές αγαθών Ισπανίας	14
Πίνακας 4:	Εισαγωγές αγαθών Ισπανίας	15
Πίνακας 5:	10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Ισπανίας και η θέση της Ελλάδας	16
Πίνακας 6:	10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ισπανίας και η θέση της Ελλάδας	17, 18
Πίνακας 7:	Εισπράξεις Ισπανίας.....	18
Πίνακας 8:	Πληρωμές Ισπανίας	19
Πίνακας 9:	Επενδύσεις από και προς την Ισπανία	19
Πίνακας 10:	Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδας - Ισπανίας	23
Πίνακας 11:	Ελληνικές εξαγωγές στην Ισπανία – μεγάλες κατηγορίες.....	24
Πίνακας 12:	Ελληνικές εξαγωγές στην Ισπανία – κυριότερα προϊόντα.....	25
Πίνακας 13:	Ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία – μεγάλες κατηγορίες	26
Πίνακας 14:	Ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία – κυριότερα προϊόντα.....	27
Πίνακας 15:	Ισοζύγιο υπηρεσιών	28
Πίνακας 16:	Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ισπανία	28
Πίνακας 17:	Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ισπανία	29
Πίνακας 18:	Πληρωμές της Ελλάδας στην Ισπανία	29
Πίνακας 19:	Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ισπανία	30
Πίνακας 20:	Επενδύσεις της Ισπανίας στην Ελλάδα	35
Πίνακας 21:	Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών	49
Πίνακας 22:	Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ισπανία.....	50

1 Οικονομία Ισπανίας

1.1 Επισκόπηση της οικονομίας της Ισπανίας

Η Ισπανία έχει τη 15^η μεγαλύτερη σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως και την 4^η στην Ε.Ε. (στοιχεία Παγκόσμιας Τράπεζας έτους 2023). Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τότε ΕΟΚ) από το 1986, χρησιμοποιεί το ευρώ ως επίσημο νόμισμά της από το 2002, ενώ είναι μέλος της Ευρωζώνης από το 1999. Επιπλέον, είναι μέλος του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από την ίδρυσή τους.

Ο πληθυσμός της χώρας είναι 49,15 εκατ. κάτοικοι. Με βάση στοιχεία Απριλίου 2025, οι Ισπανοί πολίτες υπολογίζονται σε 42,21 εκατ. ενώ οι αλλοδαποί σε 6,95 εκατ. Το 50,9% του πληθυσμού αποτελείται από γυναίκες και το 49,1% από άνδρες. Η μέση ηλικία είναι 45,6 έτη η οποία βαίνει διαρκώς και με ταχείς ρυθμούς αυξανόμενη (στοιχεία EUROSTAT 2024), ενώ το προσδόκιμο ζωής ανέρχεται στα 81,3 έτη για τους άνδρες και στα 86,7 έτη για τις γυναίκες (στοιχεία EUROSTAT 2023). Οι μεγαλύτερες πόλεις είναι η πρωτεύουσα, Μαδρίτη, ακολουθούμενη από τη Βαρκελώνη, οι οποίες αποτελούν τα δύο μεγαλύτερα κέντρα επενδύσεων στην Ισπανία. Ακολουθούν η Βαλένθια, η Σεβίλλη, η Σαραγόσα και η Μάλαγα. Η Βαρκελώνη θεωρείται το μεγαλύτερο κέντρο υψηλής τεχνολογίας και νεοφυών τεχνολογικών επιχειρήσεων στην Ισπανία, καθώς και το τρίτο δημοφιλέστερο στην Ευρώπη, πίσω από το Βερολίνο και το Λονδίνο. Σημειώνεται επίσης ότι η Μαδρίτη, το δεύτερο μεγαλύτερο τεχνολογικό κέντρο νεοφυών επιχειρήσεων στην Ισπανία, βρίσκεται στην δέκατη θέση της ευρωπαϊκής κατάταξης, ενώ έχει επίσης καταφέρει να προσελκύσει πολλές επενδύσεις τα τελευταία έτη ιδιαίτερα στον τομέα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, μετά την έξοδο του Ην. Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ισπανική οικονομία είναι ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική, ενώ έχει ανακάμψει από την οικονομική κρίση που έπληξε τη χώρα από το 2010 και τα επόμενα χρόνια. Κύρια χαρακτηριστικά, τα οποία της προσδίδουν αυτή την ιδιότητα, είναι: το μέγεθος της αγοράς, ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας, η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα και η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών. Η ισπανική οικονομία επλήγη από την πανδημία, παρουσιάζοντας από τους υψηλότερους ρυθμούς ύφεσης παγκοσμίως, που έφθασε το 10,9% το 2020. Το 2021 η κατάσταση βελτιώθηκε σταδιακά, με αποτέλεσμα ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης να φθάσει το 6,7%. Στη συνέχεια, το 2022, ο πόλεμος στην Ουκρανία που δυσχέρανε σημαντικά την παγκόσμια οικονομία, επηρέασε αρνητικά και την Ισπανία, με τις τιμές των αγαθών να καταγράφουν μεγάλες αυξήσεις σε μηνιαία βάση κυρίως εξαιτίας της ανόδου των ενεργειακών τιμών, προκαλώντας προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας Ισπανίας, η ισπανική οικονομία μεγεθύνθηκε τελικά το 2022 με ρυθμό 6,2%.

Οι μισθοί τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί, με τον κατώτατο το 2020 να ανέρχεται στα 950 ευρώ. Στις αρχές 2022 η ισπανική κυβέρνηση έδωσε περαιτέρω αύξηση στον κατώτατο μισθό στα 1.000 ευρώ, το 2023 στα 1.080 ευρώ, το 2024 στα 1.134 ευρώ και το 2025 στα 1.184 ευρώ (μικτές αποδοχές 14 μισθών, εβδομάδα 40 ωρών). Ο μέσος μισθός διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ορισμένων κλάδων της οικονομίας καθώς και των Αυτόνομων Κοινοτήτων της Ισπανίας. Οι μεγαλύτεροι μισθοί παρατηρούνται στη Μαδρίτη και τη Χώρα των Βάσκων, ενώ οι χαμηλότεροι στην Εστρεμαδούρα ακολουθούμενη από το νότο της Ισπανίας. Με τη μεταρρύθμιση της εργατικής νομοθεσίας στις αρχές του 2022, η ισπανική Κυβέρνηση στόχευσε στον περιορισμό της περιοδικότητας των συμβάσεων εργασίας και της προσωρινής απασχόλησης. Στις αρχές του 2025 η ισπανική Κυβέρνηση κατέληξε σε συμφωνία αναφορικά με τον τρόπο νομοθετικής έγκρισης της υπό υιοθέτηση μείωσης της διάρκειας της εργάσιμης εβδομάδας από τις 40 στις 37,5 ώρες που προωθεί το Υπουργείο Εργασίας, ωστόσο έως τώρα δεν έχει υπάρξει οριστική έγκριση του μέτρου από τα νομοθετικά σώματα. Στην Ισπανία το οικονομικό έτος ορίζεται με έναρξη την 1^η Ιανουαρίου και λήξη την 31^η Δεκεμβρίου εκάστου έτους.

Στο τέλος της προηγούμενης δεκαετίας σημειώθηκε στη χώρα πολιτική κρίση, ιδίως μετά τον Οκτώβριο του 2017, όταν η Κοινότητα της Καταλονίας διεξήγε μη αναγνωρισμένο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία της. Τον Απρίλιο 2019 πραγματοποιήθηκαν εθνικές εκλογές με το σοσιαλιστικό κόμμα PSOE να αναδεικνύεται πρώτο. Εν συνεχεία ωστόσο οι εκλογές επαναλήφθηκαν το Νοέμβριο 2019, με αποτέλεσμα να σχηματιστεί Κυβέρνηση συνασπισμού με συμμετοχή των κομμάτων PSOE (σοσιαλιστικό) και Unidas Podemos (αριστερό).

Το καλοκαίρι 2023 έλαβαν χώρα εθνικές εκλογές, στις οποίες αναδείχθηκε πρώτο το Λαϊκό Κόμμα (PP), ωστόσο έπειτα από μακρά περίοδο πολιτικών ζυμώσεων, το Νοέμβριο 2023 σχηματίστηκε νέα Κυβέρνηση συνασπισμού υπό το σοσιαλιστικό κόμμα PSOE, με τη συμμετοχή του αριστερού κόμματος SUMAR και τη στήριξη μικρότερων εθνικιστικών πολιτικών σχηματισμών από τις Αυτόνομες Κοινότητες της χώρας, συγκεκριμένα των Esquerra Republicana και Junts από την Καταλονία, EH Bildu και PNV από την Χώρα των Βάσκων, BNG από τη Γαλικία και CC από τις Κανάριες Νήσους.

Αποτέλεσμα της μεγάλης καθυστέρησης σχηματισμού νέας Κυβέρνησης, της ανάγκης και της συναφούς δυσκολίας επίτευξης πολλαπλών συμβιβασμών στο πλαίσιο της νέας Κυβέρνησης συνασπισμού, καθώς και της διενέργειας τοπικών εκλογών στις αρχές και στα μέσα του 2024 σε κρίσιμες Αυτόνομες Κοινότητες της χώρας (Γαλικία, Χώρα Βάσκων, Καταλονία), δεν κατέστη εφικτή η ψήφιση κρατικού προϋπολογισμού για το 2024 και το Κράτος λειτούργησε με τον προϋπολογισμό του 2023 στον οποίο δόθηκε χρονική παράταση. Το ίδιο ακριβώς σενάριο επαναλήφθηκε δε το 2025, έτος για το οποίο έγινε πολύ γρήγορα σαφές ότι ο κυβερνητικός συνασπισμός δεν θα μπορούσε να «περάσει» τον προϋπολογισμό του από τα νομοθετικά σώματα της χώρας, με το πιο πιθανό ενδεχόμενο την άσκηση «βέτο» από την Γερουσία, ακόμη και στην

περίπτωση που το σχέδιο προϋπολογισμού κατόρθωνε να περάσει από το Κογκρέσο των Αντιπροσώπων.

Το Νοέμβριο 2024 η Ευρ. Επιτροπή επικύρωσε το σχέδιο των δημοσιονομικών δαπανών της Ισπανίας για την προσεχή επταετία, ουσιαστικά αφού περιμένε πρώτα να εγκριθεί από το ισπανικό Κογκρέσο το δημοσιονομικό πακέτο και η φορολογική μεταρρύθμιση. Σύμφωνα με σχετική δήλωση της Ευρ. Επιτροπής, «η Ισπανία αντιμετωπίζει προκλήσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας λόγω του υψηλού της χρέους σε αναλογία προς το ΑΕΠ και το τρέχον έλλειμμα του προϋπολογισμού». Η Ευρ. Επιτροπή διευκρίνισε ότι πριν από το τέλος του 2025 η ισπανική Κυβέρνηση θα πρέπει να έχει καταφέρει να αυξήσει τα δημόσια έσοδα κατά τουλάχιστον δύο δέκατα του ΑΕΠ, που ισοδυναμεί με περίπου 3 δισ. ευρώ, υψηλότερο από εκείνο που έχει εγκριθεί από το ισπανικό Κογκρέσο. Για να συμμορφωθούν με το σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής, οι ισπανικές Κυβερνήσεις των επόμενων επτά ετών θα πρέπει να συμμορφωθούν με ένα ανώτατο όριο δαπανών που απαιτεί μέση αύξηση της τάξεως του 3% των καθαρών δημόσιων δαπανών σε ετήσια βάση (μη συμπεριλαμβανομένων πληρωμών τόκων και άλλων έκτακτων συνιστωσών), μεταξύ των ετών 2025 και 2031. Σύμφωνα με ισπανικές κυβερνητικές πηγές, στην πραγματικότητα η δημοσιονομική προσαρμογή θα είναι σταδιακή, γιατί τον πρώτο χρόνο, η συμφωνηθείσα αύξηση των δαπανών είναι 3,5% του ΑΕΠ, ενώ στη συνέχεια το περιθώριο αύξησης θα μειώνεται σταδιακά μέχρι να φθάσει στο 2,4%. Το δημοσιονομικό έλλειμμα θα πρέπει επίσης να μειώνεται κάθε χρόνο, με απώτερο στόχο την μείωση του δημόσιου χρέους στο 90,6% του ΑΕΠ το 2031, με την ολοκλήρωση του δημοσιονομικού σχεδίου. Η Ευρ. Επιτροπή ζήτησε από την Ισπανία συνολική δημοσιονομική προσπάθεια περίπου 4,5 δισ. ευρώ, που αναλύονται σε περίπου 1,5 δισ. ευρώ για τη φορολογική μεταρρύθμιση, 1,5 δισ. ευρώ για την κατάργηση φορολογικών απαλλαγών και πλεονεκτημάτων και ακόμη 1,5 δισ. σε περικοπές δημοσίων δαπανών. Σύμφωνα με την ισπανική οπτική, σημαντικό μέρος της όποιας δημοσιονομικής προσαρμογής αναμένεται να προέλθει από υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, οι οποίες ταυτόχρονα αυξάνουν το μέγεθος της οικονομίας, οπότε και προσδοκάται ότι θα υπάρχει πάντα περισσότερος δημοσιονομικός χώρος για πραγματοποίηση κρατικών δαπανών, σε συνάρτηση με την έγκριση νέων μέτρων φορολογικών εσόδων.

Στο τέλος Νοεμβρίου 2024, η ισπανική Κυβέρνηση άρχισε να εγκαταλείπει την προοπτική παρουσίασης του σχεδίου κρατικού προϋπολογισμού για το 2025 εντός του 2024, αφού έκρινε ότι δεν διέθετε επαρκή χρονικά περιθώρια. Στην αρχική σκέψη της Κυβέρνησης ήταν να ολοκληρώσει την διαπραγμάτευση με τους πολιτικούς της εταίρους σχετικά με τη φορολογία και εν συνεχεία να παρουσιάσει νέο σχέδιο του προϋπολογισμού κατά τους πρώτους μήνες του επόμενου έτους, υποβάλλοντας την πρόταση προϋπολογισμού για το 2025 στο Κογκρέσο από τον Ιανουάριο 2025 και έπειτα. Ωστόσο, στην πορεία αυτή η προοπτική ουσιαστικά εγκαταλείφθηκε, αν και επισήμως η ισπανική Κυβέρνηση δεν την απεμπόλησε επισήμως. Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις (Μαΐου 2025) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσιονομικής Ευθύνης της Ισπανίας

(AIReF), τα δημόσια έσοδα το 2025 αναμένεται να ανέλθουν σε 41,7% του ΑΕΠ (εκ των οποίων το 24,3% έσοδα από φόρους), ενώ οι δαπάνες σε 44,6% του ΑΕΠ. Προσφάτως οικονομικές πηγές αναφέρουν ότι η Κυβέρνηση έχει ήδη καθυστερήσει να εκκινήσει τις διαδικασίες για την εκπόνηση του προϋπολογισμού του 2026 ώστε να ολοκληρώσει το πρώτο βήμα για την προετοιμασία του και να αποφευχθεί η χρονική παράταση, για τρίτη συνεχή φορά, του προϋπολογισμού του 2023.

Σημειώνεται ότι ο έκτακτος φόρος που είχε επιβληθεί από τις αρχές 2023 στα κέρδη των ενεργειακών εταιρειών επανασχεδιάστηκε ενθαρρύνοντας και χρηματοδοτώντας νέες επενδύσεις στην ηλεκτροδότηση του δικτύου της χώρας, προκειμένου να καθυστερήσουν ενεργειακοί Όμιλοι όπως η Repsol, η Iberdrola, η Naturgy και η Endesa είχαν απειλήσει με «αποεπένδυση» και έξοδο από την ισπανική αγορά. Υπενθυμίζεται ότι τον Δεκέμβριο 2023 είχε εγκριθεί με βασιλικό νομοθετικό διάταγμα η διατήρηση του έκτακτου φόρου που καταβάλλουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και οι εταιρείες ενέργειας για ολόκληρο το 2024, με την επιφύλαξη ενδεχόμενων φοροελαφρύνσεων επί των κερδών των εταιρειών ενέργειας, σε περιπτώσεις στρατηγικών και «πράσινων» επενδύσεων. Σημειώτεον ότι τα φορολογικά έσοδα το 2024 από τη διατήρηση του έκτακτου φόρου στις ενεργειακές εταιρείες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ανήλθαν σε 2,86 δισ. ευρώ.

Το τελευταίο υπουργικό συμβούλιο του 2024, στο τέλος Δεκεμβρίου θέσπισε με Βασιλικό Διάταγμα (Β.Δ. 10/2024) νέο -προσωρινό- ενεργειακό φόρο με συντελεστή 1,2%, ο οποίος περιελάμβανε σημαντική καινοτομία, ήτοι κίνητρο φοροαπαλλαγής για «πράσινες» επενδύσεις που έφθανε έως και 60% του φόρου για περιπτώσεις επιχειρήσεων που πραγματοποιούν «πράσινες» επενδύσεις στρατηγικού χαρακτήρα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η υποστήριξη των υπόλοιπων κυβερνητικών εταιρειών. Ο εν λόγω φόρος θα επιβαλλόταν το 2025 σε ενεργειακούς Ομίλους με κύκλο εργασιών άνω του 1 δισ. ευρώ. Ωστόσο, στο τέλος Ιανουαρίου τρέχοντος έτους, το Κογκρέσο των Αντιπροσώπων καταψήφισε τον εν λόγω φόρο με αποτέλεσμα να ανακληθεί η εφαρμογή του σχετικού Διατάγματος, προς τέρψη των μεγάλων ενεργειακών Ομίλων της χώρας, ορισμένοι εκ των οποίων έσπευσαν να ανακοινώσουν νέες επενδύσεις.

Επιπλέον, στις αρχές του τρέχοντος έτους (με το Ν. 7/2024) τέθηκε σε ισχύ νέος τραπεζικός φόρος με ισχύ για τα επόμενα τρία χρόνια, ο οποίος καθιερώνει συντελεστές 7% για τις τράπεζες με καθαρά περιθώρια τόκων και προμηθειών άνω των 5 δισ. ευρώ, 6% για όσες έχουν καθαρό εισόδημα από τόκους και προμήθειες άνω των 3 δισ. ευρώ και 4,8% για όσες τράπεζες υπερβαίνουν εισόδημα 1,5 δισ. ευρώ. Στις χαμηλότερες κλίμακες, ο συντελεστής είναι 3,5% για όσες τράπεζες υπερβαίνουν τα 750 εκατ. ευρώ και 1% για όσες είναι κάτω από το εν λόγω ποσό. Σημειώτεον ότι πριν από την εν λόγω μεταρρύθμιση εφαρμοζόταν αποκλειστικά συντελεστής 4,8% για όσες τράπεζες υπερέβαιναν τα 850 εκατ. ευρώ ετησίων εσόδων. Ασφαλώς ο τραπεζικός τομέας έχει αντιδράσει αρνητικά στην εν λόγω φορολόγηση, οποία καθώς φαίνεται

ενδέχεται καταστεί μόνιμη, κάνοντας λόγο για φορολόγηση με «δεολογικό υπόβαθρο», ενώ ο κλάδος έχει προσφύγει και στη δικαιοσύνη.

Τον Ιούνιο 2024 εγκρίθηκε από την ισπανική Κυβέρνηση σχέδιο νόμου για τη θέσπιση ελάχιστου επιπέδου φορολόγησης 15% για τους μεγάλους πολυεθνικούς και εθνικούς ομίλους στην Ισπανία (όπως και εντός της Ε.Ε.), σε συμμόρφωση με σχετική Οδηγία της Ε.Ε. (2022/2523). Εν λόγω νομοσχέδιο, το οποίο μετουσιώθηκε τελικά σε Νόμο (Ν. 7/2024) στο τέλος Δεκεμβρίου 2024 και σε εφαρμοστικό Βασιλικό Διάταγμα τον Απρίλιο 2025 (252/2025), αφορά εταιρείες με ενοποιημένα έσοδα άνω των 750 εκατ. ευρώ και επιβάλλει εταιρικό φόρο επί του λογιστικού αποτελέσματος χρήσης ολόκληρου του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων όλων των εταιρειών που τον απαρτίζουν, επιτρέποντας προσαρμογές για τόκους ή εκπτώσεις φόρου. Απαλλάσσονται από εν λόγω φορολόγηση ορισμένοι τύποι εταιρικών οντοτήτων, όπως δημόσιοι φορείς, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και συνταξιοδοτικά ταμεία. Το μέτρο αποσκοπεί στην αύξηση των κρατικών εσόδων από τη φορολογία των επιχειρήσεων και στην άμβλυση της εκτροπής των εταιρικών κερδών σε περιοχές με χαμηλότερη φορολογία. Η νέα νομοθεσία έχει αναδρομική ισχύ από τις αρχές του 2024. Επισημαίνεται ότι η καθυστέρηση υιοθέτησης της εν λόγω νομοθεσίας από την Ισπανία είχε ωθήσει την Ευρ. Επιτροπή να προειδοποιήσει για ενδεχόμενο παραπομπής της χώρας στο Δικαστήριο της Ε.Ε. επειδή εξακολουθούσε να μην εφαρμόζει τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά του ελάχιστου συντελεστή στο εθνικό δίκαιο. Σημειωτέον ότι η ισπανική Κυβέρνηση βρήκε κατά κάποιον τρόπο στην υιοθέτηση του φόρου αυτού μία διέξοδο προκειμένου να επιβάλει μόνιμη φορολόγηση κερδών στις μεγάλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειακών και των τραπεζών, απαλλασσόμενη έτσι εν μέρει από την ανάγκη να καταστήσει μόνιμη τη φορολόγηση μεγάλων επιχειρήσεων επιμέρους κλάδων.

Στη διάρκεια του 2024, η ισπανική Κυβέρνηση αποφάσισε την αύξηση του ΦΠΑ στην ηλεκτρική ενέργεια στο 21% από τον Μάρτιο 2024, ενώ και ο ΦΠΑ σε φυσικό αέριο και εναλλακτικά καύσιμα επέστρεψε στη διάρκεια του 2024 (Απρίλιο και Ιούλιο αντίστοιχα) στον συντελεστή που ίσχυε πριν από το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία (21%). Επίσης, ο ειδικός φόρος κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε σταδιακά φθάνοντας στο 5,11%, ενώ το ίδιο συνέβη και με τον φόρο επί της αξίας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (IVPEE), ο οποίος αυξήθηκε σε έως 7%. Η διατήρηση μηδενικού ΦΠΑ στα βασικά είδη διατροφής (γάλα, ψωμί, αυγά, φρούτα και λαχανικά) ίσχυσε έως το τέλος Ιουνίου 2024 και έκτοτε ισχύει επιβάρυνση με συντελεστή 4%. Στα περισσότερα λοιπά διατροφικά προϊόντα ο συντελεστής ΦΠΑ επανήλθε στο 10%. Στο ελαιόλαδο, κατηγορία στην οποία είχε εφαρμοστεί μηδενικός ΦΠΑ μεταξύ Ιουλίου και Οκτωβρίου 2024, ο τρέχων συντελεστής ανέρχεται σε 4%.

Πλημμύρες Βαλένθια: Τον Οκτώβριο 2024, η περιοχή της Βαλένθια επλήγη από σφοδρότατες πλημμύρες οι οποίες προκάλεσαν, πέραν των ανθρώπινων θυμάτων, εκτεταμένες ζημιές σε περιουσίες και αγροτικές καλλιέργειες. Η ισπανική Κυβέρνηση, προς αντιμετώπιση των συνεπειών των πλημμυρών

υιοθέτησε τρία πακέτα μέτρων στήριξης του πληγέντος πληθυσμού και των επιχειρήσεων, με το πρώτο πακέτο, ύψους 10,61 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και ευνοϊκά δάνεια να κατευθύνεται στους πληγέντες των πλημμυρών στην νοτιοανατολική Ισπανία, συγκεκριμένα σε 75 Δήμους των Αυτόνομων Κοινοτήτων Βαλένθιας, Καστίλης-La Mancha και Ανδαλουσίας. Το δεύτερο πακέτο μέτρων ενισχύσεων ανερχόταν σε 3,76 δισ. ευρώ, ενώ το τρίτο σε 2,27 δισ. ευρώ, με το συνολικό πακέτο ενισχύσεων προς τους πληγέντες να περιλαμβάνει 170 μέτρα και το συνολικό ποσό βοήθειας να ανέρχεται 16,65 δισ. ευρώ. Επιπλέον, τον Ιανουάριο 2025 το ισπανικό Υπουργείο Οικονομικών υπέβαλε τα απαραίτητα δικαιολογητικά προς την Ευρ. Επιτροπή, προκειμένου η Ισπανία να λάβει τη στήριξη του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ε.Ε., το οποίο είναι αρμόδιο για την υποστήριξη της αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, προς αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τις πλημμύρες της Βαλένθια στο τέλος Οκτωβρίου 2024, με σύνολο κονδυλίων που ανέρχεται σε πλησίον των 4,4 δισ. ευρώ.

Αμερικανικοί δασμοί: Σημειώνεται εξάλλου ότι στις αρχές Μαΐου, το ισπανικό Κογκρέσο των Αντιπροσώπων ενέκρινε πακέτο ενισχύσεων, δανείων, κινήτρων και κρατικών πιστώσεων μέσω του κρατικού Ινστιτούτου Πιστώσεων (ICO), στο οποίο είχε δώσει η ισπανική Κυβέρνηση νομική μορφή με Διάταγμα στις 8 Απριλίου τ.ε., ως μέρος επειγόντων μέτρων για την ενίσχυση του εμπορίου και την αντιμετώπιση της απειλής των αμερικανικών δασμών. Το πακέτο στήριξης, ύψους 14,1 δισ. ευρώ, αποσκοπεί στον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής δομής της χώρας, με ταυτόχρονη άμβλυση των επιπτώσεων στους πιο ευάλωτους τομείς των ισπανικών εξαγωγών προς ΗΠΑ, μεταξύ των οποίων το κρασί, το ελαιόλαδο και η αυτοκινητοβιομηχανία. Παρά το γεγονός ότι ο βαθμός «έκθεσης» της Ισπανίας στους αμερικανικούς δασμούς εκτιμάται σε σχετικά περιορισμένα επίπεδα (κάτω του 5% των ισπανικών εξαγωγών προορίζεται για τις ΗΠΑ, βλ. και κατωτέρω), σύμφωνα με έρευνα που διεξήγαγε ο ισπανικός Οργανισμός εξωστρέφειας, ICEX, οι κύριες ισπανικές εξαγωγικές εταιρείες προς ΗΠΑ - περισσότερες από 1.150 - επισημαίνουν την ανάγκη για λύσεις που θα αντιμετωπίσουν τόσο τις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις των αμερικανικών δασμών, όσο και το ζήτημα της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης προσαρμογής σε περισσότερο κατακερματισμένο διεθνές εμπορικό περιβάλλον. Το ήμισυ του δείγματος της έρευνας που πραγματοποίησε ο ICEX μεταξύ των ισπανικών εξαγωγικών επιχειρήσεων, προέβλεψε ότι οι αμερικανικοί δασμοί θα έχουν διαρθρωτικό -ήτοι μακροπρόθεσμο- αντίκτυπο και υψηλότερο κόστος για τις επιχειρήσεις από το άμεσο, εκείνο που προκύπτει από τους δασμούς που επιβάλλουν τώρα οι ΗΠΑ.

Το Σχέδιο Ανάκαμψης για την Ισπανία: Σημαντική είναι η συμβολή των κονδυλίων της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, αφού η Ισπανία έχει λαμβάνειν συνολικά κονδύλια από επιχορηγήσεις και δανειακά κεφάλαια ύψους άνω των 160 δισ. ευρώ μέσω του ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας (Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia). Σημειώνεται ότι το ισπανικό σχέδιο PERTE (Στρατηγικό Σχέδιο για την Ανάκαμψη και τον Οικονομικό

Μετασχηματισμό) συνιστά μέσο σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στην Ισπανία, με τη συνεργασία κρατικών Οργανισμών και υπηρεσιών, εταιρειών και ερευνητικών κέντρων για την προώθηση συγκεκριμένων στρατηγικών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στον μετασχηματισμό της ισπανικής οικονομίας, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού Σχεδίου Ανάκαμψης. Μέχρι τις αρχές του 2024 η ισπανική Κυβέρνηση είχε εγκρίνει 12 μεγάλα τομεακά επενδυτικά υποπρογράμματα στο πλαίσιο του σχεδίου PERTE, που περιλαμβάνουν επενδυτικές δράσεις σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας, συγκεκριμένα στην ανάπτυξη ηλεκτρικών-συνδεδεμένων οχημάτων, στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην παραγωγή και αποθήκευση καυσίμου υδρογόνου, στην υγεία, στον αγροδιατροφικό τομέα, σε δέσμες πολιτικών οικονομικής αξιοποίησης της ισπανικής γλώσσας, στην κυκλική οικονομία, στη ναυτική βιομηχανία, στην αεροδιαστημική, στην ψηφιοποίηση της διαχείρισης του κύκλου νερού, στην ανάπτυξη βιομηχανίας μικροκυκλωμάτων / ημιαγωγών, καθώς επίσης και στην κοινωνική οικονομία, στην απανθρακοποίηση της βιομηχανίας. Τον Απρίλιο 2025, ο Ισπανός Πρωθυπουργός νέο επενδυτικό σχέδιο ύψους 1,3 δισ. ευρώ για τα επόμενα δέκα χρόνια, με στόχο την ενίσχυση της κατασκευής κατοικιών, εντασσόμενο στο πλαίσιο του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Μετασχηματισμού (PERTE), θεσπίζοντας τομεακό πρόγραμμα στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, ειδικά για την κατοικία. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Τράπεζα Ισπανίας, για την περίοδο 2022–2025, η χώρα θα έχει συσσωρεύσει στεγαστικό έλλειμμα σχεδόν 600.000 κατοικιών. Ισπανικά οικονομικά μέσα αναφέρουν ότι η ισπανική Κυβέρνηση επιδιώκει να αντιμετωπίσει αφ' ενός την επιτακτική κοινωνική «έκτακτη» στεγαστική ανάγκη και αφ' ετέρου τις διαρκώς αυξανόμενες τιμές των ακινήτων, φαινόμενα που προκαλούνται από τη συνεχή άνοδο της ζήτησης και την ανεπαρκή προσφορά κατοικιών.

Στο τέλος Ιουλίου 2024, η Ευρ. Επιτροπή ενέκρινε οριστικά την τέταρτη εκταμίευση του Σχεδίου Ανάκαμψης, Μετασχηματισμού και Ανθεκτικότητας, συνολικού ύψους 9,88 δισ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στην εκπλήρωση 60 οροσήμων και στόχων (44 ορόσημα και 16 στόχοι), περιλαμβάνοντας συνολικά 34 μεταρρυθμίσεις και 26 επενδύσεις. Εν λόγω στόχοι και ορόσημα αφορούν σε τομείς όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η ενεργειακή μετάβαση της οικονομίας, οι συντάξεις, η έρευνα, η ανάπτυξη και η καινοτομία, η εκπαίδευση, η επεξεργασία των υδάτων, η ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της δικαιοσύνης, καθώς και θέματα διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Στο τέλος του 2024, η Ευρ. Επιτροπή διαμήνυσε στην Ισπανία ότι πρόκειται να «παγώσει» τις εκταμιεύσεις στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης εάν η ισπανική Κυβέρνηση δεν εφαρμόσει άμεσα αύξηση στη φορολόγηση του πετρελαίου ντίζελ και εξίσωσή της με τη φορολόγηση της βενζίνης. Σύμφωνα με εν λόγω πηγές, η Κυβέρνηση Sánchez έχει ήδη λάβει λίγο περισσότερο χρόνο από την Ευρ. Επιτροπή για την υλοποίηση / ολοκλήρωση περίπου 12 μεταρρυθμίσεων, μεταξύ των οποίων στο οικογενειακό δίκαιο, στο νόμο για τις κοινωνικές υπηρεσίες, σε αλλαγές στα καθεστάτα φοροαπαλλαγών, στη νομοθεσία για τη βιομηχανία, στον τομέα της υγείας και των φαρμάκων, στη νομοθεσία για την

αναδιοργάνωση των κρατικών επιδοτήσεων για το ελάχιστο εισόδημα, καθώς και στη νομοθεσία για την οργανωτική αποτελεσματικότητα στη δικαιοσύνη.

Σημειώνεται ότι σε γενικές γραμμές η Ευρ. Επιτροπή έχει αποδεχθεί γενικά τις καθυστερήσεις που σημειώνονται από πλευράς Ισπανίας στην υλοποίηση ορισμένων από τις μεταρρυθμίσεις, με αντάλλαγμα την προώθηση άλλων οροσήμεων για την επίτευξη των οποίων η Ισπανία είχε δεσμευθεί, μεταξύ των οποίων ορισμένες επενδύσεις στο δίκτυο προαστιακού σιδηροδρόμου (Cercanías), στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στη συντήρηση των ακτών, στην έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και κυβερνοασφάλεια. Από την άλλη ωστόσο, φαίνεται ότι η Ευρ. Επιτροπή επιμένει, ως αντάλλαγμα, να υλοποιηθεί η αύξηση της φορολόγησης του ντίζελ, συμπεριλαμβάνοντας την στον κατάλογο των προαπαιτούμενων προκειμένου να προχωρήσει σε εκταμιεύσεις ευρωπαϊκών κονδυλίων προς την Ισπανία. Σημειώνεται ότι εν λόγω αύξηση του φόρου στο ντίζελ εφαρμόστηκε από τον Μάρτιο τρέχοντος έτους.

Τον Απρίλιο 2024, το ισπανικό υπουργικό συμβούλιο έδωσε την οριστική του έγκριση στη δημιουργία νέου επενδυτικού Ταμείου, αποκαλούμενου «Ταμείο Συνεπένδυσης» ("Fondo de Coinversión" - Foco), εξοπλισμένου με χρηματοδοτικά κεφάλαια ύψους 2 δισ. ευρώ, που θα τροφοδοτείται με πιστωτικά κονδύλια της Ε.Ε. και με σκοπό έως το 2026 να διοχετεύει πόρους σε χρηματοοικονομικά μέσα ή σε εταιρείες που αναπτύσσουν επενδυτικά έργα σε ολόκληρη την ισπανική επικράτεια. Τα εν λόγω πιστωτικά κονδύλια θα προέρχονται από κεφάλαια που διατίθενται στην Ισπανία στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης ("Next Generation EU"). Το νέο Ταμείο στοχεύει εξάλλου στην προσέλκυση και ξένων επενδυτικών κεφαλαίων στην Ισπανία. Η διαχείριση του Ταμείου Συνεπένδυσης έχει ανατεθεί στο δημόσιο επενδυτικό Ταμείο COFIDES, οι δε επενδύσεις κεφαλαίου μέσω του νέου Ταμείου θα γίνονται κατά κύριο λόγο, πάντα υπό καθεστώς «συνεπένδυσης» με ξένους επενδυτές, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Στις 20/12/2024, η ισπανική Κυβέρνηση αιτήθηκε την πέμπτη εκταμίευση στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης, ύψους σχεδόν 8 δισ. ευρώ που αφορούν άμεσες μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις, καθώς και την χορήγηση πρόσθετων κονδυλίων της τάξεως των 16 δισ. ευρώ που σχετίζονται με δανειακά κεφάλαια στο πλαίσιο των δύο πρώτων δόσεων του Σχεδίου Ανάκαμψης, ανεβάζοντας το συνολικά αιτηθέν ποσόν της εκταμίευσης σε πλησίον των 25 δισ. ευρώ. Για να το επιτύχει αυτό, η Ισπανία έχει πιστοποιήσει την εκπλήρωση περίπου 84 ορόσημων και στόχων, 55 από τους οποίους έχουν προχωρήσει με βάση με το προγραμματισμένο χρονοδιάγραμμα.

Επισημαίνεται ότι η Ισπανία έχει λάβει στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης ήδη 51,35 δισ. ευρώ άμεσων επιχορηγήσεων, έναντι συνολικού ύψους διαθέσιμων κονδυλίων της τάξεως των 79,85 δισ. και εγκεκριμένων εκταμιεύσιμων κονδυλίων ύψους 78,11 δισ. και ποσοστό απορρόφησης 65,7%.

1.1.1 Η δομή της οικονομίας

Η οικονομία της Ισπανίας βασίζεται κατά κύριο λόγο στον τομέα των υπηρεσιών. Τη δεκαετία του '70 ξεκινά η μεγάλη ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου, ενώ παρατηρήθηκε μείωση στη συμβολή του αγροτικού και του κατασκευαστικού τομέα καθώς και της βιομηχανίας. Σύμφωνα με στοιχεία του 2024, οι υπηρεσίες συνεισφέρουν στο 69,05% της ισπανικής οικονομίας, ακολουθούμενες από τον κλάδο της βιομηχανίας (συμπεριλαμβανομένων εξορύξεων, ενέργειας) που επίσης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία της χώρας, συνεισφέροντας κατά 14,2% στο ΑΕΠ της. Όσον αφορά τον κατασκευαστικό κλάδο, συνιστά το 5,3% του ΑΕΠ. Ο αγροτικός τομέας αποτελεί το 2,5% του ισπανικού ΑΕΠ.

Το 2024 καταγράφηκε ρεκόρ αφίξεων τουριστών στην Ισπανία, με 93,8 εκατ. επισκέπτες, σημειώνοντας αύξηση 10,1% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Το εν λόγω αποτέλεσμα οφείλεται σε αρκετούς παράγοντες, με κύριο τη σημαντική αύξηση των τουριστικών ροών από τις μεγαλύτερες αγορές, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία. Ειδικότερα, το Ηνωμένο Βασίλειο, για πρώτη φορά από το 2019 ξεπέρασε τους 18 εκατ. τουρίστες, φθάνοντας τους 18,4 εκατ. επισκέπτες στην Ισπανία το 2024 και καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση με ποσοστό 19,6%. Οι Γάλλοι τουρίστες αυξήθηκαν κατά 10,2% το 2024 με 13 εκατ. αφίξεις, ενώ η Γερμανία είχε 11,97 εκατ. τουρίστες προς Ισπανία, ενισχύοντας τη θέση της στην αγορά. Οι αφίξεις από τρίτες χώρες, όπως η Κίνα και οι ΗΠΑ, συνέχισαν να αυξάνονται σημαντικά, με τις ΗΠΑ να κατατάσσονται στην πρώτη θέση εκτός Ε.Ε., ξεπερνώντας για πρώτη φορά τους 4 εκατ. τουρίστες. Τα συνολικά τουριστικά έσοδα της Ισπανίας για το 2024 εκτιμώνται σε 126,3 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 16% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Οι τουρίστες από το Ηνωμένο Βασίλειο συνέχισαν να προηγούνται στις δαπάνες, με 20,34 δισ. ευρώ το 2024, ακολουθούμενοι από τη Γερμανία (13,62 δισ. ευρώ) και τη Γαλλία (9,82 δισ. ευρώ). Η Καταλονία εξακολουθεί σταθερά να είναι ο πιο δημοφιλής προορισμός, με 19,9 εκατ. αφίξεις και αύξηση 9,5% το 2024, ακολουθούμενη από τις Βαλεαρίδες Νήσους (15,3 εκατ.) και αύξηση 7,1% και τις Κανάριες Νήσους (15,2 εκατ.) με αύξηση 8,5%. Το 2024, οι Αυτόνομες Κοινότητες που απορρόφησαν τις υψηλότερες τουριστικές δαπάνες ξένων τουριστών ήταν η Καταλονία (23,7 δισ. ευρώ, 18,8% του συνόλου), οι Κανάριες Νήσοι (22,88 δισ. ευρώ, 18,6% του συνόλου), οι Βαλεαρίδες Νήσοι (20 δισ. ευρώ, 15,8% του συνόλου) και η Ανδαλουσία (18,4 δισ. ευρώ, 14,6% του συνόλου).

Σημαντικά βιομηχανικά κέντρα για την Ισπανία αποτελούν η Μαδρίτη και η Βαρκελώνη, ενώ ακολουθούν οι υπόλοιπες μεγάλες πόλεις της Ισπανίας και, συγκεκριμένα, η Βαλένθια, το Μπιλμπάο, η Σεβίλλη και η Σαραγόσα. Η χώρα διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο υποδομών στους τομείς των μεταφορών και των επικοινωνιών. Σημειώνεται, ενδεικτικά, ότι η Ισπανία διαθέτει ένα εκ των πλέον αξιολογών παγκοσμίως δίκτυο σιδηροδρομικών γραμμών που καλύπτεται σε μεγάλο βαθμό από υπερταχείες αμαξοστοιχίες.

1.1.2 Βασικά οικονομικά μεγέθη

Πίνακας 1: Βασικά οικονομικά μεγέθη Ισπανίας

	2020	2021	2022	2023	2024*
Ονομαστικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	1.129	1.235	1.374	1.498	1.592
Μεταβολή πραγματικού ΑΕΠ	-10,9%	+6,7%	+6,2%	+2,7%	+3,2%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (ευρώ)	23.850	26.090	28.750	30.970	32.590
Ανεργία (%)	15,5%	14,9%	13,0%	12,2%	11,3%
Πληθωρισμός (%)	-0,3%	3,0%	8,3%	3,4%	2,9%
Εξαγωγές (δισ. ευρώ)	263,63	314,86	387,60	384,10	384,46
Εισαγωγές (δισ. ευρώ)	276,92	346,28	459,20	423,72	424,74
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-9,9%	-6,7%	-4,6%	-3,5%	-3,2%
Πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	-7,7%	-4,5%	-2,3%	-1,1%	-0,7%
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	119,3%	115,7%	109,5%	105,1%	101,8%
Καθαρό εξωτερικό χρέος (% ΑΕΠ)	86,4%	76,7%	60,4%	52,0%	47,7%
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	0,8%	0,8%	0,4%	2,7%	3,0%
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (δισ. ευρώ)	66,29	81,43	87,23	93,33	103,72

Πηγές: Κεντρική Τράπεζα της Ισπανίας, Εθνική Στατιστική Αρχή (INE), Eurostat

*προσωρινά στοιχεία

Το 2020, εξαιτίας της πανδημίας η ισπανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 10,9%, με το ΑΕΠ να μειώνεται στα επίπεδα των 1,13 τρισ. ευρώ, ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας επίσης σημείωσε σημαντική μείωση, της τάξεως του 10,4%. Το 2021 η οικονομία ανέκαμψε σε σημαντικό βαθμό, καταγράφοντας μεγέθυνση κατά 6,7%, ενώ και το 2022 κατέγραψε μεγέθυνση της τάξεως του 6,2%, παρά τις δυσοιωνες εκτιμήσεις που ακολούθησαν το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία και την εκρηκτική άνοδο των τιμών της ενέργειας από τις αρχές του έτους. Το 2023 ο ρυθμός ανάπτυξης εμφανίστηκε σχετικά μειωμένος, ωστόσο σε ικανοποιητικό επίπεδο σε σύγκριση με τους ρυθμούς ανάπτυξης της ευρωζώνης, στο 2,7%, ενώ το 2024 η ανάπτυξη της Ισπανίας έφθασε στο 3,2%. Η εγχώρια ιδιωτική κατανάλωση, η οποία το 2022 είχε αυξηθεί κατά 4,8% σε πραγματικούς όρους, το 2023 κατέγραψε μικρή άνοδο της τάξεως του 1,8% και το 2024 κατέγραψε επίσης άνοδο κατά 2,9%. Η εγχώρια ζήτηση που είχε αυξηθεί κατά 1,7% το 2022, το 2023 αυξήθηκε επίσης κατά 1,7%. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών της Ισπανίας αυξήθηκαν κατά 3,1% το 2024, ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 2,4% το 2023 (έναντι αντίστοιχων ρυθμών αύξησης της τάξεως του 2,8% και του 0,3% αντίστοιχα, το έτος 2023).

Σημαντικό πρόβλημα για την ισπανική οικονομία αποτελεί διαχρονικά η ανεργία, παρά τις συστηματικές προσπάθειες των ισπανικών Κυβερνήσεων της τελευταίας δεκαετίας να την μειώσουν. Το 2020 ο σχετικός δείκτης έφθασε στο 15,5%, το 2021 μειώθηκε ελαφρά σε 14,9%, το 2022 ανήλθε σε 13%, το 2023 σε 12,2% και το 2024 ακόμη χαμηλότερα, σε 11,3%.

Ο πληθωρισμός, ο οποίος είχε καταγράψει σημαντική άνοδο στη διάρκεια του 2022 φθάνοντας το 10,8% τον Ιούλιο (υψηλότερο επίπεδο από το 1984), στη συνέχεια έδειξε τάσεις αποκλιμάκωσης. Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού το 2022 ανήλθε σε 8,3%, ενώ το 2023 ο πληθωρισμός αποκλιμακώθηκε περαιτέρω με ταχύτατο ρυθμό, κλείνοντας το έτος με 3,4%, ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων,

των μέτρων που είχε λάβει η ισπανική Κυβέρνηση με σκοπό την δραστική μείωσή του, όπως η υιοθέτηση χαμηλότερων συντελεστών ΦΠΑ στα τρόφιμα και την ενέργεια. Το 2024, ο πληθωρισμός ανήλθε σε 2,9%, παρά τις πληθωριστικές πιέσεις που σημειώθηκαν στη διάρκεια του έτους.

Το δημόσιο χρέος της Ισπανίας εξακολουθεί να υπερβαίνει το 100% του ΑΕΠ, ανερχόμενο σε 109,5% του ΑΕΠ στο τέλος του 2022, σε 105,1% του ΑΕΠ στο τέλος του 2023 και σε 101,8% του ΑΕΠ στο τέλος του 2024, ανερχόμενο τον Δεκέμβριο 2024 στο επίπεδο των 1,621 τρισ. ευρώ. Η ισπανική Κυβέρνηση καταβάλλει συστηματική προσπάθεια με σκοπό τον ταχύ περιορισμό του, στο πλαίσιο των σχετικών δεσμεύσεων της χώρας προς την Ε.Ε.

1.1.3 Εξωτερικό εμπόριο

Πίνακας 2: Εξωτερικό εμπόριο Ισπανίας

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Εξαγωγές αγαθών (αξία σε δισ. ευρώ)	290,89	263,63	314,86	387,60	384,10	384,46
Εισαγωγές αγαθών (αξία σε δισ. ευρώ)	322,44	276,92	346,28	459,20	423,72	424,74
Εμπορικό ισοζύγιο (αξία σε δισ. ευρώ)	-31,55	-13,29	-31,42	-71,6	-39,62	-40,28

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Το εξωτερικό εμπόριο της Ισπανίας τα τελευταία δέκα έτη ακολουθεί γενικά σταθερά ανοδική πορεία, με εξαίρεση το 2020 που σημειώθηκε σημαντική μείωση τόσο στις εξαγωγές όσο και στις εισαγωγές (κατά 9,4% και 14,1% αντίστοιχα). Το 2021, με την επανεκκίνηση της οικονομίας, οι εξαγωγές και οι εισαγωγές της χώρας κατέγραψαν άνοδο, κατά 19,4% και 25%, αντίστοιχα. Το 2022, τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές της Ισπανίας αυξήθηκαν θεαματικά, εν μέρει λόγω της εκρηκτικής ανόδου του επιπέδου τιμών διεθνώς, κατά 23,1% οι πρώτες, φθάνοντας τα 387,6 δισ. ευρώ και κατά 32,6% οι δεύτερες, ανερχόμενες σε 459,2 δισ. ευρώ. Τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές της χώρας έφθασαν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα το 2022, γεγονός που συνοδεύθηκε από υπερδιπλασιασμό του εμπορικού ελλείμματος. Το 2023 τόσο οι εξαγωγές όσο και οι εισαγωγές της Ισπανίας μειώθηκαν, κατά 0,9% οι πρώτες φθάνοντας τα 384,1 δισ. ευρώ και κατά 7,7 % οι δεύτερες, ανερχόμενες σε 423,72 δισ. ευρώ. Το 2024 μπορούμε να μιλήσουμε για σταθερότητα εξαγωγών και εισαγωγών, με ρυθμούς αύξησης 0,15% και 0,24% αντίστοιχα.

1.1.3.1 Εμπόριο αγαθών

Πίνακας 3: Εξαγωγές αγαθών Ισπανίας

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. €)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. €)	% στο σύνολο	
[87] Αυτοκίνητα, οχήματα	61.222,68	15,9%	58.455,31	15,2%	-4,5%
[84] Μηχανήματα	27.185,23	7,1%	27.632,31	7,2%	+1,6%
[27] Ορυκτά καύσιμα	28.009,02	7,3%	24.892,26	6,5%	-11,1%
[85] Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά	20.780,05	5,4%	21.158,68	5,5%	+1,8%
[30] Φαρμακευτικά προϊόντα	20.307,72	5,3%	17.641,37	4,6%	-13,1%
[39] Πλαστικές ύλες	13.258,45	3,5%	13.445,18	3,5%	+1,4%
[08] Καρποί, φρούτα	10.233,86	2,7%	10.859,14	2,8%	+6,1%
[02] Κρέας	10.287,52	2,7%	10.307,67	2,7%	+0,2%
[07] Λαχανικά, φυτά	8.974,95	2,3%	9.192,88	2,4%	+2,4%
[73] Τεχνουργήματα χυτοσιδήρου	10.003,87	2,6%	9.039,08	2,4%	-9,6%
[33] Καλλυντικά	7.158,99	1,9%	8.900,71	2,3%	+24,3%
[15] Λίπη και Λάδια	6.891,42	1,8%	8.689,92	2,3%	+26,1%
[29] Οργανικά χημικά	7.371,59	1,9%	8.235,11	2,1%	+11,7%
[99] Διάφορα	7.509,42	2,0%	7.861,10	2,0%	+4,7%
[62] Ενδύματα πλην πλεκτών	7.472,88	1,9%	7.511,86	2,0%	+0,5%
[72] Σίδηρος και χάλυβας	8.304,53	2,2%	7.395,23	1,9%	-10,9%
[88] Αεροπλοΐα, διαστημοπλοΐα	4.343,12	1,1%	6.491,60	1,7%	+49,5%
[61] Ενδύματα, πλεκτά	5.922,47	1,5%	6.299,32	1,6%	+6,4%
[22] Ποτά	5.610,79	1,5%	5.707,45	1,5%	+1,7%

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Τη μεγαλύτερη αξία στις εξαγωγές της Ισπανίας για το 2024 κατέγραψε η διψήφια κατηγορία «αυτοκίνητα, οχήματα» [87], η οποία σημείωσε ελαφρά πτώση κατά 4,5% στα 58,45 δισ. ευρώ. Με μεγάλη διαφορά ακολουθεί η κατηγορία «Μηχανήματα» [84], οι εξαγωγές της οποίας σημείωσαν αύξηση 1,6% στα 27,63 δισ. ευρώ, ενώ στην τρίτη θέση βρέθηκε η κατηγορία «ορυκτά καύσιμα» [27] με αξία 24,89 δισ. ευρώ καταγράφοντας μείωση σε σχέση με το προηγούμενο έτος της τάξεως του 11,1%.

Πίνακας 4: Εισαγωγές αγαθών Ισπανίας

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	
[27] Ορυκτά καύσιμα	62.991,98	14,9%	58.527,86	13,8%	-7,1%
[87] Αυτοκίνητα, οχήματα	46.732,45	11,0%	46.418,73	10,9%	-0,7%
[84] Μηχανήματα	38.010,15	9,0%	39.633,66	9,3%	+4,3%
[85] Μηχανές, συσκευές και υλικά ηλεκτρικά	39.221,48	9,3%	38.465,87	9,1%	-1,9%
[30] Φαρμακευτικά προϊόντα	21.215,62	5,0%	21.919,57	5,2%	+3,3%
[39] Πλαστικές ύλες	14.595,03	3,4%	14.990,01	3,5%	+2,7%
[29] Οργανικά χημικά	11.879,02	2,8%	11.360,79	2,7%	-4,4%
[72] Σίδηρος και χάλυβας	11.651,89	2,7%	10.932,58	2,6%	-6,2%
[90] Όργανα, συσκευές οπτικής	10.727,97	2,5%	10.893,90	2,6%	+1,5%
[62] Ενδύματα πλην πλεκτών	9.952,64	2,3%	10.151,53	2,4%	+2,0%
[61] Ενδύματα, πλεκτά	9.161,17	2,2%	9.646,82	2,3%	+5,3%
[03] Ψάρια και μαλακόστρακα	6.961,17	1,6%	7.099,22	1,7%	+2,0%
[73] Τεχνουργήματα χυτοσιδήρου	5.877,80	1,4%	6.337,28	1,5%	+7,8%
[15] Λίπη και λάδια	5.410,42	1,3%	5.621,92	1,3%	+3,9%
[38] Διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών	6.417,79	1,5%	5.456,13	1,3%	-15,0%
[94] Έπιπλα	5.009,51	1,2%	5.389,81	1,3%	+7,6%
[33] Αιθέρια έλαια, αρώματα	4.681,80	1,1%	5.324,07	1,3%	+13,7%
[76] Αλουμίνιο	4.770,28	1,1%	5.080,68	1,2%	+6,5%
[64] Υποδήματα	4.718,79	1,1%	5.006,61	1,2%	+6,1%
[40] Καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ	4.529,53	1,1%	4.788,02	1,1%	+5,7%
[26] Μεταλλεύματα, σκουριές, τέφρες	4.314,09	1,0%	4.730,30	1,1%	+9,6%
[10] Δημητριακά	6.403,51	1,5%	4.686,65	1,1%	-26,8%
[08] Καρποί, Φρούτα	4.126,06	1,0%	4.533,80	1,1%	+9,9%
[48] Χαρτί	4.289,06	1,0%	4.501,06	1,1%	+4,9%
[88] Αεροπλοΐα, διαστημοπλοΐα	4.385,31	1,0%	3.902,10	0,9%	-11,0%

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Τα «ορυκτά καύσιμα» [27] κατέγραψαν μείωση της τάξης του 7,1%, συνεχίζοντας παρ' όλα αυτά να βρίσκονται στην κορυφή των εισαγωγών της Ισπανίας το 2024, με αξία 58,53 δισ. ευρώ. Η κατηγορία «αυτοκινήτων» [87] αποτελεί τη δεύτερη μεγαλύτερη κατηγορία εισαγωγών της χώρας, με αξία 46,42 δισ. ευρώ και σταθερότητα το 2024, ενώ ακολουθούν στην τρίτη θέση οι εισαγωγές μηχανημάτων με αξία 39,63 δισ. ευρώ και άνοδο 4,3%.

Πίνακας 5α: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Ισπανίας εκτός Ε.Ε. και η θέση της Ελλάδας για το 2024

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών (σε δισ. ευρώ)	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Ε.Ε.	232,46	60,5%	-2,4%
5	Ην. Βασίλειο	23,85	6,2%	+5,2%
6	Η.Π.Α.	18,18	4,7%	-3,9%
7	Μαρόκο	12,86	3,3%	+4,7%
11	Τουρκία	9,01	2,3%	+2,9%
12	Κίνα	7,47	1,9%	-0,5%
13	Μεξικό	6,04	1,6%	+7,6%
14	Ελβετία	5,72	1,5%	-13,5%
22	Βραζιλία	3,23	0,8%	-4,1%
23	Ιαπωνία	2,85	0,7%	-3,5%
26	ΗΑΕ	2,35	0,6%	+27,0%
20	Ελλάδα	3,44	0,9%	+2,3%

Πηγή: DataComex

Σύμφωνα με τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (Υπουργείου Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας / DataComex), το μεγαλύτερο μέρος εξαγωγών της Ισπανίας κατευθύνεται προς τις χώρες της Ε.Ε., οι οποίες απορροφούν το 60,5% του συνόλου, ενώ το 2024 οι ισπανικές εξαγωγές στην Ε.Ε. έφθασαν τα 232,46 δισ. ευρώ. Το Ην. Βασίλειο κατέχει τη δεύτερη θέση μετά την Ε.Ε. από πλευράς απορρόφησης ισπανικών εξαγωγών με μερίδιο 6,2%, ενώ ακολουθούν οι ΗΠΑ (μερίδιο 4,7%), το Μαρόκο (μερίδιο 3,3%) και η Τουρκία (μερίδιο 2,3%).

Η θέση της Ελλάδος ήταν το 2024 η 20^η, με τις ισπανικές εξαγωγές προς τη χώρα μας να φθάνουν τα 3,44 δισ. ευρώ, καταλαμβάνοντας μικρό μερίδιο της τάξης του 0,9% επί του συνόλου των εξαγωγών της Ισπανίας.

Πίνακας 5β: 10 Σημαντικότεροι προορισμοί εξαγωγών Ισπανίας στην Ε.Ε. για το 2024

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εξαγωγών (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γαλλία	57.592,10	15,0%	-3,9%
2	Γερμανία	39.530,54	10,3%	-1,1%
3	Ιταλία	33.354,02	8,7%	0,8%
4	Πορτογαλία	32.522,77	8,5%	1,7%
8	Βέλγιο	12.355,34	3,2%	-18,4%
9	Ολλανδία	12.344,12	3,2%	-0,03%
10	Πολωνία	9.795,55	2,5%	5,7%
17	Τσεχία	3.972,07	1,0%	+7,4%
18	Ιρλανδία	3.822,67	1,0%	+34,5%
19	Ρουμανία	3.528,05	0,9%	+17,6%
20	Ελλάδα	3.443,71	0,9%	+2,3%

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε., η Γαλλία είναι με διαφορά ο μεγαλύτερος αποδέκτης των ισπανικών προϊόντων με μερίδιο 15% και πτώση 3,9% το 2024, ενώ ακολουθούν οι Γερμανία, Ιταλία και Πορτογαλία με μερίδια 10,3%, 8,7% και

8,5% αντίστοιχα και ποσοστά μεταβολής των ισπανικών εξαγωγών προς αυτές το 2024 στο 1,1% (μείωση), 0,8% (αύξηση) και 1,7% (αύξηση) αντίστοιχα.

Η Ελλάδα αποτελεί τον ενδέκατο μεγαλύτερο προορισμό ισπανικών εξαγωγών εντός της Ε.Ε. το 2024.

Πίνακας 6α: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ισπανίας εκτός Ε.Ε. και η θέση της Ελλάδας για το 2024

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών (σε δισ. ευρώ)	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Ε.Ε.	203,53	47,9%	-0,5%
2	Κίνα	45,17	10,6%	+2,1%
5	Η.Π.Α.	28,19	6,6%	-0,1%
9	Ην. Βασίλειο	10,19	2,4%	-5,7%
10	Μαρόκο	9,83	2,3%	+8,7%
11	Τουρκία	9,44	2,2%	+3,4%
12	Βραζιλία	8,77	2,1%	+18,1%
14	Μεξικό	6,15	1,4%	+9,5%
15	Αλγερία	6,12	1,4%	+0,3%
16	Ινδία	6,02	1,4%	+2,5%
18	Νιγηρία	5,46	1,3%	-4,1%
53	Ελλάδα	1,20	0,3%	-25,8%

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Ο μεγαλύτερος προμηθευτής για την Ισπανία είναι οι χώρες της Ε.Ε. οι οποίες τροφοδοτούν την ισπανική αγορά με μερίδιο 47,9% επί του συνόλου των ισπανικών εισαγωγών, αξίας 203,53 δισ. ευρώ το 2024. Από τις τρίτες χώρες, μεγαλύτερο προμηθευτή αποτελεί η Κίνα, η οποία εξήγε προϊόντα αξίας 45,17 δισ. ευρώ το 2024, κατέχοντας μερίδιο 10,6% (αύξηση κατά 2,1% έναντι του 2023). Ακολουθούν με σημαντική διαφορά οι Η.Π.Α., οι εισαγωγές από τις οποίες συνιστούν το 6,6% του συνόλου των ισπανικών εισαγωγών.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ισπανίας, η Ελλάδα το 2024 καταλαμβάνει την 53^η θέση μεταξύ των προμηθευτριών της χώρας, με μικρό μερίδιο 0,3% επί του συνόλου. Τα ισπανικά στοιχεία, τα οποία διαφέρουν σε σχέση με αυτά της ΕΛ.ΣΤΑΤ., αναφέρουν ελληνικές εξαγωγές προς Ισπανία συνολικής αξίας στα 1,2 δισ. ευρώ το 2024.

Πίνακας 6β: 10 Σημαντικότεροι προμηθευτές Ισπανίας στην Ε.Ε. και η θέση της Ελλάδας για το 2024

Κατάταξη	Χώρα	Αξία εισαγωγών (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Μεταβολή μεταξύ 2 τελευταίων χρόνων
1	Γερμανία	47.759,56	11,2%	+2,0%
3	Γαλλία	36.744,79	8,7%	-6,8%
4	Ιταλία	29.545,24	7,0%	+3,8%
6	Ολλανδία	19.829,78	4,7%	-1,7%
7	Πορτογαλία	16.673,27	3,9%	+1,9%
8	Βέλγιο	10.353,43	2,4%	+3,4%
13	Πολωνία	8.588,89	2,0%	+3,5%
17	Τσεχία	5.620,35	1,3%	-0,9%
22	Σουηδία	4.277,00	1,0%	-3,9%
26	Ιρλανδία	3.693,32	0,9%	+12,3%
53	Ελλάδα	1.203,24	0,3%	-25,8%

Πηγή: Τελωνεία Ισπανίας, DataComex

Μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε., δεσπόζουσα θέση στην κατάταξη των σημαντικότερων προμηθευτών της Ισπανίας κατέχει η Γερμανία, με το ποσοστό της να φτάνει το 11,2% των συνολικών εισαγωγών της χώρας το 2024. Δεύτερη είναι η Γαλλία με αξία εξαγωγών προς Ισπανία στα 36,74 δισ. ευρώ το 2024 και μερίδιο 8,7% των ισπανικών εισαγωγών. Σημαντικό μερίδιο καταλαμβάνει επίσης η Ιταλία με 7% των ισπανικών εισαγωγών και αξία 29,54 δισ. ευρώ το 2024. Η Ελλάδα αποτελεί τον 17^ο προμηθευτή της Ισπανίας μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. το 2024.

1.1.3.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Πίνακας 7: Εισπράξεις Ισπανίας

Υπηρεσίες	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	
Μεταφορές	19.952	11,0%	18.475	9,1%	-7,4%
Ταξιδιωτικό συνάλλαγμα	85.074	46,7%	98.396	48,3%	+15,7%
Κατασκευές	1.340	0,7%	1.185	0,6%	-11,6%
Ασφάλειες	1.903	1,0%	2.476	1,2%	+30,1%
Χρηματοοικονομικά	6.117	3,4%	7.184	3,5%	+17,4%
Δικαιώματα χρήσης πνευματικών δικαιωμάτων	3.876	2,1%	4.491	2,2%	+15,9%
Τηλεπικοινωνίες και πληροφορική	20.370	11,2%	21.013	10,3%	+3,2%
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	35.260	19,4%	42.316	20,8%	+20,0%
Έρευνα και Ανάπτυξη	2.901	1,6%	2.614	1,3%	-9,9%
Υπηρεσίες Συμβουλευτικής	11.163	6,1%	13.493	6,6%	+20,9%
Τεχνικές και εμπορικές υπηρεσίες	21.196	11,6%	26.209	12,9%	+23,7%
Λοιπά	8.221	4,5%	7.999	3,9%	-2,7%
ΣΥΝΟΛΟ	182.114	100,0%	203.533	100,0%	+11,8%

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ισπανίας

Οι σημαντικότερες εισπράξεις της Ισπανίας προέρχονται από το ταξιδιωτικό συνάλλαγμα που αποτέλεσε το 48,3% του συνόλου το 2024, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού εισερχόμενων τουριστών στη χώρα και καταγράφοντας

άνοδο της τάξεως του 15,7% έναντι του 2022. Ακολουθούν οι επιχειρηματικές υπηρεσίες (μερίδιο 20,8% το 2024) και οι μεταφορές (μερίδιο 9,1% το 2024).

Πίνακας 8: Πληρωμές Ισπανίας

Υπηρεσίες	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	
Μεταφορές	10.236	11,5%	13.084	12,7%	+27,8%
Ταξιδιωτικό συνάλλαγμα	26.320	29,7%	30.131	29,2%	+14,5%
Κατασκευές	499	0,6%	280	0,3%	-43,9%
Ασφάλειες	2.363	2,7%	2.793	2,7%	+18,2%
Χρηματοοικονομικά	1.981	2,2%	1.913	1,9%	-3,4%
Δικαιώματα χρήσης πνευματικών δικαιωμάτων	6.405	7,2%	6.765	6,6%	+5,6%
Τηλεπικοινωνίες και πληροφορική	11.349	12,8%	11.613	11,3%	+2,3%
Άλλες επιχειρηματικές υπηρεσίες	25.543	28,8%	30.962	30,0%	+21,2%
Έρευνα και Ανάπτυξη	1.175	1,3%	1.368	1,3%	+16,4%
Υπηρεσίες Συμβουλευτικής	9.017	10,2%	10.713	10,4%	+18,8%
Τεχνικές και εμπορικές υπηρεσίες	15.350	17,3%	18.880	18,3%	+23,0%
Λοιπά	3.952	4,5%	5.564	5,4%	+40,8%
ΣΥΝΟΛΟ	88.646	100,0%	103.104	100,0%	+16,3%

Πηγή: Κεντρική Τράπεζα Ισπανίας

Οι ταξιδιωτικές πληρωμές στο εξωτερικό αποτελούν τη σημαντικότερη κατηγορία πληρωμών της Ισπανίας, με μερίδιο 28,31% του συνόλου και αξία 25,5 δισ. ευρώ το 2023, ακολουθούμενες από τις επιχειρηματικές υπηρεσίες (μερίδιο 28,06% και αξία 25,28 δισ. ευρώ το 2023) και τις μεταφορές (μερίδιο 16,01% και αξία 14,4 δισ. ευρώ το 2023).

1.1.4 Επενδύσεις

Πίνακας 9: Επενδύσεις από και προς την Ισπανία

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκατ. ευρώ	471.469,3	488.614,6	509.883,7	533.803,2	574.739,8	608.828,7
Άμεσες επενδύσεις της χώρας στο εξωτερικό (συνολικά κεφάλαια – απόθεμα τέλος έτους αναφοράς) σε εκατ. ευρώ	476.418,8	517.910,8	457.563,7	534.649,3	584.012,8	634.971,9

Πηγή: DataInVex (στοιχεία διαθέσιμα έως 2023)

Σύμφωνα με τα ισπανικά στατιστικά στοιχεία (Υπουργείου Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας / DataInVex), το 2023 το απόθεμα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ισπανία έφθασε τα 608,83 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 5,9% σε σύγκριση με το απόθεμα ξένων επενδύσεων το 2022. Το απόθεμα ισπανικών

Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό ανήλθε το 2023 σε 634,97 δισ. ευρώ, αυξημένο κατά 8,7% έναντι του 2022.

1.2 Στοιχεία οικονομίας της διοικητικής διαίρεσης της Ισπανίας

Διοικητικά η Ισπανία είναι οργανωμένη σε 17 Αυτόνομες Κοινότητες (Αυτονομίες), η καθεμία από τις οποίες περιλαμβάνει μία ή περισσότερες επαρχίες (συνολικά 50), καθώς και τις αυτόνομες πόλεις της Θέουτα και της Μελίγια στη Βόρεια Αφρική. Κάθε Αυτόνομη Κοινότητα ασκεί τις εξουσίες που της έχουν ανατεθεί από το Σύνταγμα, ως ορίζεται στο "καταστατικό αυτονομίας" της. Οι 17 Κοινότητες διαθέτουν ένα βαθμό οικονομικής αυτονομίας, ενώ παράλληλα λαμβάνουν επιχορηγήσεις από τον γενικό προϋπολογισμό του κράτους.

Οι ισχυρότερες οικονομικά Κοινότητες της Ισπανίας είναι η Κοινότητα της Μαδρίτης και η Κοινότητα της Καταλονίας. Οι εν λόγω δύο Κοινότητες αντιπροσωπεύουν το 38,4% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας το 2023 (19,6% η Μαδρίτη και 18,8% η Καταλονία), καθώς επίσης δέχονται και τις περισσότερες ξένες επενδύσεις (80,5% των ακαθάριστων εισροών ΑΞΕ το 2024). Στην τρίτη θέση όσον αφορά τη συνεισφορά στο ΑΕΠ βρίσκεται η Κοινότητα της Ανδαλουσίας (13,3% του ΑΕΠ) -η οποία όμως βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ- και στην τέταρτη θέση η Κοινότητα της Βαλένθια (9,3% του ΑΕΠ). Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής του 2023, το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ισπανία είναι αυτό της Κοινότητας της Μαδρίτης (42,2 χιλ. ευρώ), ακολουθούμενο από εκείνα της Κοινότητας των Βάσκων (39,55 χιλ. ευρώ) και της Κοινότητας της Ναβάρρα (37,09 χιλ. ευρώ), ενώ στην τέταρτη θέση βρίσκεται το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Κοινότητας της Καταλονίας (35,32 χιλ. ευρώ).

1.3 Οικονομικές προβλέψεις 2025

Στην τριμηνιαία της έκθεση εκτιμήσεων για την πορεία της ισπανικής οικονομίας του Ιουνίου 2025, η Τράπεζα Ισπανίας αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της σχετικά με τον ρυθμό ανάπτυξης της ισπανικής οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, για το τρέχον έτος προέβλεψε ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 2,4%, έναντι ρυθμού 2,7%, μειωμένου κατά τρία δέκατα της μονάδας έναντι της προηγούμενης πρόβλεψης (Μαρτίου 2025), βασικά εξαιτίας της επιδείνωσης των συνθηκών του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος. Σημειωτέον ότι στο πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους καταγράφηκε ρυθμός ανάπτυξης της τάξεως του 0,6% σε τριμηνιαία βάση, ενώ σε ετήσια βάση, η μεγέθυνση του ισπανικού ΑΕΠ το πρώτο τρίμηνο 2025 διαμορφώθηκε σε 2,8%.

Η τρέχουσα πρόβλεψη της Τράπεζας Ισπανίας για τον πληθωρισμό του 2025 εμφανίστηκε μειωμένη κατά ένα δέκατο της μονάδας, φθάνοντας το 2,4%, έναντι πρόβλεψης 2,5% τον Μάρτιο 2025. Οι κύριες αιτίες αυτής της αναθεώρησης είναι η πρόσφατη τάση ελαφράς μείωσης των τιμών της ενέργειας, καθώς και το γεγονός ότι αναμένεται μετριασμός και σχετική σταθερότητα των τιμών των

υπηρεσιών. Για το 2026, η Τράπεζα Ισπανίας προβλέπει μειωμένο πληθωρισμό, στο 1,7%.

Η Τράπεζα Ισπανίας εκτιμά μεγέθυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,7% το 2025 και 1,8% το 2026, των ακαθάριστων κεφαλαιακών επενδύσεων κατά 3,6% το 2025 και 2,3% το 2026, των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 1,9% και 2,3% αντίστοιχα για το 2025 και το 2026 και της εγχώριας ζήτησης κατά 2,7% το 2025 και κατά 1,9% το 2026. Προβλέπει εξάλλου πτώση του δείκτη ανεργίας στο 10,5% το 2025 και στο 10,2% το 2026, δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξεως του 2,8% του ΑΕΠ το 2025 και του 2,6% το 2026, καθώς και δημόσιο χρέος της τάξεως του 101,4% του ΑΕΠ για αμφότερα τα έτη 2025 και 2026.

Πάντως, παρά την εκτιμώμενη βελτίωση των προοπτικών της ισπανικής οικονομίας, η Κεντρική Τράπεζα προειδοποιεί εκ νέου για την «εξαιρετική και «αυξανόμενη γεωπολιτική αβεβαιότητα και πολυπλοκότητα» που ενδέχεται να ασκήσει αρνητική επίδραση στη μελλοντική εξέλιξη των ισπανικών μακροοικονομικών μεγεθών. Για το 2026, η Τράπεζα Ισπανίας προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης στο 1,8% και για το 2027 στο 1,7%.

Σύμφωνα εξάλλου με ενημερωτική έκθεση του ισπανικού Υπουργείου Οικονομίας προς την Ευρ. Επιτροπή (τέλους Απριλίου 2025), υπογραμμίζεται ότι παρά τις αβεβαιότητες που προκάλεσε η νέα προστατευτική εμπορική πολιτική των ΗΠΑ, η ισπανική οικονομία αναμένεται να παραμείνει ανθεκτική. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομίας, το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,6% το 2025 και κατά 2,2% το 2026. Η ισπανική Κυβέρνηση διατηρεί επίσης τις προβλέψεις της στον τομέα των δημοσιονομικών μεγεθών, καθώς μετά το κλείσιμο του 2024 στο 2,8% του ΑΕΠ (ή 3,2% αν ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις των καταστροφικών πλημμυρών στη Βαλένθια), προβλέπεται ότι το έλλειμμα θα μειωθεί στο 2,5% το 2025 (2,8% με τις επιπτώσεις των πλημμυρών) ενώ το δημόσιο χρέος εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά ένα δέκατο της ποσοστιαίας μονάδας στο 101,7% του ΑΕΠ το 2025, μετά την επίτευξη αναλογίας 101,8% το 2024. Όσον αφορά την αγορά εργασίας, η Κυβέρνηση αναμένει ότι θα δημιουργηθούν 480.000 νέες θέσεις εργασίας ετησίως μέχρι το 2028, ή σχεδόν δύο εκατομμύρια θέσεις εργασίας σε όλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου.

1.4 Οικονομικές σχέσεις Ισπανίας

Η Ισπανία έχει την 15^η μεγαλύτερη σε μέγεθος οικονομία παγκοσμίως. Παρά την κρίση του 2008 και την ύφεση που την ακολούθησε, η ισπανική οικονομία παραμένει ανεπτυγμένη, διαφοροποιημένη και ανταγωνιστική. Κύρια χαρακτηριστικά που της προσδίδουν δυναμικότητα και την καθιστούν ενδιαφέρουσα αγορά στόχο είναι: το μέγεθος της αγοράς, ο υψηλός βαθμός οικονομικής ελευθερίας, η παρουσία ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, τα υψηλά καταναλωτικά πρότυπα, η προσέλκυση μεγάλου αριθμού τουριστών, η ιδιότητα της ως πύλης εισόδου για την Λατινική Αμερική, η ποιότητα εξειδικευμένων προμηθευτών και το ανεπτυγμένο δίκτυο υποδομών.

1.4.1 Ισπανία – ΠΟΕ

Η Ισπανία είναι μέλος της GATT από τις 29 Αυγούστου 1963 και μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από την 1^η Ιανουαρίου 1995.

1.4.2 Ισπανία – Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ισπανία αποτελεί μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την 1^η Ιανουαρίου 1986 ενώ ανήκει στο Χώρο του Schengen από τις 26 Μαρτίου 1995 και αποτελεί μέλος της Ζώνης του Ευρώ από την 1^η Ιανουαρίου 1999. Η Ισπανία επίσης συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με 61 μέλη, ενώ εκπροσωπείται από μέλη της εκτελεστικής εξουσίας στο Συμβούλιο της Ε.Ε. Η Ισπανία έχει αναλάβει την Προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. για τα εξής 5 εξάμηνα έως σήμερα: Ιανουάριος - Ιούνιος 1989, Ιούλιος – Δεκέμβριος 1995, Ιανουάριος – Ιούνιος 2002, Ιανουάριος – Ιούνιος 2010, Ιούλιος-Δεκέμβριος 2023. Η νυν Εκτελεστική Αντιπρόεδρος της Επιτροπής για θέματα Ανταγωνισμού, Ενέργειας και Περιβάλλοντος της Ε.Ε., κα Teresa Ribera, είναι πρώην Υπουργός Οικολογικής Μετάβασης της Ισπανίας. Επιπλέον, η Ισπανία μετέχει με 21 εκπροσώπους στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και με 21 εκπροσώπους στην Επιτροπή των Περιφερειών.

1.4.3 Συμμετοχή σε περιφερειακές οικονομικές / τελωνειακές Ενώσεις

Οι εμπορικές σχέσεις της Ισπανίας διέπονται από τις ισχύουσες εμπορικές συμφωνίες, που διατηρεί η Ευρωπαϊκή Ένωση με όλες τις χώρες εκτός της ΕΕ.

1.4.4 Συμμετοχή σε διεθνή φόρα και ομάδες χωρών

Η Ισπανία μετέχει ως μέλος στους περισσότερους διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, όσον αφορά εκείνους με οικονομικό αντικείμενο, σημειώνονται ενδεικτικά: Asian Development Bank, African Development Bank, Banco Centroamericano de Integración Económica, Bank of International Settlements, EBRD, EIB, European Space Agency, Food and Agriculture Organization, Inter-American Development Bank, IAEA, IBRD, ICAO, IDA, International Energy Agency, IFAD, IFC, ILO, IMF, International Maritime Organization, International Mobile Satellite Organization, International Organization for Migration, International Telecommunication Union, MIGA, OECD, Paris Club, Permanent Court of Arbitration, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, World Tourism Organization, World Customs Organization, World Intellectual Property Organization, World Trade Organization.

2 Οικονομικές σχέσεις Ελλάδας – Ισπανίας

2.1 Διμερές εμπόριο

Σύμφωνα με τα στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ 2024, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στατιστικά στοιχεία έτους 2024, η Ισπανία κατατάσσεται 8^η μεταξύ των κυριότερων αποδεκτών εξαγωγών ελληνικών προϊόντων, απορροφώντας ποσοστό 3,1% των συνολικών ελληνικών εξαγωγών, ενώ από την άλλη πλευρά κατατάσσεται 9^η μεταξύ των προμηθευτριών χωρών της Ελλάδας, με μερίδιο 3,7% επί των συνολικών ελληνικών εισαγωγών.

Αντίθετα, η Ελλάδα καταλαμβάνει μικρό μερίδιο τόσο στις εξαγωγές της Ισπανίας όσο και στις εισαγωγές της, με τα ποσοστά να είναι 0,9% και 0,3% επί του συνόλου αντίστοιχα (ισπανικά στοιχεία DataComex, 2024).

Επισημαίνεται ότι παρουσιάζονται συστηματικά διαφορές μεταξύ των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ και εκείνων του Υπουργείου Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού (DataComex).

2.1.1 Εμπόριο αγαθών

Πίνακας 10: Εμπορικό ισοζύγιο Ελλάδας – Ισπανίας

	2020	2021	2022	2023	2024
Ελληνικές εξαγωγές	1.140,87	1.193,73	2.108,93	2.075,07	1.569,22
Ελληνικές εισαγωγές	1.705,40	2.329,40	2.841,23	3.047,44	3.170,91
Εμπορικό ισοζύγιο	-564,53	-1.135,67	-732,30	-972,37	-1.601,68

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Έπειτα από την επανεκκίνηση των οικονομιών μετά την πανδημία, το διμερές εμπόριο μεταξύ Ελλάδας και Ισπανίας όχι μόνο επέστρεψε στα προ πανδημίας επίπεδα αλλά παράλληλα έφθασε και ιστορικά υψηλά. Το 2024, η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς Ισπανία ανήλθε στο επίπεδο των €1,569 δισ., μειωμένη κατά 24,4% σε σύγκριση με το 2023, όταν είχε ανέλθει σε €2,075 δισ. (προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Από την άλλη πλευρά, οι ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία έφθασαν τα €3,171 δισ., αυξημένες κατά 4,1% έναντι του 2023, όταν είχαν ανέλθει σε €3,047 δισ. (προσωρινά στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ.). Το διμερές εμπορικό ισοζύγιο κατά το 2024 που έφθασε τα €1,602 δισ. παρουσίασε έλλειμμα για την Ελλάδα, αυξημένο κατά 64,7% έναντι του 2023 (είχε ανέλθει σε €972,37 εκατ. με βάση τα οριστικά στοιχεία). Κατά το 2024, ο διμερής όγκος συναλλαγών εμφανίστηκε μειωμένος κατά 7,5% (στα €4,74 δισ., έναντι €5,122 δισ. το 2023).

Πίνακας 11: Ελληνικές εξαγωγές στην Ισπανία – μεγάλες κατηγορίες

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (ευρώ)	% στο σύνολο	
[03] Ιχθυηρά	208.641.065	10,1%	215.244.488	13,7%	+3,2%
[27] Ορυκτά Καύσιμα	388.989.363	18,7%	146.711.119	9,3%	-62,3%
[30] Φαρμακευτικά Προϊόντα	146.737.119	7,1%	131.265.626	8,4%	-10,5%
[84] Μηχανήματα	229.069.860	11,0%	126.929.809	8,1%	-44,6%
[76] Αλουμίνιο και προϊόντα	134.329.467	6,5%	119.866.638	7,6%	-10,8%
[39] Πλαστικά Προϊόντα	67.030.972	3,2%	71.084.223	4,5%	+6,0%
[08] Καρποί και Φρούτα	71.149.797	3,4%	69.179.526	4,4%	-2,8%
[96] Διάφορα βιομηχανικά είδη	57.559.043	2,8%	61.318.036	3,9%	+6,5%
[15] Λίπη και λάδια ζωικά	118.312.089	5,7%	53.498.781	3,4%	-54,8%
[74] Χαλκός και προϊόντα χαλκού	47.908.377	2,3%	50.662.222	3,2%	+5,7%
[85] Μηχανές, συσκευές ηλεκτρικές	36.059.920	1,7%	37.727.167	2,4%	+4,6%
[04] Προϊόντα γάλακτος, αυγά, μέλι	25.297.619	1,2%	32.036.793	2,0%	+26,6%
[23] Τροφές ζώων	44.102.093	2,1%	29.943.452	1,9%	-32,1%
[62] Μη πλεκτά ενδύματα	25.814.714	1,2%	29.744.439	1,9%	+15,2%
[24] Προϊόντα καπνού	20.508.453	1,0%	24.431.369	1,6%	+19,1%
[48] Χαρτί και χαρτόνια	30.625.642	1,5%	22.627.842	1,4%	-26,1%
[33] Αιθέρια έλαια, καλλυντικά παρασκευάσματα	17.461.829	0,8%	20.379.619	1,3%	+16,7%
[61] Πλεκτά ενδύματα	29.861.383	1,4%	20.044.797	1,3%	-32,9%
Λοιπές Κατηγορίες	375.615.676	18,1%	306.528.807	19,5%	-18,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Κυρίαρχη θέση στον κατάλογο των ελληνικών εξαγωγών στην Ισπανία το 2024 κατείχαν τα ιχθυηρά [03], καταλαμβάνοντας το 13,7% της αξίας του συνόλου των εξαγωγών και σημειώνοντας ετήσια αύξηση της τάξης του 3,2%. Στη δεύτερη θέση βρέθηκαν τα ορυκτά καύσιμα [27] καταλαμβάνοντας το 9,3% του συνόλου και σημειώνοντας ετήσια μείωση της τάξεως του 62,3%. Ακολούθησαν τα φαρμακευτικά προϊόντα [30] που κατέγραψαν μείωση εξαγωγών κατά 10,5% αποτελώντας το 8,4% του συνόλου και ο μηχανολογικός εξοπλισμός [84] που κατέγραψε μεγάλη μείωση κατά 44,6% αποτελώντας το 8,1% του συνόλου. Σημαντικές αυξήσεις παρατηρήθηκαν στις εξαγωγές των κατηγοριών γαλακτοκομικών και λοιπών ζωικών προϊόντων [04] (+26,6%), μη πλεκτών ενδυμάτων [62] (+15,2%), προϊόντων καπνού [24] (+19,1%) και καλλυντικών παρασκευασμάτων [33] (+16,7%).

Πίνακας 12: Ελληνικές εξαγωγές στην Ισπανία – κυριότερα προϊόντα

Τετραψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
[0302] Ψάρια, βρώσιμα, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	195.698.915	9,4%	199.293.886	12,7%	+1,8%
[2710] Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια)	337.554.118	16,3%	140.588.371	9,0%	-58,4%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006)	140.962.138	6,8%	124.923.769	8,0%	-11,4%
[7606] Ελάσματα και ταινίες, από αργίλιο, με πάχος > 0,2 mm	110.770.709	5,3%	97.185.654	6,2%	-12,3%
[8471] Μηχανές επεξεργασίας δεδομένων, αυτόματες, και μονάδες αυτών	188.144.899	9,1%	96.561.007	6,2%	-48,7%
[9619] Σερβιέτες και ταμπόν υγείας, πάνες για βρέφη και παρόμοια είδη υγιεινής	46.298.170	2,2%	52.453.188	3,3%	+13,3%
[7411] Σωλήνες από χαλκό	47.621.903	2,3%	49.845.675	3,2%	+4,7%
[0810] Άλλοι καρποί και φρούτα νωπά	49.575.565	2,4%	47.945.406	3,1%	-3,3%
[1510] Λοιπά λάδια και τα κλάσματά τους	49.317.901	2,4%	29.690.880	1,9%	-39,8%
[2306] Πίτες και άλλα στερεά υπολείμματα	32.989.456	1,6%	29.493.822	1,9%	-10,6%
[0406] Τυριά και πηγμένο γάλα για τυρί	20.696.262	1,0%	27.874.658	1,8%	+34,7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Μεγάλο μερίδιο επί του συνόλου στις εξαγωγές της Ελλάδας προς την Ισπανία αποτέλεσε η τετραψήφια κατηγορία 0302, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη ψάρια, που κατείχαν μερίδιο 12,7% των ελληνικών εξαγωγών προς Ισπανία το 2024 με αύξηση της τάξεως του 1,8% σε ετήσια βάση. Ακολούθησε η κατηγορία 2710, τα ορυκτά καύσιμα, που αντιπροσώπευσαν το 9% του συνόλου εμφανίζοντας μείωση κατά 58,4% έναντι του 2023. Τα Φάρμακα για λιανική πώληση (τετραψήφια κατηγορία 3004) αποτέλεσαν το 8% του συνόλου των εξαγωγών προς Ισπανία το 2024, καταγράφοντας ετήσια πτώση της τάξεως του 11,4%, ενώ ακολούθησαν τα ελάσματα και ταινίες από αλουμίνιο (ΚΔ 7606) με μερίδιο 6,2% του συνόλου και πτώση 12,3% και οι αυτόματες μηχανές επεξεργασίας δεδομένων (ΚΔ 8471) που αποτέλεσαν επίσης το 6,2% των συνολικών εξαγωγών στην Ισπανία, καταγράφοντας ωστόσο μεγάλη μείωση της τάξεως του 48,7% έναντι του 2023. Χαρακτηριστικές αυξήσεις καταγράφηκαν στις ελληνικές εξαγωγές στους κωδικούς 9619 και 0406 (είδη προσωπικής υγιεινής και τυριά), σημειώνοντας άνοδο της τάξεως του 13,3% και 34,7% αντίστοιχα. Από την άλλη, υπήρξαν τετραψήφιες κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών που «καταποντίστηκαν» το 2024, συγκεκριμένα ελαιολάδου και κλασμάτων του (ΚΔ 1509), από €68,29 εκατ. το 2023 σε €22,23 εκατ. το 2024, ο οππάνθρακας από πετρέλαιο (ΚΔ 2713), από €51,15 εκατ. το 2023 σε μόλις €5,81 εκατ. το 2024 και τα παρασκευάσματα φρούτων (ΚΔ 2008), από 21,73 εκατ. το 2023 σε μόλις €4,82 εκατ. το 2024.

Πίνακας 13: Ελληνικές εισαγωγές από την Ισπανία – μεγάλες κατηγορίες

2ψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
[87] Οχήματα	466.926.473	15,3%	315.439.181	9,9%	-32,4%
[62] Ενδύματα, πλην πλεκτών	263.814.090	8,7%	258.232.395	8,1%	-2,1%
[02] Κρέατα	190.609.937	6,3%	199.016.302	6,3%	+4,4%
[61] Ενδύματα πλεκτά	182.601.679	6,0%	191.889.953	6,1%	+5,1%
[85] Ηλεκτρικά μηχανήματα και εξοπλισμός	91.567.820	3,0%	151.874.816	4,8%	+65,9%
[30] Φαρμακευτικά προϊόντα	101.168.409	3,3%	143.993.725	4,5%	+42,3%
[84] Μηχανήματα	125.858.479	4,1%	139.434.192	4,4%	+10,8%
[39] Πλαστικά Προϊόντα	132.758.000	4,4%	137.690.857	4,3%	+3,7%
[29] Οργανικά χημικά	123.792.585	4,1%	127.504.866	4,0%	+3,0%
[33] Καλλυντικά	96.839.387	3,2%	98.640.379	3,1%	+1,9%
[69] Προϊόντα κεραμικής	81.764.937	2,7%	90.290.325	2,8%	+10,4%
[22] Ποτά	50.655.042	1,7%	88.396.549	2,8%	+74,5%
[72] Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	64.762.809	2,1%	83.387.321	2,6%	+28,8%
[03] Ιχθυηρά	79.076.592	2,6%	82.963.587	2,6%	+4,9%
[27] Ορυκτά καύσιμα	96.035.013	3,2%	72.677.128	2,3%	-24,3%
[64] Υποδήματα	55.769.299	1,8%	71.371.341	2,3%	+28,0%
[38] Διάφορα προϊόντα χημικών βιομηχανιών	53.733.299	1,8%	63.541.125	2,0%	+18,3%
[76] Αλουμίνιο και προϊόντα	30.859.421	1,0%	56.038.601	1,8%	+81,6%
[21] Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής	51.548.200	1,7%	55.341.389	1,7%	+7,4%
[23] Τροφές παρασκευασμένες για ζώα	50.334.757	1,7%	50.730.629	1,6%	+0,8%
Λοιπές Κατηγορίες	656.969.480	21,6%	692.452.357	21,8%	+5,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Οι μεγαλύτερες εισαγωγές ισπανικών προϊόντων στην Ελλάδα το 2024 αφορούν τα οχήματα [87] τα οποία σημείωσαν ωστόσο μείωση της τάξεως του 32,4% έναντι του 2023 και συνιστούν το 9,9% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών από Ισπανία. Ακολούθησαν οι εισαγωγές μη πλεκτών ενδυμάτων [62] που συνιστούν το 8,1% σημειώνοντας πτώση 2,1%, ενώ αξιόλογες υπήρξαν εξάλλου οι εισαγωγές κρεάτων [02] και πλεκτών ενδυμάτων [61], που αφορούσαν το 6,3% και το 6,1% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών από Ισπανία το 2024. Αξιόλογες αυξήσεις κατέγραψαν το 2024 οι ισπανικές εξαγωγές ηλεκτρικού εξοπλισμού [85] (+65,9%), φαρμακευτικών προϊόντων [30] (+42,3%), ποτών [22] (+74,5%), σιδήρου και χάλυβα [72] (+28,8%), υποδημάτων [64] (+28%), διαφόρων προϊόντων χημικών βιομηχανιών (+18,3%) και προϊόντων αλουμινίου (+81,6%).

Πίνακας 14: Ελληνικές εισαγωγές από τη Ισπανία – κυριότερα προϊόντα

	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε ευρώ)	% στο σύνολο	
Τετραψήφιο κεφάλαιο συνδυασμένης ονοματολογίας					
[8703] Επιβατικά αυτοκίνητα και άλλα αυτοκίνητα οχήματα κατασκευασμένα κυρίως για τη μεταφορά προσώπων	401.216.591	13,2%	264.746.733	8,3%	-34,0%
[6204] Κουστούμια-ταγιέρ, σύνολα, ζακέτες, φορέματα, φούστες, φούστες-παντελόνια, παντελόνια μακριά, φόρμες με τιράντες και παντελόνια κοντά, για γυναίκες ή κορίτσια	119.376.602	3,9%	119.535.911	3,8%	+0,1%
[3004] Φάρμακα (εκτός από τα προϊόντα των κλάσεων 3002, 3005 ή 3006) που παρουσιάζονται με μορφή δόσεων ή είναι συσκευασμένα για τη λιανική	68.527.086	2,2%	110.507.968	3,5%	+61,3%
[0201] Κρέατα βοοειδών, νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη	93.104.433	3,1%	102.202.644	3,2%	+9,8%
[0203] Κρέατα χοιροειδών, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα	69.778.142	2,3%	65.812.641	2,1%	-5,7%
[6907] Πλακάκια και πλάκες για επικάλυψη δαπέδου ή τοίχου, από κεραμειτικές ύλες, μη υαλωμένα	58.214.321	1,9%	64.245.111	2,0%	+10,4%
[2710] Λάδια από πετρέλαιο ή από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα λάδια)	89.815.290	2,9%	61.774.057	1,9%	-31,2%
[2207] Αιθυλική αλκοόλη	26.017.148	0,9%	60.560.494	1,9%	+132,8%
[2902] Υδρογονάνθρακες κυκλικοί	68.089.038	2,2%	56.538.777	1,8%	-17,0%
[8541] Συσκευές ημιαγωγών	439.260	0,0%	55.614.221	1,8%	+12560,9%
[6110] Σαντάιγ, πουλόβερ, κάρντιγκαν, γιλέκα και παρόμοια είδη	53.377.997	1,8%	53.945.712	1,7%	+1,1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Αρκετές τετραψήφιες υποκατηγορίες εισαγωγών από Ισπανία σημείωσαν αύξηση σε ετήσια βάση το 2024. Σημαντικότερη κατηγορία σε αξία ήταν τα επιβατικά αυτοκίνητα [8703] με 264,75 εκατ. ευρώ και μερίδιο 8,3% του συνόλου (μείωση της τάξεως του 34%). Επόμενη κυριότερη υποκατηγορία το 2024 ήταν η 6204 (κουστούμια, σύνολα, φορέματα κλπ., με μερίδιο 3,8% του συνόλου), η 3004 (φάρμακα για λιανική πώληση, μερίδιο 3,5%) και 0201 (κρέατα βοοειδών, μερίδιο 3,2% του συνόλου). Στα φάρμακα (ΚΔ 3004) η ετήσια αύξηση ανήλθε σε 61,3%, ενώ σημαντική αύξηση καταγράφηκε επίσης στις ισπανικές εξαγωγές αιθυλικής αλκοόλης προς Ελλάδα (ΚΔ 2207, +132,8%), αλλά και στις εξαγωγές συσκευών ημιαγωγών (ΚΔ 8541, από μόλις 439,3 χιλ. ευρώ το 2023 σε 55,6 εκατ. ευρώ το 2024.

2.1.2 Εμπόριο υπηρεσιών

Πίνακας 15: Ισοζύγιο υπηρεσιών

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Εισπράξεις (αξία σε εκατ. ευρώ)	570,5	620,9	356,5	565,2	888,4	956,0	1.087,1
Πληρωμές (αξία σε εκατ. ευρώ)	289,2	341,8	226,8	291,9	362,6	433,5	499,4
Ισοζύγιο υπηρεσιών (αξία σε εκατ. ευρώ)	+281,3	+279,1	+129,7	+273,3	+525,8	+522,5	+587,7

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδας

Πίνακας 16: Εισπράξεις της Ελλάδας από την Ισπανία

	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010 ή BPM6					
Μεταφορές	608,6	63,7%	683,1	62,8%	+12,2%
Θαλάσσιες μεταφορές	484,3	50,7%	538,4	49,5%	+11,2%
Λοιπές μεταφορές	124,3	13,0%	144,7	13,3%	+16,4%
Ταξιδιωτικό	197,1	20,6%	291,6	26,8%	+47,9%
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	131,7	13,8%	103,3	9,5%	-21,6%
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής, που δεν περ. αλλού	0,7	0,1%	1,9	0,2%	+171,4%
Κατασκευαστικές	5,9	0,6%	3,8	0,3%	-35,6%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	13,8	1,4%	9,1	0,8%	-34,1%
Χρηματοοικονομικές	33,7	3,5%	1	0,1%	-97,0%
Χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	5,4	0,6%	3,4	0,3%	-37,0%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	8,9	0,9%	15,2	1,4%	+70,8%
Λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας	58,5	6,1%	64,8	6,0%	+10,8%
Υπηρεσίες αναψυχής, πολιτιστικές, προσωπικές, κλπ.	3,2	0,3%	2,7	0,2%	-15,6%
Υπηρεσίες δημοσίου	1,6	0,2%	1,4	0,1%	-12,5%
Σύνολο	956,0	100,0%	1087,1	100,0%	+13,7%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Από πλευράς εισπράξεων, ιδιαίτερα μεγάλες αυξήσεις καταγράφηκαν το 2024 στο ταξιδιωτικό συνάλλαγμα (+47,9%), καθώς και στις εισπράξεις από μεταφορικές υπηρεσίες (+12,2%), ενώ μειώθηκε συνολικά το συνάλλαγμα από επιχειρηματικές υπηρεσίες (-21,6%). Σημαντική συμβολή στις εισπράξεις της Ελλάδας και για το 2024 καταγράφηκε στο ταξιδιωτικό συνάλλαγμα, που αντιπροσώπευσε το 26,8% του συνόλου εισπράξεων από Ισπανία. Η σημαντικότερη συμβολή στις εισπράξεις ωστόσο προέρχεται από τις θαλάσσιες μεταφορές, που αποτέλεσαν το 2024 το 49,5% του συνόλου των εισπράξεων από Ισπανία.

Πίνακας 17: Τουριστικές αφίξεις στην Ελλάδα από την Ισπανία

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Αφίξεις από την Ισπανία στην Ελλάδα (χιλ. επισκέπτες)	282,87	74,61	141,23	290,74	360,11	457,58
Ποσοστό στο σύνολο των αφίξεων	0,8%	1,0%	0,9%	1,0%	1,0%	1,1%
Μεταβολή	+25,3%	-73,6%	+89,3%	+105,9%	+23,9%	+27,1%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Οι αφίξεις των Ισπανών τουριστών στην Ελλάδα αποτελούν μικρό ποσοστό, συγκεκριμένα το 1,1% του συνόλου των αφίξεων και το 2,1% των αφίξεων τουριστών από χώρες Ε.Ε. για το 2024. Όσον αφορά τις εισπράξεις της Ελλάδας από την ανωτέρω κατηγορία ταξιδιωτών, αυτές έφθασαν τα 291,6 εκατ. ευρώ το 2024, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 47,9% έναντι του 2023. Η δαπάνη ανά ταξίδι αυξήθηκε το 2024 στα 637,3 από 547,2 ευρώ το 2023, παραμένοντας σε επίπεδα χαμηλότερα του 2019 και του 2021.

Πίνακας 18: Πληρωμές της Ελλάδας στην Ισπανία

	2023		2024		Μεταβολή στην αξία
	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	Αξία (σε εκατ. ευρώ)	% στο σύνολο	
Υπηρεσίες με βάση την κωδικοποίηση EBOPS 2010 ή BPM6					
Μεταφορές	194,8	44,9%	196,7	39,4%	+1,0%
Θαλάσσιες μεταφορές	10,9	2,5%	12,4	2,5%	+13,8%
Λοιπές μεταφορές	183,9	42,4%	184,3	36,9%	+0,2%
Ταξιδιωτικό	112,1	25,9%	130,8	26,2%	+16,7%
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	126,6	29,2%	171,7	34,4%	+35,6%
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	5,1	1,2%	6,4	1,3%	+25,5%
Κατασκευαστικές	4,3	1,0%	5,9	1,2%	+37,2%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	45,9	10,6%	44,4	8,9%	-3,3%
Χρηματοοικονομικές	5,1	1,2%	2,3	0,5%	-54,9%
Χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	0,9	0,2%	1,1	0,2%	+22,2%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	8,9	2,1%	10,1	2,0%	+13,5%
Λοιπές υπηρεσίες επιχειρηματικής δραστηριότητας	46,9	10,8%	83,6	16,7%	+78,3%
Υπηρεσίες αναψυχής, πολιτιστικές, προσωπικές, κλπ.	7,5	1,7%	15,1	3,0%	+101,3%
Υπηρεσίες δημοσίου	2	0,5%	2,8	0,6%	+40,0%
Σύνολο	433,5	100,0%	499,4	100,0%	+15,2%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Από πλευράς πληρωμών προς Ισπανία, οι μεγαλύτερες αυξήσεις το 2024 παρατηρήθηκαν στις επιχειρηματικές υπηρεσίες (34,4% του συνόλου, +35,6% το 2024) και στο ταξιδιωτικό συνάλλαγμα (26,2% του συνόλου, +16,7% το 2024). Μεγάλη συμβολή έχουν και στις πληρωμές οι μεταφορές και κυρίως οι λοιπές μεταφορές που αποτελούν το 36,9% των συνολικών ελληνικών πληρωμών προς Ισπανία. Αξιοσημείωτη είναι επίσης, όπως προαναφέρθηκε, η συμβολή των λοιπών επιχειρηματικών υπηρεσιών (34,4% του συνόλου το 2024).

2.2 Άμεσες επενδύσεις

2.2.1 Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ισπανία

Πίνακας 19: Επενδύσεις της Ελλάδας στην Ισπανία

	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
Ροές (σε εκατ. ευρώ)	5,7	3,9	3,4	1,9	-1,3	-2,9
Απόθεμα (σε εκατ. ευρώ)	72,8	135,3	143,0	34,8	47,9	-

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

*Προσωρινά στοιχεία

Ελληνικές επενδύσεις στην Ισπανία (υφιστάμενες και παλαιότερες)

Το απόθεμα των ελληνικών επενδύσεων στην Ισπανία το 2023 ανήλθε σε 47,9 εκατ. ευρώ. Οι ροές ελληνικών επενδύσεων προς Ισπανία τα τελευταία τρία έτη ανήλθαν σε 1,9, -1,3 και -2,9 εκατ. ευρώ αντίστοιχα. Οι ελληνικές εταιρείες στην Ισπανία δραστηριοποιούνται κυρίως στους κλάδους τροφίμων, ιχθυοκαλλιέργειας, επεξεργασίας πρώτων υλών, τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού, τουριστικών υποδομών, συστημάτων άρδευσης, αξεσουάρ ένδυσης, συσκευασίας, λιανεμπορίου, ηλεκτρονικών πληρωμών.

Ακολουθούν πληροφορίες σχετικά με εταιρείες ελληνικών συμφερόντων με δραστηριότητα στην Ισπανία (η παράθεση στοιχείων δεν είναι εξαντλητική):

- ❖ **Στον τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών**, ο μεικτός ελληνο-ισπανικός Όμιλος **Anagrama** με έδρα στο Castellón της Βαλένθια δημιουργήθηκε τον Ιανουάριο 2021 με τη μετονομασία του Ομίλου Ανδρομέδα και είναι ιδιοκτήτης των συγχωνευμένων ελληνικών ιχθυοκαλλιεργητικών Ομίλων **Ανδρομέδα**, **Νηρέας και Σελόντα**, καθώς και του ισπανικού Ομίλου **Perseus** (με ειδίκευση στις ιχθυοτροφές), με τη συμμετοχή των διεθνών επενδυτικών Ταμείων AMERRA Capital (ΗΠΑ) και, έως πρόσφατα, Mubadala Investment Company (Αμπού Ντάμπι). Το καλοκαίρι 2024 η Mubadala πώλησε το μεριδίό της στο επενδυτικό Ταμείο AMERRA. Ο Όμιλος Anagrama ευρίσκεται σε διαδικασία πώλησης σε επενδυτικό σχήμα στο οποίο πιθανολογείται ότι μετέχει επενδυτικό Ταμείο από τα ΗΑΕ, χωρίς ωστόσο, εξ όσων δημοσιοποιούνται στον Τύπο, να έχει ολοκληρωθεί έως τώρα η όλη διαδικασία. Όμιλος Anagram διαθέτει ετήσια παραγωγική δυναμικότητα άνω των 70.000 τόνων και παρουσία σε περισσότερες από τριάντα χώρες, αποτελεί δε κορυφαίο brand λαβρακίου και τσιπούρας σε παγκόσμιο επίπεδο και τον μεγαλύτερο παραγωγό ψαριών στη Μεσόγειο, με σύγχρονες παραγωγικές εγκαταστάσεις σε Ελλάδα και Ισπανία.
- ❖ Ο ελληνικός Όμιλος ιχθυοκαλλιεργειών **Γαλαξίδι Θαλάσσιες Καλλιέργειες Α.Ε.** ίδρυσε το 2019 θυγατρική επιχείρηση με επωνυμία «ACUIDELTA SL» με έδρα την περιοχή L´Ametlla de Mar, στην Ταρραγόνα, με σκοπό την παραγωγή, μεταποίηση, εμπορία και διανομή θαλάσσιων μεσογειακών ιχθύων στην Ισπανία, με σχεδιαζόμενη παραγωγική δυναμικότητα της τάξεως των 2.000 τόνων ετησίως. Το 2021 η εταιρεία ξεκίνησε την παραγωγή τσιπούρας και λαβρακίου, ενώ έως σήμερα έχει πραγματοποιήσει και συνεχίζει να υλοποιεί επενδύσεις για την κατασκευή πλωτών εγκαταστάσεων, σύγχρονου

συσκευαστηρίου νωπών ιχθύων, καθώς και πρόσθετου πλωτού και χερσαίου εξοπλισμού. Στο τέλος του 2023, ο μητρικός Όμιλος Γαλαξίδι εξαγοράστηκε από ελληνικό Όμιλο παραγωγής ιχθυοτροφών, Ίριδα.

- ❖ **Όμιλος Μυτιληναίου (METLEN):** το 2018 ανέλαβε μεγάλο έργο κατασκευής φωτοβολταϊκού πάρκου για λογαριασμό του ισραηλινού ενεργειακού Ομίλου Ellomay Solar. Ο Όμιλος METLEN, ο οποίος διαθέτει γραφεία στη Μαδρίτη, συνεχίζει την δραστηριοποίησή του στην Ισπανία, καθώς εξαγόρασε, το 2020, αιολικό πάρκο στην περιοχή Jaén της Ανδαλουσίας, ισχύος 50 MW, αλλά και εκτελώντας συμβάσεις EPC για δύο φωτοβολταϊκά πάρκα: στην περιοχή Manzanares ισχύος 90MW για τον επενδυτικό όμιλο Nexwell και στην περιοχή Badajoz ισχύος 50MW για τον διεθνή ανεξάρτητο παραγωγό ηλιακής ενέργειας Sonnedix, με το δεύτερο να έχει τεθεί σε εμπορική λειτουργία. Εν λόγω έργο αναμένεται να παράγει περίπου 102 GWh ηλεκτρικής ενέργειας ετησίως, το οποίο ισοδυναμεί με την τροφοδοσία περισσότερων από 30.000 σπιτιών με καθαρή ηλεκτρική ενέργεια και την αποφυγή εκπομπών περίπου 16.000 τόνων CO₂.

Επιπλέον, ο Όμιλος METLEN έχει σχετικά πρόσφατα ολοκληρώσει φωτοβολταϊκό έργο ισχύος 28 MW στη χώρα, για λογαριασμό του ισραηλινών συμφερόντων Ομίλου Ellomay Solar, το οποίο είναι συνδεδεμένο με το δίκτυο και διαθέτει δυνατότητα παραγωγής περίπου 53.000 MWh ηλεκτρικής ενέργειας ετησίως, σε συνέχεια της επιτυχούς ολοκλήρωσης το έτος 2020 ενός φωτοβολταϊκού έργου μεγάλης κλίμακας, συγκεκριμένα του φωτοβολταϊκού σταθμού «Talaso!» στην Εστρεμαδούρα (περιοχή Cáceres), εγκατεστημένης ισχύος 300 MW. Το 2022 ο Όμιλος METLEN μέσω του Τομέα Ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών & Αποθήκευσης Ενέργειας (RSD) και η Aquila Capital, ενεργειακό επενδυτικό Ταμείο γερμανικών συμφερόντων, υπέγραψαν συμφωνία για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου φωτοβολταϊκών έργων ισχύος 100 MW στη Νότια Ισπανία, συγκεκριμένα των έργων στις περιοχές Jaén και Guillena στην Ανδαλουσία, ισχύος 50 MW το καθένα. Επισημαίνεται ότι το έργο της Jaén έχει τεθεί σε εμπορική λειτουργία και έχει λάβει πιστοποιητικό προσωρινής αποδοχής. Η παραγωγική ικανότητα των δύο έργων εκτιμάται σχεδόν στα 200 GWh ηλεκτρικής ενέργειας, αρκετής για να τροφοδοτήσει περισσότερα από 50.000 νοικοκυριά και να συνδράμουν στην αποφυγή εκπομπών 50.000 τόνων CO₂ στην ατμόσφαιρα ετησίως.

Όπως έγινε γνωστό στο τέλος του 2024, η METLEN Energy & Metals, ανέλαβε την υλοποίηση τριών σημαντικών φωτοβολταϊκών έργων στην Ισπανία, συνολικής ισχύος 160MWp για λογαριασμό του Ομίλου developer ηλιακής ενέργειας Cero Generation, στην περιοχή της Παλένθια, στην Αυτόνομη Κοινότητα Καστίλλης-Λεόν. Εν λόγω συνολικό έργο περιλαμβάνει επιπλέον την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και κατασκευή υπόγειων γραμμών μέσης τάσης, που θα συνδέουν κάθε σταθμό μεταγωγής με τον υφιστάμενο υποσταθμό, με συνολικό μήκος περίπου 18 χλμ., καθώς και την παροχή υπηρεσιών λειτουργίας και συντήρησης για διάστημα δύο ετών. Όλα τα φωτοβολταϊκά έργα (Gridja III, IV και V) αναμένεται να παρέχουν πάνω από 307 GWh «πράσινης» ενέργειας ετησίως, επαρκή για την τροφοδοσία σχεδόν

95.000 κατοικιών, ενώ θα αποτρέπουν την εκπομπή άνω των 110.000 τόνων CO₂e. Παράλληλα, περισσότερα από 150 άτομα αναμένεται να απασχοληθούν στην κατασκευή των έργων αυτών, δημιουργώντας τοπικές θέσεις εργασίας κατά τη φάση κατασκευής. Σημειώνεται ότι η Cero Generation είναι κορυφαία εταιρεία παραγωγής ενέργειας (IPP), εξειδικευμένη στην ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία έργων ηλιακής ενέργειας και αποθήκευσης ενέργειας. Σύμφωνα με τον ελληνικό Όμιλο, η επιλογή της METLEN για υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων ενισχύει τη θέση της στην ισπανική αγορά ως παρόχου ανταγωνιστικών λύσεων σε όλο το φάσμα της ηλιακής ενέργειας στην Ιβηρική χερσόνησο, αυξάνοντας το χαρτοφυλάκιο των περίπου 700 MW φωτοβολταϊκών που έχουν ήδη κατασκευαστεί στην Ισπανία σε πάνω από 1 GW έως το 2025. Ελληνικός ενεργειακός Όμιλος δραστηριοποιείται και σε σειρά μικρότερων επενδυτικών έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην Ισπανία.

- ❖ **Sani – Ikos Group:** εντός του 2021 λειτούργησε για πρώτη φορά το Ikos Andalusia, το οποίο αποτελεί το πρώτο ξενοδοχειακό συγκρότημα του ξενοδοχειακού ομίλου SANI-IKOS στην Ιβηρική, μετά από επενδυτικές κινήσεις της εταιρείας που ξεκίνησαν το 2018 και ολοκληρώθηκαν αμέσως μετά την πανδημία. Όμιλος SANI-IKOS, οποίος διατηρεί γραφεία στη Μαδρίτη, επενδύει σε επέκταση της μονάδας στην Ανδαλουσία (περιοχή Marbella), κόστους 17 εκατ. ευρώ, με αρκετά έργα επέκτασης να έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Όμιλος SANI-IKOS έχει πραγματοποιήσει πρόσθετες επενδύσεις στην ισπανική αγορά, για την αγορά και ανακαίνιση ξενοδοχειακών μονάδων στη Μαγιόρκα, ορισμένες εκ των οποίων ξεκίνησαν να λειτουργούν το 2023 (Porto Petro). Όμιλος SANI-IKOS προγραμματίζει εξάλλου νέα επέκταση στην Ισπανία, συγκεκριμένα με μονάδα στην περιοχή του Cádiz (Ikos Pinomar), οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός των προσεχών ετών.
- ❖ **Attica Group:** Από τον Ιούνιο του 2016 ο ελληνικός Όμιλος και η τράπεζα *BMCE Bank of Africa Group (BMCE)* του Μαρόκου, συνεργάζονται στην εκμετάλλευση θαλάσσιων γραμμών μεταξύ Μαρόκου και ηπειρωτικής Ευρώπης, μέσω της εταιρείας *AFRICA MOROCCO LINK (AML)*. Η AML δραστηριοποιείται στη γραμμή Ταγγέρη (Μαρόκο)-Algeciras (Ισπανία) προσφέροντας μεταφορικές (επιβατικές, εμπορευματικές) υπηρεσίες. Το 2024, ο σουηδικός ακτοπλοϊκός Όμιλος *Stena Line* ήλθε σε συμφωνία απόκτησης μεριδίου 49% του κεφαλαίου της εταιρείας.
- ❖ **Eurodrip:** Το 2006 η ελληνική εταιρεία αρδευτικών συστημάτων ίδρυσε τη θυγατρική εταιρεία (100%) *Eurodrip Irrigation Holding Systems S.L.* Τις λειτουργίες της ισπανικής θυγατρικής της Eurodrip εκτελεί ο ισραηλινός Όμιλος *Rivulis*, ο οποίος το έτος 2017 έχει συγχωνευθεί με την Eurodrip.
- ❖ **Viva Wallet:** στην Ισπανία έχει εισέλθει από το έτος 2021 η ελληνική εταιρεία – πλατφόρμα ψηφιακών πληρωμών, οποία διατηρεί γραφεία στη Μαδρίτη. Σημειώνεται ότι στη *Viva Wallet* απέκτησε στο τέλος του 2022 υψηλή συμμετοχή διεθνής χρηματοοικονομικός Όμιλος *JP Morgan*, η συναλλαγή

ωστόσο αντιμετωπίζει ακόμη δυσκολίες εξαιτίας διαφωνιών των διοικήσεων των δύο Ομίλων.

- ❖ **MEGAPLAST A.E.:** δραστηριοποιείται εμπορικά, μέσω της θυγατρικής της MEGAPLAST SPAIN S.L. (περιοχή Βαρκελώνης), στον τομέα των εύκαμπτων πλαστικών συσκευασίας.
- ❖ **Intracom Telecom SA:** το 2018 ο μεγάλος ελληνικός Όμιλος τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού είχε προχωρήσει στη σύσταση θυγατρικής της στη Μαδρίτη. Στην παρούσα φάση ο ελληνικός Όμιλος παρακολουθεί την ισπανική αγορά μέσω συνεργατών του, με ενδιαφέρον επαναδραστηριοποίησης.
- ❖ **Hellenic Dairies S.A.:** ο μεγάλος ελληνικός γαλακτοκομικός Όμιλος, προϊόντα του οποίου έχουν παρουσία στην ισπανική αγορά, διαθέτει εμπορική παρουσία με γραφεία εδώ και λίγα χρόνια στη Βαρκελώνη, διερευνώντας δυνατότητες επέκτασής του στην αγορά της Ιβηρικής χερσονήσου.
- ❖ **Croppy Solutions S.L.:** πρόκειται για θυγατρική του ελληνικού Ομίλου κατασκευής πλαστικών υλικών – πλεγμάτων συσκευασίας, κυρίως για αγροτικά προϊόντα, Καράτζης Α.Ε. που εδρεύει στην Κρήτη (περιοχή Ηρακλείου), η οποία διαθέτει μονάδα αποθήκευσης / διανομής στην περιοχή του Βαγιαδολίδ (Αυτόνομη Κοινότητα Καστίλης-Λεόν).
- ❖ **Όμιλος Aegean Airlines:** Στη διάρκεια του 2024, ο ελληνικός αερομεταφορικός Όμιλος Aegean Airlines που δραστηριοποιείται με τακτικές πτήσεις μεταξύ Ελλάδας και Ισπανίας, ανακοίνωσε επένδυση ύψους €25 εκατ. στην ισπανική αεροπορική εταιρεία χαμηλού κόστους Volotea, η οποία εδρεύει στην Βαρκελώνη. Εν λόγω συμφωνία αναμένεται να ολοκληρωθεί σε δύο φάσεις, με την πρώτη, που έχει ήδη εκτελεστεί, να αφορά συνεισφορά 50 εκατ. ευρώ μέσω συμμετοχικού ομολογιακού δανείου – μετατρέψιμου σε κεφάλαιο – εκ των οποίων η Aegean παρέχει 25 εκατ. ευρώ και οι υφιστάμενοι επενδυτές, συμπεριλαμβανομένης της διοικητικής ομάδας της Volotea, άλλα 25 εκατ. ευρώ και μετατροπή του ομολόγου σε κεφάλαιο, ώστε να κατέχει το 13% των μετοχών της Volotea. Στην επόμενη φάση, η δεύτερη δόση ύψους επίσης 50 εκατ. ευρώ αναμένεται να καταβληθεί έως τον Ιούλιο τρέχοντος έτους, με την ίδια κατανομή των εισφορών. Με αυτόν τον τρόπο, η ελληνική εταιρεία αναμένεται να κατέχει το 21% της Volotea, γεγονός που θα την καθιστά τον δεύτερο μέτοχό της. Συνεπώς, η συνολική αύξηση κεφαλαίου δύναται να ανέλθει σε 100 εκατ. ευρώ, με τη συμμετοχή της Aegean να ανέρχεται σε 50 εκατ. ευρώ. Επίσης, οι δύο αεροπορικοί Όμιλοι διερευνούν ευκαιρίες συνεργασίας στη διανομή, καθώς και σε άλλους εμπορικούς τομείς, όπως και στους τομείς παροχής υπηρεσιών συντήρησης καθώς και εκπαίδευσης πληρωμάτων.
- ❖ **SUNEL Group:** η SUNEL GROUP είναι ένας παγκοσμίως αναγνωρισμένος εργολάβος EPC (Engineering, procurement, construction) και κατασκευαστής έργων ηλιακής ενέργειας, ελληνικών συμφερόντων. Διαθέτει γραφεία σε Λονδίνο, Βαλένθια, την Αθήνα, Κωνσταντινούπολη και Ντουμπάι και συνολικά 8 εταιρικά γραφεία σε όλο τον κόσμο, έχοντας αναπτύξει,

σχεδιάσει, κατασκευάσει και συντηρήσει με επιτυχία περισσότερα από 500 φωτοβολταϊκά έργα σε τρεις ηπείρους, συνολικής ισχύος άνω των 2.000 μεγαβάτ και έχει ήδη ένα πλήρες πρόγραμμα νέων έργων που θα ολοκληρωθούν τα επόμενα χρόνια. Επιπλέον, υπάρχει στρατηγική επέκτασης σε νέες στρατηγικές αγορές, όπως η Κεντρική και Νοτιοανατολική Ασία, η Υποσαχάρια Αφρική, οι ΗΠΑ, η Λατινική Αμερική και η Αυστραλία. Ο Όμιλος έχει ξεκινήσει την δραστηριοποίησή του στην Ισπανία, με γραφεία και συνεργάτες στη Βαλένθια, όπου στοχεύει να αξιοποιήσει ευκαιρίες για υλοποίηση συγκεκριμένων επενδυτικών projects.

- ❖ **Όμιλος Μαρινόπουλου:** Δραστηριοποιείται στην Ισπανία στον κλάδο γενόσημων φαρμακευτικών, μέσω της φαρμακοβιομηχανίας *Famar*, η οποία το 2016 εξαγόρασε εργοστάσιο της Roche στην περιοχή Λεγκανές στα νότια της Μαδρίτης, με τον ελληνικό Όμιλο να αναλαμβάνει την τροφοδοσία της γαλλικής εταιρείας με τα προϊόντα που παράγονται ήδη από την νεοαποκτηθείσα μονάδα. Η *Famar*, η οποία ανήκει πλέον, από το τέλος του 2021, στο κυπριακό fund Elements Capital Management, εξακολουθεί να δραστηριοποιείται στην Ισπανία, έχοντας παρουσία στη χώρα από το 2011, όταν είχε εξαγοράσει εργοστάσιο της *Sanofi* στο Alcorcón, επίσης στα νότια της Μαδρίτης. Η μονάδα στην Alcorcón ειδικεύεται στην εμπορική παραγωγή ευρέος φάσματος αποστειρωμένων δοσολογικών μορφών (ενέσιμες σε αμπούλες και φιαλίδια, αποστειρωμένα υγρά πολλαπλών δόσεων σε ρινικά σπρέι και οφθαλμικές σταγόνες), καθώς επίσης προϊόντων στερεάς δόσης. Οι εγκαταστάσεις στην Alcorcón καλύπτουν συνολική έκταση 31.500 τετρ. μέτρων.
- ❖ **Rensika:** ιδρύθηκε στη Βαρκελώνη το 1990 από ελληνικά συμφέροντα και ειδικεύεται στα μεσογειακά προϊόντα, όπως: αρτοσκευάσματα και αλοιφές (χούμους, τζατζίκι, ταραμάς). Τον Μάρτιο του 2010 δημιουργήθηκαν οι νέες εγκαταστάσεις έκτασης 2.500 τετραγωνικών μέτρων. Πρόκειται για επιχείρηση με ηγετική θέση στην Ισπανία όσον αφορά τις μεσογειακές αλοιφές (spreads), η οποία έχει πάντως εξαγορασθεί από ξένα εταιρικά συμφέροντα.
- ❖ **S & B - Αργυρομεταλλευμάτων και Βαρυτίνης:** Διέθετε από το έτος 1998 συμμετοχές στις *Laniosa Promasa* (μπεντονίτης, μερίδιο 20% και *Otavi Ibérica* (περλίτης, μερίδιο 100%). Οι εν λόγω συμμετοχές εδώ και αρκετά χρόνια υφίστανται μέσω ξένων Ομίλων (γαλλικός Όμιλος *Imerys*, οποίος εξαγόρασε την S&B το 2015).
- ❖ **Ελληνικοί Λευκόλιθοι (Grecian Magnesite):** από κοινού με τον γαλλικό Όμιλο *Roullier Group*, είχαν εξαγοράσει το 2000 την ισπανική *Magnesitas Navarras*. Το 2018 ο εν λόγω γαλλικός Όμιλος εξαγόρασε το 100% της ισπανικής εταιρείας.
- ❖ **Όμιλος Λασκαρίδη:** εταιρείες του εφοπλιστικού Ομίλου Λασκαρίδη δραστηριοποιούνται στην Ισπανία με αντικείμενο τόσο το ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα (Όμιλος *Astiscan*, που περιλαμβάνει ναυπηγεία στην Las Palmas στις Κανάριες Νήσους και ναυπηγεία *Astander* στην πόλη Santander της βόρειας Ισπανίας), όσο και στον κλάδο ναυτιλιακών

υπηρεσιών, διακίνησης φορτίων, εφοδιαστικής αλυσίδας / logistics στον λιμένα του Βίγο (Γαλικία).

- ❖ **COMESA S.A.:** πρόκειται για εμπορική εταιρεία που ανήκει κατά πλειοψηφία στον ελληνικό όμιλο ΠΡΟΜΕΤΑΛ ΜΠΑΚΛΗ ΑΕΒΕ. Η COMESA ασχολείται με την κοπή, τη διαλογή και εμπορία λευκοσιδήρου και άλλων μεταλλικών προϊόντων ψυχρής έλασης, που κατευθύνονται κυρίως σε κατασκευαστές μεταλλικών δοχείων, καπακίων, πωμάτων και διακοσμητικών αντικειμένων. Ιδρύθηκε το 1983 και από το 1993 η έδρα της βρίσκεται στο Βιομηχανικό Πάρκο San Adrián, μια πόλη στην Αυτόνομη Κοινότητα της Ναβάρρας. Η ελληνική εταιρεία απέκτησε το 2018 το 77% του μετοχικού κεφαλαίου της COMESA.
- ❖ **Όμιλος Μαΐλλη:** διατηρούσε θυγατρική εταιρεία με έδρα τη Βαρκελώνη και επωνυμία SIAT SpA (ιταλικός Όμιλος που ανήκει στον Όμιλο Μαΐλλη). Στις αρχές του 2022 ο Όμιλος Μαΐλλη υλοποίησε σχέδιο πώλησης βασικών θυγατρικών εταιρειών του, μεταξύ των οποίων της SIAT SpA, συμπεριλαμβανομένης και της θυγατρικής της (M.J. Maillis España S.A.).
- ❖ **Coco-Mat:** μέσω της εταιρείας *Coco-Mat Spain*, διακινεί τα προϊόντα ξεκούρασης, στρωμάτων και ειδών σπιτιού από φυσικές πρώτες ύλες μέσω των καταστημάτων της στη Μαδρίτη και τη Βαρκελώνη.
- ❖ **APIFON:** η τεχνολογική εταιρεία παραγωγής λογισμικού προχώρησε σε ίδρυση θυγατρικής το 2018 στη Μαδρίτη.
- ❖ **NIKOLIS GROUP:** η εν λόγω ελληνική εταιρεία πρώτων υλών ψευδοκοσμημάτων έχει ανοίξει κατάστημα στη Βαρκελώνη ήδη από το έτος 2018.

2.2.2 Επενδύσεις της Ισπανίας στην Ελλάδα

Πίνακας 20: Επενδύσεις της Ισπανίας στην Ελλάδα

	2019	2020	2021	2022	2023*	2024*
Ροές (σε εκατ. ευρώ)	231,6	50,6	59,9	178,6	-31,9	110,6
Απόθεμα (σε εκατ. ευρώ)	702,7	992,6	897,3	880,3	1.085,8	-

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος

*Προσωρινά στοιχεία Τραπέζης Ελλάδος

Ισπανικές επενδύσεις στην Ελλάδα (υφιστάμενες και παλαιότερες)

Το απόθεμα των ισπανικών επενδύσεων στην Ελλάδα το 2023 ανήλθε σε 1,09 δισ. ευρώ, καθιστώντας την Ισπανία 12^η μεταξύ των κορυφαίων ξένων επενδυτών στη χώρα μας. Οι ισπανικές επενδύσεις επικεντρώνονται στους κλάδους ενέργειας, λιανεμπορίου, διαχείρισης ξενοδοχείων-τουριστικών υποδομών, κατασκευών - δομικών υλικών, τηλεπικοινωνιακών υποδομών, ιχθυοκαλλιεργειών, καλλυντικών. Οι ροές ισπανικών επενδύσεων προς Ελλάδα εμφάνισαν σημαντική άνοδο τη διετία 2019-2020, όταν εμφανίστηκαν συνολικές εισροές ισπανικών κεφαλαίων στη χώρα μας της τάξεως των 282,2 εκατ. ευρώ. Το 2021 παρατηρήθηκαν εισροές ισπανικών κεφαλαίων ύψους 50,6 εκατ., το 2021 59,89 εκατ. ευρώ, το 2022 178,6 εκατ. ευρώ, ενώ το 2023 καταγράφηκε

εκροή ισπανικών επενδυτικών κεφαλαίων της τάξεως των 31,9 εκατ. ευρώ και το 2024 σημειώθηκε εκ νέου εισροή ισπανικών κεφαλαίων, ύψους 110,6 εκατ. ευρώ.

Κυριότερες ισπανικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθες (η παράθεση στοιχείων δεν είναι εξαντλητική):

❖ **Iberdrola:** Τη διετία 2004-2006 ο ισπανικός ενεργειακός κολοσσός Iberdrola εξαγόρασε το 49,9% του ελληνικού Ομίλου ΑΠΕ ΡΟΚΑΣ ΑΒΕΕ (Rokas Renewables). Η εξαγορά ολοκληρώθηκε το 2007, με αύξηση του ποσοστού συμμετοχής της Iberdrola στο 52,7% του μετοχικού κεφαλαίου της ΡΟΚΑΣ.

Ο Όμιλος Iberdrola δραστηριοποιείται στην Ελλάδα μέσω της συμμετοχής του στον Όμιλο Rokas Renewables, διαθέτοντας σήμερα αιολικά και ηλιακά έργα σε ολόκληρη την Ελλάδα, συγκεκριμένα στην Κεντρική Ελλάδα, την Κρήτη, τη Θράκη, τη Δυτ. Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την Πελοπόννησο και τα Δωδεκάνησα. Ο Όμιλος Rokas Renewables συνιστά έναν εκ των market leaders στην ελληνική αγορά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, έχοντας εγκατεστημένα 23 αιολικά και 4 φωτοβολταϊκά πάρκα στην Ελλάδα, συνολικής ισχύος 421 MW, εκ των οποίων 365 MW αφορούν projects αιολικής ενέργειας.

Τον Απρίλιο 2022 η Iberdrola ξεκίνησε την κατασκευή αιολικού πάρκου Askio III, δυναμικότητας 50,4 MW, με δυνατότητα τροφοδοσίας 54.000 νοικοκυριών, στην περιοχή της Κοζάνης. Το εν λόγω αιολικό πάρκο, που βρίσκεται ήδη σε λειτουργία, αποτελείται από 12 ανεμογεννήτριες ισχύος 4,2 MW εκάστη. Σημειώνεται ότι η Iberdrola, σε συνεργασία με τον Όμιλο Rokas, εργάζεται για τη δημιουργία τριών ακόμη αιολικών πάρκων στην Ελλάδα (τα δύο εκ των οποίων έχουν ολοκληρωθεί), συγκεκριμένα των ακόλουθων: (α) Mikroporos στη Ροδόπη, ισχύος 33,6 MW (που έχει τεθεί σε λειτουργία και συνδεθεί με το ελληνικό ηλεκτρικό δίκτυο τον Ιούνιο 2022), (β) Rokani στη Βοιωτία, ισχύος 18 MW και (γ) Askio II στην Κοζάνη, ισχύος 37,8 MW.

Το Σεπτέμβριο 2023, η Iberdrola ανακοίνωσε την ολοκλήρωση διεξαγωγής τεχνικών ελέγχων και τη θέση σε λειτουργία των δύο εκ των τριών ανωτέρω projects αιολικών πάρκων που είχαν ανακοινωθεί νωρίτερα, συγκεκριμένα στις περιοχές Κοζάνης με την επωνυμία "Askio II" και Βοιωτίας με την επωνυμία "Rokani". Το πρώτο επενδυτικό έργο συμπληρώνει ουσιαστικά το αιολικό πάρκο "Askio III", το οποίο λειτουργεί ήδη σε πλήρη δυναμικότητα με παραγωγική ισχύ 50,4 MW, με τη συνολική επένδυση για τα δύο έργα να ανέρχεται σε πλησίον των 100 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με την Iberdrola, το νέο αιολικό πάρκο "Askio II" περιλαμβάνει 9 ανεμογεννήτριες, εκάστη των οποίων διαθέτει δυναμικότητα 4,2 MW. Όσον αφορά το project "Rokani" στη Βοιωτία, τούτο αποτελείται από 3 ανεμογεννήτριες, εκάστη των οποίων διαθέτει δυναμικότητα 6 MW, ενώ αναφέρεται ότι πρόκειται για τις μεγαλύτερες και υψηλότερης ισχύος ανεμογεννήτριες που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα.

❖ **EDP Renewables:** το 2018 ανακοίνωσε την είσοδό της στην Ελλάδα στον τομέα των αιολικών πάρκων, ενώ έως το 2020 είχε εξασφαλίσει χαρτοφυλάκιο αιολικών έργων συνολικής δυναμικότητας 156 MW, μέσω δημοπρασιών. Επιπλέον, το 2020 σύναψε στρατηγική συνεργασία με τον ΕΛΛΑΚΤΩΡ (αξία 1 δισ. ευρώ). EDP Renewables εγκαινίασε το 2021 το πρώτο της έργο στην

Ελλάδα, ένα αιολικό πάρκο με εγκατεστημένη ισχύ 45MW και παραγωγική δυναμικότητα 42 GWh στην περιοχή Λιβάδι, κοντά στη Μαλεσίνα, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας. Τον Φεβρουάριο 2025, ο Όμιλος EDP Renovables έθεσε σε λειτουργία δύο νέα αιολικά πάρκα στην Ελλάδα, συγκεκριμένα στη Ξηρονομή Βοιωτίας και στο Χαλκοδόνιο Μαγνησίας, συνολικής ισχύος 70 MW (143 GW ετησίως), αρκετή για την ηλεκτρική ενέργεια σε 37.000 σπίτια, συμβάλλοντας επίσης σε σημαντική μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, κατά 102.000 τόνους ετησίως.

- ❖ **Fotowatio Renewable Ventures (FRV):** εν λόγω ισπανικός Όμιλος εισήλθε στην Ελλάδα το 2022 με ποσοστό 51% στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας EK Συστήματα Αποθήκευσης Ενέργειας, εταιρεία του Ομίλου Βοώτης Α.Ε. Το χαρτοφυλάκιο έχει προγραμματισμένη λειτουργική ισχύ 600 MW συνολικά, ενώ οι δύο εταιρείες στοχεύουν να αναπτύξουν από κοινού έργα “battery energy storage systems” συνολικής ισχύος 300 MW. Η FRV φέρει πολυετή εμπειρία στον τομέα των ΑΠΕ και εμπειρία στην κατασκευή, διαχείριση και λειτουργία μονάδων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Αυστραλία.
- ❖ **Elmya S.A:** Όμιλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με έδρα τη Σεβίλλη, με εξειδίκευση στο σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την κατασκευή και τη λειτουργία ηλιακών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, ευρίσκεται στην Ελλάδα σε διαδικασία ανάπτυξης αδειοδότησης από το αρχικό στάδιο έως την εμπορική λειτουργία, για 14 έργα ηλιακών φωτοβολταϊκών (ΦΒ) και αποθήκευσης ενέργειας σε μπαταρίες (BESS), συνολικής ισχύος 3 GW, σε ολόκληρη την Ελλάδα. Η δραστηριοποίηση του Ομίλου Elmya στην Ελλάδα ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο 2020. Το ύψος των επενδεδυμένων κεφαλαίων μέχρι το 2023 ανερχόταν σε 11,3 εκατ. ευρώ, ενώ το συνολικό ύψος της σχεδιαζόμενης επένδυσης ανέρχεται σε 45 εκατ. ευρώ.
- ❖ **Enagás:** εν λόγω μεγάλος ισπανικός Όμιλος διαχείρισης συστημάτων φυσικού αερίου απέκτησε το Σεπτέμβριο του 2014, μερίδιο 16% του Διαδριατικού Αγωγού Φυσικού Αερίου (TAP) που αποτελεί το ευρωπαϊκό σκέλος του Νοτίου Διαδρόμου Φυσικού Αερίου, συστήματος μεταφοράς αερίου από κοιτάσματα της Κασπίας. Τον Ιανουάριο 2023 ο ισπανικός ενεργειακός κολοσσός συμφώνησε με τον ελβετικό Όμιλο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας Axpo την εξαγορά μεριδίου 4% από τη συμμετοχή του -με 5% συνολικά- στο κεφάλαιο. Το εν λόγω μερίδιο προστέθηκε στο 16% που ήδη κατέχει η Enagás, αυξάνοντας το συνολικό της μερίδιο στο 20% του κεφαλαίου του Αγωγού. Στον TAP συμμετέχουν, επίσης, οι Όμιλοι BP (20%), SOCAR (20%), Statoil (20%) και Fluxys (20%). Επιπλέον, η Enagás συμμετέχει σε επενδυτικό σχήμα SENFLUGA, μαζί με την ιταλική Snam και τη βελγική Fluxys, το οποίο έχει αποκτήσει το πλειοψηφικό πακέτο του μετοχικού κεφαλαίου του Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ) στην Ελλάδα.
- ❖ **Grupo Ecoener:** ισπανικός ενεργειακός Όμιλος με έδρα την Κορυθα της Γαλικίας πραγματοποιεί δυναμική είσοδο στην ελληνική αγορά των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η παρουσία του Ομίλου στην ελληνική

αγορά υφίσταται μέσω της θυγατρικής Ecoener Hellas, ιδρυθείσας το Μάρτιο 2023. Ισπανικός Όμιλος ευρίσκεται σε φάση διερεύνησης της ελληνικής αγοράς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ υπάρχει δέσμευση για επένδυση περίπου 300 εκατ. ευρώ στην Ελλάδα, ισχύος 350 MW, για την οποία έχει ήδη εκδοθεί η πρώτη διοικητική άδεια. Η Ecoener Hellas έχει λάβει έγκριση από την Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) για 7 φωτοβολταϊκά projects, με ενσωματωμένη διάταξη αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (συσσωρευτές), που αφορούν παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς στις Περιφερειακές Ενότητες Σερρών, Καστοριάς, Φθιώτιδας και Κοζάνης. Όπως αναφέρουν οικονομικές πηγές, Ecoener διαθέτει δύο ακόμη εν εξελίξει projects στην Ελλάδα, συγκεκριμένα ενός αιολικού πάρκου δυναμικότητας 42 MW και ενός φωτοβολταϊκού σταθμού παραγωγικής ισχύος 50 MW, τα οποία θα είναι έτοιμα να κατασκευασθούν μέχρι το τέλος του 2025 και έχουν προγραμματισθεί να συνδεθούν με το δίκτυο το πρώτο εξάμηνο του 2027. Επιπλέον, η Ecoener έχει αναλάβει άλλα οκτώ φωτοβολταϊκά έργα στην Ελλάδα, συνολικής ισχύος 272 MW, τα οποία έχουν επίσης λάβει την πρώτη άδεια και είναι έτοιμα να κατασκευασθούν το πρώτο εξάμηνο του 2026. Οι νέες εγκαταστάσεις θα κατασκευαστούν στις Περιφέρειες Ηπείρου, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Δυτικής Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας.

- ❖ **Solaria:** η ισπανική πολυεθνική εξειδικεύεται στην ηλιακή ενέργεια και αποτελεί τη μεγαλύτερη εταιρεία στην εν λόγω ενέργεια στη νότια Ευρώπη. Κατασκευάζει και διαχειρίζεται φωτοβολταϊκά πάρκα στην Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ιταλία, την Ουρουγουάη και την Ελλάδα. Στη χώρα μας κατέχει από το έτος 2010 φωτοβολταϊκό πάρκο στην Ελασσόνα συνολικής ισχύος 0,4 MW.
- ❖ **Siemens Gamesa:** η παρουσία της στην Ελλάδα έγκειται στο γεγονός ότι περίπου 663 MW παράγονται στη χώρα από ανεμογεννήτριες κατασκευασμένες από την Siemens Gamesa, γεγονός που την καθιστά τον τρίτο μεγαλύτερο προμηθευτή ανεμογεννητριών της Ελλάδας. Η εταιρεία διατηρεί τη θυγατρική της στη χώρα μας (SIEMENS GAMESA RENEWABLE ENERGY GREECE EPE), αν και έχει πωλήσει το χαρτοφυλάκιό της υπό ανάπτυξη αιολικών projects στη Ν. Ευρώπη (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα).
- ❖ **Acciona:** δραστηριοποιείτο με την Acciona Ενεργειακή, η οποία ήταν η μητρική της Αιολική Βεργίου Ε.Ε., κατόχου του αιολικού πάρκου στο Βέργιο. Επιπλέον, μέσω της σύμπραξης με την τότε Cesa Hellas, κατείχε την Αιολική Παναχαϊκή καθιστώντας την, την πρώτη ισπανική εταιρεία που επένδυσε στην Ελλάδα στον τομέα των ΑΠΕ. Παρά τη δυναμική της παρουσία στις αρχές της δεκαετίας του 2000, οι διαμάχες που είχε με τοπικούς της συνεργάτες κατέληξαν στην αποχώρησή της από την Ελλάδα, πωλώντας όλες τις συμμετοχές και περιουσιακά στοιχεία στη χώρα.
- ❖ **Endesa:** στην Ελλάδα, είχε δημιουργήσει τη θυγατρική της, Endesa Hellas, της οποίας κατείχε το 50,01%, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό ανήκε στον όμιλο Μυτιληναίος. Η εν λόγω εταιρεία κατασκεύασε τη μονάδα συνδυσμένου

κύκλου στον Άγιο Νικόλαο της Βοιωτίας, η οποία ξεκίνησε το 2007. Ο μητρικός ιταλικός Όμιλος της Endesa, Enel, το 2010, αποφάσισε να πωλήσει το μερίδιο της Endesa Hellas στον όμιλο Μυτιληναίου έναντι 140 εκατ. ευρώ. Η πώληση έγινε αφότου η Endesa είχε εξαγοραστεί από τον ιταλικό Όμιλο, διότι ο τελευταίος, την περίοδο εκείνη, αποφάσισε να αλλάξει στρατηγική και να μειώσει το επίπεδο δανεισμού, πωλώντας ευρωπαϊκά περιφερειακά περιουσιακά στοιχεία. Ο ιταλικός ενεργειακός Όμιλος συνεχίζει να έχει παρουσία στην Ελλάδα.

- ❖ **Mecasolar / Grupo OPDE:** Κατασκευάζει φωτοβολταϊκά πάρκα και δραστηριοποιείται μέσω συνεργατών της στην Ελλάδα στην κατασκευή και εγκατάσταση ανιχνευτών ηλιακής ενέργειας.
- ❖ **Grupo Profand:** το 2022 ο εν λόγω μεγάλος ισπανικός Όμιλος ιχθυοκαλλιεργειών από την Γαλικία (Vigo) και βασικός προμηθευτής της μεγαλύτερης αλυσίδας σούπερ μάρκετ της χώρας, Mercadona, που φέρει την επωνυμία απέκτησε πλειοψηφικό μερίδιο στον σημαντικό ελληνικό Όμιλο ιχθυοκαλλιεργειών, Ιχθυοτροφεία Κεφαλονιάς, ο οποίος ειδικεύεται στην εκτροφή και διανομή ιχθυηρών μέσω τεσσάρων μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας που διαθέτει και με παρουσία σε μεσογειακές χώρες.
- ❖ **IslaLink:** εν λόγω ισπανικός Όμιλος από Μαγιόρκα (ανήκων σε καναδικά συμφέροντα Fiera Infrastructure) υλοποίησε υποβρύχιο τηλεπικοινωνιακό σύστημα IONIAN που συνδέει το Crotone της Ιταλίας με την Πρέβεζα στην Ελλάδα. Πρόκειται για σύστημα τηλεπικοινωνιακού καλωδίου που καλύπτει συνολική απόσταση 320 χλμ. Η χωρητικότητα ανά ζεύγος ινών στο υποβρύχιο τμήμα υπερβαίνει τα 15 Tbps με την υπάρχουσα τεχνολογία, ανεβάζοντας τη συνολική δυναμική χωρητικότητα του υποθαλάσσιου καλωδίου στα 360 Tbps. Η υποθαλάσσια υποδομή συμπληρώνεται με δύο επίγειους δακτυλίους ινών που επεκτείνουν το σύστημα στις πόλεις Μιλάνο και Ρώμη στην Ιταλία και Αθήνα και Θεσσαλονίκη στην Ελλάδα. Το σύστημα IONIAN προσφέρει υψηλής χωρητικότητας, σταθερή διαδρομή οπτικών ινών που συνδέει την Αθήνα με το Μιλάνο, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη υπηρεσιών υπερευρωζωνικής συνδεσιμότητας στην Ελλάδα, καθώς και την εξέλιξη της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης ως περιφερειακών κόμβων για υπηρεσίες cloud, περιεχομένου και τηλεπικοινωνιών. Το σύστημα, το οποίο τοποθετήθηκε τον Ιανουάριο του 2023 και τέθηκε σε λειτουργία τον Απρίλιο 2023, προσφέρει χονδρική χωρητικότητα, οπτικό φάσμα και σκοτεινή ίνα σε τηλεπικοινωνιακούς παρόχους και παρόχους περιεχομένου στο πλαίσιο κανονικής μίσθωσης ή συμβάσεων IRU για 10 έως 25 χρόνια. Στην παρούσα φάση, Όμιλος IslaLink αναπτύσσει συνεργασίες στην Ελλάδα με σκοπό την επέκταση των τηλεπικοινωνιακών καλωδιακών συνδέσεων στο εσωτερικό της χώρας, καθώς και την διασύνδεση με γειτονικές της Ελλάδας χώρες.
- ❖ **Neoris Group (Inalan):** εν λόγω ισπανικός Όμιλος, οποίος ανήκει στο ίδιο ως άνω καναδικό επενδυτικό Ταμείο όπου ανήκει και η IslaLink, έχει αναπτύξει -ήδη από το 2014- δραστηριότητα παρόχου υπηρεσιών διαδικτύου με οπτικές ίνες στις περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

- ❖ **Open Cosmos:** η βρετανικών συμφερόντων εταιρεία με γραφεία επίσης στην Γαλλία και την Ισπανία (Βαρκελώνη), που ειδικεύεται σε μικροδορυφόρους και διαστημικές αποστολές, έχει παρουσία στην Ελλάδα μέσω της θυγατρικής της, Open Cosmos Aegean Single Member P.C. Η εταιρεία σχεδιάζει και κατασκευάζει μικροδορυφόρους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων για τη διαστημική παρατήρηση της γης. Στη διάρκεια του 2024, η Open Cosmos ανέλαβε υλοποίηση σύμβασης από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (ESA), αξίας 60 εκατ. ευρώ, για την κατασκευή ενός συμπλέγματος 7 μικροδορυφόρων παρατήρησης της Γης, για λογαριασμό του ελληνικού Κράτους. Οι μικροδορυφόροι, που θα κατασκευαστούν σε συνεργασία με ελληνικούς Ομίλους της διαστημικής βιομηχανίας, θα είναι εξοπλισμένοι με όργανα οπτικής παρατήρησης και θα καλύπτουν ευρύ φάσμα αναγκών, παρέχοντας δεδομένα και υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας οριζόντια σε μια σειρά κρατικών φορέων, όπως για παράδειγμα τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Ναυτιλίας.
- ❖ **Ξενοδοχειακός Όμιλος Meliá Hotels International:** Έχει εξαγοράσει τα τελευταία έτη τρία ξενοδοχεία (Blue Sea Beach Hotel και Sol Marina Beach Hotel στην Κρήτη και Sol Cosmopolitan Rhodes στη Ρόδο) από την Zeus Hotels. Το ξενοδοχείο Meliá Athens λειτουργεί ήδη στην πρωτεύουσα Αθήνα, ενώ στη συλλογή του Ομίλου έχει προστεθεί η μονάδα INNSiDE στην Ελούντα. Στόχο της μεγάλης διεθνούς ξενοδοχειακής αλυσίδας ισπανικών συμφερόντων είναι να διευρύνει περαιτέρω τη δραστηριότητα και το portfolio της στην Ελλάδα.
- ❖ Ομοίως στον **κλάδο τουριστικών υποδομών**, η ισπανική αλυσίδα **Iberostar** λειτουργεί 2 ξενοδοχειακές μονάδες στην Κρήτη (περιοχή Ρεθύμνου). Το 2013, η **Barceló** ανέλαβε τη διαχείριση του ξενοδοχείου Hydra Beach Resort.
- ❖ Επιπλέον, Όμιλος **Pacha Group** με έδρα την Ίμπιζα ανακοίνωσε το 2021 το άνοιγμα του πρώτου ξενοδοχείου του εκτός Ισπανίας, στη Μύκονο, το οποίο διαθέτει 34 δωμάτια ανάμεσα στα οποία και έξι σουίτες με θέα τη θάλασσα.
- ❖ Επενδυτικά Ταμεία **Hotel Investment Partners / Blackstone** ανακοίνωσαν το 2021 επενδύσεις κεφαλαίων άνω των 6 εκατ. ευρώ για αποκατάσταση, αναβάθμιση και μετατροπή του ξενοδοχείου Elounda Blu στην Κρήτη. Επίσης, έχουν αγοράσει εννέα ακόμη ξενοδοχειακές μονάδες στην Αθήνα (ξενοδοχείο Grand Hyatt), στη Χαλκιδική (2 μονάδες), στην Κέρκυρα (2 μονάδες), στην Κρήτη (1 μονάδα), στη Ζάκυνθο (2 μονάδες) και στη Ρόδο (1 μονάδα).
- ❖ **Azora FCR Rhodes AE:** το 2022 ο Όμιλος Λάμψα ανακοίνωσε την πώληση του ξενοδοχείου Sheraton Rhodes Resort που βρίσκεται στην κοινότητα Ιαλυσού Ρόδου στον εν λόγω ισπανικό Όμιλο, με εκτιμώμενη επένδυση 43,8 εκατ. ευρώ.
- ❖ **Lafarge Holcim:** ο ισπανικών συμφερόντων Όμιλος έχει εξαγοράσει την ΑΓΕΤ Ηρακλής.
- ❖ **Construcciones y Auxiliar de Ferrocarriles (CAF):** μεγάλος ισπανικός Όμιλος ανέλαβε στο τέλος του 2022 εκτέλεση σύμβασης αξίας 70 εκατ. ευρώ με τον ΣΤΑΣΥ, με αντικείμενο την ανακαίνιση 14 μονάδων του μετρό της Αθήνας που

λειτουργούν στη γραμμή 1 (Πειραιάς-Κηφισιά). Οι εργασίες επισκευής της μονάδας αναμενόταν να ολοκληρωθούν εντός 34 μηνών. Το έργο συνίσταται σε αντικατάσταση του εξοπλισμού έλξης και εγκατάσταση νέων σύγχρονων κινητήρων για βελτιωμένη απόδοση κατανάλωσης, σε ενημέρωση συστημάτων που συνδέονται με τον εξοπλισμό πέδησης, τον έλεγχο θυρών πρόσβασης οχημάτων και τα συστήματα πληροφοριών επιβατών, σε εγκατάσταση καμερών. Η σύμβαση καλύπτει επίσης τη βελτίωση της πρόσβασης των τρένων και την ανακαίνιση του εσωτερικού των μονάδων, καθώς και την προσθήκη χώρων για άτομα με μειωμένη κινητικότητα. Στο τέλος του 2023 δόθηκε από τον ΣΤΑΣΥ, κατόπιν αιτήματος της αναδόχου εταιρείας για πολύμηνη παράταση παράδοσης του έργου, παράταση 2,5 μηνών και αύξηση του σχετικού προϋπολογισμού, με την παράδοση των συρμών να αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2025.

- ❖ **THALES:** ισπανική θυγατρική μεγάλου γαλλικού Ομίλου τομέα σηματοδότησης-τηλεδιοίκησης σιδηροδρομικών έργων, συμμετείχε σε κοινοπραξία με τις METKA και Ξανθάκης Α.Τ.Ε. στην υλοποίηση του έργου κατασκευής της νέας σιδηροδρομικής γραμμής Κιάτο-Ροδοδάφνη, συνολικού προϋπολογισμού ύψους 273 εκατ. ευρώ. Η σύμβαση έργου είχε υπογραφεί το Σεπτέμβριο του 2014, ενώ Όμιλος THALES εκτελεί έργα συντήρησης και ενδιαφέρεται για πρόσθετα σιδηροδρομικά έργα στην Ελλάδα.
- ❖ **Santander Consumer Finance:** Το 2021 ξεκίνησε τη δραστηριότητά της στη χώρα μας, σε συνεργασία με τον Όμιλο αντιπροσωπειών αυτοκινήτων Συγγελίδη.
- ❖ **Puig:** στις αρχές του 2017, η μεγάλη εν λόγω ισπανική εταιρία καλλυντικών αγόρασε πλειοψηφική συμμετοχή στο κεφάλαιο του ελληνικού Ομίλου Arivita, διατηρώντας το brand name της ελληνικής φίρμας η οποία διαθέτει πολυετή παρουσία στην Ισπανία, κυρίως στα πολυκαταστήματα El Corte Inglés, αλλά και σε αλυσίδες φαρμακείων. Όμιλος Puig επεκτείνει την παρουσία της Arivita και σε άλλες χώρες.
- ❖ **Porcelanosa:** μεγάλος ισπανικός Όμιλος κεραμικών ειδών υγιεινής και πλακιδίων, διαθέτει σημεία πώλησης στην Ελλάδα (σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κεντρική και Δυτική Ελλάδα).
- ❖ Στον **τομέα των οδικών κατασκευών και διαχείρισης οδικών υποδομών**, οι ισπανικοί Όμιλοι **Ferrovial** και **ACS** είχαν δραστηριοποιηθεί σε συνεργασία με τη ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ στην κατασκευή τμημάτων των αυτοκινητοδρόμων Ιόνιας Οδού και ΠΑΘΕ στην περιοχή Μαλλιακού. Ferrovial πώλησε τις συμμετοχές της στα δύο οδικά έργα στον Όμιλο ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ το 2018 και αποχώρησε από την ελληνική αγορά. Όμιλος ACS είχε αποχωρήσει λίγα χρόνια νωρίτερα. Επιπλέον, Όμιλος **Abertis** μετείχε ανεπιτυχώς σε διαγωνισμό για ανάληψη έργων διαχείρισης οδικών υποδομών στην Ελλάδα, συγκεκριμένα της νέας 25ετούς Σύμβασης Παραχώρησης της Αττικής Οδού.

- ❖ Ισπανικές εταιρίες με παρουσία σε άλλους κλάδους είναι οι: **FOOD MACHINERY ESPANIOLA S.A (FOMESA HELLAS)** με μηχανολογικό εξοπλισμό και υπηρεσίες για προστασία, διαλογή και συσκευασία φρούτων-λαχανικών, αντιπροσωπεία της αυτοκινητοβιομηχανίας **SEAT (Technocar)**, καθώς και ασφαλιστική εταιρία **Mapfre** που διαθέτει υποκατάστημα στην Ελλάδα (οδική βοήθεια, ασφάλιση, ασφάλειες και ταξιδιωτική ασφάλεια).
- ❖ **Repsol**: εν λόγω ισπανικός πετρελαϊκός κολοσσός δραστηριοποιήθηκε στην Ελλάδα από τις αρχές του 2017, σε συνεργασία με την Energean Oil, στην έρευνα κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στη Δυτική Ελλάδα. Το έτος 2020 ελήφθη η απόφαση εγκατάλειψης της ελληνικής αγοράς, μαζί με ακόμη τέσσερις χώρες όπου πραγματοποιούσε έρευνες και στις αρχές του 2022 πώλησε το τελευταίο ελληνικό κοιτάσμα επί του οποίου είχε δικαιώματα έρευνας, στο Ιόνιο Πέλαγος.
- ❖ **Aktua Soluciones Financieras (Ομίλου Santander)**: το Δεκέμβριο του 2014, συμφωνήθηκε η σύσταση κοινοπραξίας, μεταξύ της *Alpha Bank* και του εν λόγω ισπανικού χρηματοοικονομικού Ομίλου, με την επωνυμία *Aktua Hellas* (*Alpha Bank* 45% και *Aktua* 55%).
- ❖ Μεγάλες ισπανικές αλυσίδες λιανικού εμπορίου, με παρουσία στην ελληνική αγορά, είναι οι ακόλουθες: ο Όμιλος **Inditex**, που εκπροσωπείται στην Ελλάδα από 7 brands κυρίως στον κλάδο ένδυσης και αξεσουάρ ένδυσης και συγκεκριμένα τα καταστήματα *Zara*, *Bershka*, *Pull & Bear*, *Massimo Dutti*, *Oysho*, *Stradivarius* και *Zara Home* και διαθέτει συνολικά πάνω από 148 καταστήματα, η εταιρεία **Mango** δραστηριοποιείται, επίσης στον κλάδο ένδυσης, με 10 καταστήματα.

2.3 Θεσμικό πλαίσιο οικονομικής συνεργασίας Ελλάδας – Ισπανίας

Επιπλέον των ενωσιακών ρυθμίσεων, σε διμερές επίπεδο μεταξύ Ελλάδας και Ισπανίας έχουν υπογραφεί οι κάτωθι Συμφωνίες οικονομικού ενδιαφέροντος:

- Σύμβαση Ναυτιλίας (Αθήνα 23.9.1926, Ν. 3753/28.5.1928 ΦΕΚ 195/Α/22.9.1928, Έναρξη ισχύος 21.8.1928, Σιωπηρά ανανέωση μέχρι καταγγελίας ΡΜΕΚ)
- Σύμβαση περί εμπορίου και πληρωμών (Μαδρίτη 23/2/1950, Ν. 290/1950 ΦΕΚ 52/1952 Ανακοίνωση ΦΕΚ 35/1953 Ετήσια σιωπηρή ανανέωση μέχρι καταγγελίας)
- Σύμβαση περί εμπορίου και πληρωμών (Αθήνα 15/5/1954 ΦΕΚ 101/1957) Εμπορική Συμφωνία (Μαδρίτη 23/6/1966, ΦΕΚ 195/1974, Ετήσια σιωπηρή ανανέωση μέχρι καταγγελίας με τρίμηνη προθεσμία)
- Αεροπορική Συμφωνία (Αθήνα 25/7/1975, Ν. 752/1978 ΦΕΚ 23/Α/18.2.1978)
- Συμφωνία-Πλαίσιο Συνεργασίας και ειδική Συμφωνία Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Μαδρίτη 8/12/1972, Ν366/1976 ΦΕΚ160/1976

Έναρξη ισχύος 19/8/1976). Τον Νοέμβριο 2004 υπογράφηκε στη Μαδρίτη το 8ο Πρωτόκολλο Επιστημονικής και Τεχνολογικής Διακρατικής Συνεργασίας για τα έτη 2004-2006.

- Πλαίσιο Συνεργασίας και ειδική Συμφωνία Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Μαδρίτη 22/12/1998, Υπ.Α. 20-7-1999, ΦΕΚ187/Α/1999)
- Συμφωνία Διεθνών Οδικών Μεταφορών μετά Πρωτοκόλλου (Μαδρίτη 23/1/1980, Ν.1465/1984/ΦΕΚ 92/Α/16.6.1984)
- Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας (Μαδρίτη 4/12/2000 Ν.3015/2002ΦΕΚ104/2.5.2002. Έναρξη ισχύος 1/1/2003. Ανακοίνωση ΦΕΚ 226/Α/1.10.2002)

2.4 Απολογισμός δράσεων οικονομικής διπλωματίας 2024

ΑΝΑΛΥΣΗ - ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ

Ενέργειες για την υποστήριξη των Κλάδων Ενδιαφέροντος που δηλώθηκαν στον Προγραμματισμό

A/A	Κλάδοι Ενδιαφέροντος	Τρόπος υποστήριξης
1.	Προϊόντα διατροφής (τρόφιμα-ποτά)	<p>- Εκπόνηση επικαιροποιημένων ερευνών αγοράς για τους κλάδους φρούτων-λαχανικών, ελαιολάδου, ιχθυηρών, μελιού στην Ισπανία. Εκπόνηση μελετών ισπανικής αγοράς στους κλάδους ζυθοποιίας και οινοποιίας.</p> <p>-Υποστήριξη ελληνικής συμμετοχής σε διεθνή κλαδική έκθεση παγκόσμιας εμβέλειας FRUIT ATTRACTION 2024 με εθνικό περίπτερο από 8 έως 10 Οκτωβρίου 2024 σε συνεργασία με την ΔΕΘ-HELEXPO-πρωτοβουλία FRESKON. Συμβολή σε οργάνωση επαφών για τις ελληνικές επιχειρήσεις, καθώς και επίσκεψης σε λαχαναγορά Μαδρίτης (Mercamadrid) στις 10 Οκτωβρίου. Σε περιθώριο FRUIT ATTRACTION, ομιλίες υπογράφοντος και Γραμματέως ΟΕΥ Β' κας Οικονόμου με θέμα τον ελληνικό κλάδο νωπών αγροτικών προϊόντων σε εκδηλώσεις Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας/HELEXPO, καθώς και προγράμματος «EUFruitBasket».</p> <p>- Υποστήριξη συμμετοχής 15 ελληνικών εταιρειών σε διεθνή κλαδική έκθεση τροφίμων Alimentaria στη Βαρκελώνη, από 18 έως 21 Μαρτίου 2024, σε συνεργασία με εταιρεία PROMO SOLUTION. Παρουσία Γραμματέως ΟΕΥ Β' κας Οικονόμου.</p> <p>- Υποστήριξη ελληνικής συμμετοχής σε διεθνή κλαδική έκθεση παγκόσμιας εμβέλειας SEAFOOD EXPO GLOBAL / SEAFOOD PROCESSING GLOBAL 2024 με εθνικό περίπτερο, 23-25 Απριλίου 2024, σε συνεργασία με ΕΛΟΠΥ και εταιρεία PROMO SOLUTION.</p>

		<p>Παρουσία υπογράφοντα, υποδοχή και ξενάγηση κλιμακίου υπό τον Υφυπουργό ΥΠΑΑΤ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διοργάνωση εκδήλωσης (διήμερη δράση, διάστημα 14-15 Οκτωβρίου) προβολής ελληνικών ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας σε συνδυασμό με γευσιγνωσία οίνων ("fish & wine pairing"), σε γνωστό εστιατόριο της Μαδρίτης, σε συνεργασία με την ΕΛΟΠΥ - Διαδικτυακό σεμινάριο ('webinar') για τις προοπτικές του διμερούς εμπορίου νωπών αγροτικών προϊόντων Ελλάδος-Ισπανίας, σε συνεργασία με το Ισπανο-Ελληνικό Επιμελητήριο και το περιοδικό Φρουτονέα, στις 2 Φεβρουαρίου 2024. - Συνεργασία ελληνικών Περιφερειών με ισπανική Επαρχία Burgos για διοργάνωση δράσης προώθησης ελληνικής γαστρονομίας και τουριστικού προϊόντος. Πραγματοποιήθηκε τελικά επίσκεψη κλιμακίου Επαρχίας Burgos στη Θεσσαλονίκη, σε συνεργασία με την ΔΕΘ και τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας, στο πλαίσιο της Δ.Ε. Philoxenia 2024, στο διάστημα 14-17 Νοεμβρίου 2024. - Οργάνωση εκπαιδευτικής αποστολής νέων αγροτών από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Κυβερίου Αργολίδας στην Ισπανία (Βαλένθια και Ανδαλουσία) το διάστημα 1-8 Σεπτεμβρίου 2024, προς διερεύνηση παραγωγικών μεθόδων και ισπανικής αγοράς νωπών φρούτων και ελιών / ελαιολάδου, σε συνεργασία με την Ένωση Αγροδιατροφικών Συνεταιρισμών Ισπανίας και την ισπανική Διεπαγγελματική Ένωση του Ελαιοκομικού Κλάδου.
2.	Μεταποίηση (μόδα, κόσμημα, ηλεκτρολογικός και οικιακός εξοπλισμός, χαρτί, δομικά υλικά, αυτοκινητοβιομηχανία, φαρμακευτικά και παραφαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά)	<ul style="list-style-type: none"> - Εκπόνηση δύο επικαιροποιημένων ερευνών αγοράς για τον ισπανικό κλάδο ενδύματος και αξεσουάρ ένδυσης - Υποστήριξη πολυάριθμων συμμετοχών ελληνικών επιχειρήσεων στη χειμερινή και τη φθινοπωρινή έκδοση των διεθνών εκθέσεων μόδας, αξεσουάρ ένδυσης και κοσμήματος MOMAD, MADRIDJOYA και BISUTEX 2024, στη Μαδρίτη (8-11.2.2024: 22 επιχειρήσεις και 12-15.9.2024: 18 επιχειρήσεις).
3.	Υπηρεσίες (τομείς τεχνολογίας τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής, κατασκευών, ακίνητης περιουσίας, ενέργειας και τουρισμού)	<ul style="list-style-type: none"> - Εκπόνηση έρευνας αγοράς για τον κλάδο διαχείρισης απορριμμάτων στην Ισπανία και τριών επικαιροποιημένων ερευνών για τον τομέα του τουρισμού στην Ισπανία. -Υποστήριξη ελληνικής συμμετοχής σε διεθνή τεχνολογική έκθεση / συνέδριο Mobile World Congress 2024, από 26-29.2.2024, στη Βαρκελώνη, με εθνικό περίπτερο, σε συνεργασία με το Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης, την Enterprise Greece και τον ΣΕΚΕΕ. Παρουσία υπογράφοντος, διοργάνωση προωθητικής εκδήλωσης για ελληνικές εταιρείες στο ισπανικό εθνικό περίπτερο (27/2).

		<p>-Υποστήριξη ελληνικής συμμετοχής σε διεθνή τεχνολογική έκθεση / συνέδριο IOT SOLUTIONS WORLD CONGRESS 2024, από 21-23.5.2024, στη Βαρκελώνη, με εθνικό περίπτερο, σε συνεργασία με την ΗΕΤΙΑ και την Enterprise Greece. Παρουσία υπογράφοντος, συμβολή σε διοργάνωση εκδήλωσης δικτύωσης για ελληνικές εταιρείες στο ελληνικό εθνικό περίπτερο (22/5).</p> <p>- Υποστήριξη ελληνικής εθνικής συμμετοχής: (α) στη διεθνή κλαδική έκθεση παγκόσμιας εμβέλειας FITUR 2024 στη Μαδρίτη (24-28.1.2024) και (β) στη διεθνή έκθεση επιχειρηματικού τουρισμού IBTM από 19 έως 21.11.2024, με εθνικό περίπτερο, στη Βαρκελώνη.</p> <p>- Υποστήριξη συμμετοχής Ελλάδας, ως τιμώμενης χώρας, με περίπτερο της Enterprise Greece, στην διεθνή κλαδική έκθεση / συνέδριο real estate, The District Real Estate Investors Europe, που έλαβε χώρα στη Βαρκελώνη (25-27 Σεπτεμβρίου 2024). Παρουσία υπογράφοντος την πρώτη ημέρα.</p> <p>- Συμμετοχή σε διοργάνωση εκδήλωσης προώθησης τουριστικού προϊόντος Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας στη Μαδρίτη, υπό την αιγίδα της Πρεσβείας (18/10/2024).</p>
--	--	--

Δράσεις που πραγματοποιήθηκαν για προσέλκυση Επενδύσεων και επιχειρηματική συνεργασία

- 01) Στο πλαίσιο της διεθνούς τεχνολογικής έκθεσης / συνεδρίου Mobile World Congress 2024, από 26 έως 29.2.2024, στη Βαρκελώνη, το Γραφείο ΟΕΥ διοργάνωσε, σε συνεργασία με τους υπεύθυνους του ισπανικού εθνικού περιπτέρου, εκδήλωση προβολής και δικτύωσης για ενδιαφερόμενες ελληνικές επιχειρήσεις που μετείχαν στην MWC ως εκθέτες. Επιπλέον, το Γραφείο έχει προβεί σε καταγραφή και επικοινωνία με τους κύριους θεσμικούς και κλαδικούς φορείς του τεχνολογικού ιστού της Καταλονίας, πληροφόρηση που παρέχεται στις ελληνικές τεχνολογικές επιχειρήσεις.
- 02) Δικτύωση ελληνικών επιχειρήσεων που μετείχαν με εθνικό περίπτερο στην παγκοσμίου εμβέλειας διεθνή έκθεση κλάδου ιχθυηρών SEAFOOD GLOBAL στη Βαρκελώνη, τον Απρίλιο 2024. Παροχή πληροφόρησης για τις δυνατότητες ανάπτυξης συνεργασιών μεταξύ ελληνικών και ισπανικών επιχειρήσεων του κλάδου. Υποδοχή και συνοδεία υπηρεσιακού κλιμακίου υπό τον Υφυπουργό ΥΠΑΑΤ.
- 03) Συμβολή στη διοργάνωση εκδήλωσης δικτύωσης για τις ελληνικές επιχειρήσεις – εκθέτες στην διεθνή τεχνολογική έκθεση / συνέδριο IOT SOLUTIONS WORLD CONGRESS 2024, τον Μάιο 2024, στη Βαρκελώνη.
- 04) Συνδρομή και υποστήριξη συμμετοχής ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς εκθέσεις κλάδων ενδύματος/αξεσουάρ/κοσμημάτων MOMAD-BISUTEX-MADRIDJOYA 2024 (Φεβρουάριος και Σεπτέμβριος 2024), καθώς και παροχή πληροφόρησης σχετικά με ευκαιρίες ανάπτυξης συνεργασιών στην ισπανική αγορά.
- 05) Συνδρομή και υποστήριξη συμμετοχής ελληνικών επιχειρήσεων στην μεγάλη διεθνή έκθεση νωπών αγροτικών προϊόντων FRUIT ATTRACTION 2024 (Οκτώβριος 2024) στη Μαδρίτη. Σε περιθώριο έκθεσης, συνδρομή στην οργάνωση επίσκεψης στην λαχαναγορά της Μαδρίτης (Mercamadrid) στις

- 10/10, καθώς και στην οργάνωση εκδήλωσης δικτύωσης Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας / HELEXPO, με ομιλία του υπογράφοντα στις 9/10/2024. Επίσης, συνεργασία με ελληνική εταιρεία NOVACERT που υλοποιεί προωθητικό πρόγραμμα «EUFruitBasket» για το ροδάκινο, το νεκταρίνι, το ακτινίδιο, και τον λωτό και συμμετοχή σε βραδινή εκδήλωση του προγράμματος, όπου Γραμματέας ΟΕΥ Β' κα Οικονόμου παρουσίασε τον ελληνικό αγροτικό κλάδο, με έμφαση στην παραγωγή και τις εξαγωγές νωπών φρούτων και λαχανικών (9/10/2024).
- 06) Στις αρχές Φεβρουαρίου 2024 (2/2), επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ μετείχε ως ομιλητής σε διαδικτυακό σεμινάριο που διοργάνωσε το Γραφείο σε συνεργασία με το Ισπανο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και το περιοδικό Φρουτονέα, για τις προοπτικές του διμερούς εμπορίου νωπών αγροτικών προϊόντων Ελλάδος-Ισπανίας, με τη συμμετοχή εκπροσώπων του ΟΚΑΑ και της Mercamadrid.
- 07) Συμμετοχή Γραφείου ΟΕΥ με πληροφοριακό τραπέζι σε διήμερη τοπική επενδυτική εκθεσιακή-συνεδριακή εκδήλωση στη Μαδρίτη, με τίτλο IMEX-MADRID 2024, στο Palacio de Cibeles της Μαδρίτης (27-29/2/2024).
- 08) Συμμετοχή υπογράφοντα ως ομιλητή στην ημερίδα για τον ελληνικό κλάδο και την αγορά σιδηροδρομικών μεταφορών, στις 6 Μαρτίου 2024. Διοργάνωση από ισπανική Ομοσπονδία Σιδηροδρομικής Βιομηχανίας (MAFEX) ημερίδας πληροφόρησης, εν όψει κλαδικής επιχειρηματικής αποστολής ICEX στην Αθήνα. Παρουσίαση του ελληνικού κλάδου σιδηροδρομικών μεταφορών και των προοπτικών συνεργασίας.
- 09) Το διήμερο 14-15 Οκτωβρίου 2024, η ΕΛΟΠΥ σε συνεργασία με το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης διοργάνωσαν διήμερη προωθητική εκδήλωση για το ελληνικό ψάρι ιχθυοκαλλιέργειας, σε φημισμένο εστιατόριο της Μαδρίτης, με τη συμμετοχή Ισπανών μαγείρων και δημοσιογράφων κλαδικών μέσων.
- 10) Συνεργασία ελληνικών Περιφερειών με ισπανική Επαρχία Burgos για διοργάνωση δράσης προώθησης ελληνικής γαστρονομίας και τουριστικού προϊόντος. Πραγματοποιήθηκε τελικά επίσκεψη κλιμακίου Επαρχίας Burgos στη Θεσσαλονίκη, σε συνεργασία με την ΔΕΘ και τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας, στο πλαίσιο της Δ.Ε. Philoxenia 2024, στο διάστημα 14-17 Νοεμβρίου 2024.
- 11) Οργάνωση εκπαιδευτικής αποστολής νέων αγροτών από τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Κυβερίου Αργολίδας στην Ισπανία (Βαλένθια και Ανδαλουσία) το διάστημα 1-8 Σεπτεμβρίου 2024, προς διερεύνηση παραγωγικών μεθόδων και ισπανικής αγοράς νωπών φρούτων και ελιών / ελαιολάδου, σε συνεργασία με την Ένωση Αγροδιατροφικών Συνεταιρισμών Ισπανίας και την ισπανική Διεπαγγελματική Ένωση του Ελαιοκομικού Κλάδου.
- 12) Το Γραφείο μας πρότεινε και υποστήριξε τη συμμετοχή της Ελλάδας, ως τιμώμενης χώρας, με περίπτερο της Enterprise Greece, στην διεθνή κλαδική έκθεση / συνέδριο real estate, The District Real Estate Investors Europe, που έλαβε χώρα στη Βαρκελώνη (25-27 Σεπτεμβρίου 2024), με σκοπό την προώθηση επενδυτικών projects κτηματομεσιτικού τομέα στην Ελλάδα.
- 13) Στις 19 Δεκεμβρίου 2024, επικεφαλής Γραφείου ΟΕΥ μετείχε ως ομιλητής στη Χειμερινή Ημέρα Πληροφόρησης Επιχειρηματιών για τις αγορές Ισπανίας, Ην. Βασιλείου και Λομβαρδίας που πραγματοποιήθηκε στο ΕΒΕΑ, υπό την οργανωτική αιγίδα του ΥΠΕΞ και του Επιμελητηρίου, παρουσιάζοντας την οικονομία και την αγορά της Ισπανίας, καθώς και των διμερών οικονομικών και εμπορικών σχέσεων με την Ελλάδα και των προοπτικών ενίσχυσής τους.
- 14) Παρακολούθηση επιχειρηματικών συνεδρίων, ετήσιων εκδηλώσεων, σεμιναρίων και ημερίδων εδώ κλαδικών και θεσμικών φορέων και επιμελητηρίων, καθώς και των υπηρεσιών της Ε.Ε., που αφορούν, ιδίως,

ενέργεια, μεταφορές / υποδομές, τουρισμό, οικονομική συνεργασία με χώρες της Λατινικής Αμερικής, θέματα Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, ανταγωνισμό τρίτων χωρών κ.α.

- 15) Παρακολούθηση εργασιών και εκδηλώσεων του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου και του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού. Παρακολούθηση και συμμετοχή, τον Ιούνιο και το Νοέμβριο 2024, στις εργασίες των δύο κατ' έτος συνόδων του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιοκομίας (IOC) στη Μαδρίτη. Επίσης, παρακολούθηση των εργασιών του πρωτοεμφανιζόμενου, ιδιωτικής πρωτοβουλίας, Παγκόσμιου Συνεδρίου Ελαιολάδου με τίτλο Olive Oil World Congress – OOWC (τέλος Ιουνίου 2024), στο οποίο μετείχαν ως ομιλητές οι ερευνητές του Ινστιτούτου Ελαιόδεντρου του ΕΛΓΟ Δήμητρα (Ελληνικό Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου που εδρεύει στα Χανιά), κ.κ. Γεώργιος Κουμπούρης (Επικεφαλής Ερευνητής Εργαστηρίου Ελαιοκομίας) και Κώστας Χατζουλιάκης (πρώην Διευθυντής του Ινστιτούτου Ελιάς). Επιπλέον, Γραφείο ΟΕΥ παρακολούθησε την εκδήλωση εορτασμού της «Παγκόσμιας Ημέρας Ελιάς» (Día Mundial del Olivo) ταυτόχρονα με την επέτειο των 30 ετών από την καθιέρωση της «Μεσογειακής Πυραμίδας Διατροφής», στο τέλος Νοεμβρίου 2024, στην οποία μετείχε ως κεντρική ομιλήτρια η διακεκριμένη Ελληνίδα επιστήμων ακαδημαϊκός και εκ των θεμελιωτών της έννοιας της Μεσογειακής Διατροφής σε παγκόσμιο επίπεδο, κα Αντωνία Τριχοπούλου.

Επιχειρηματικές Αποστολές που πραγματοποιήθηκαν

- Η σχεδιαζόμενη επί σειρά ετών ελληνική επιχειρηματική αποστολή στην Ισπανία προς ανταπόδοση επίσκεψης ισπανικής επιχειρηματικής αποστολής στην Αθήνα το Μάιο 2022, δεν πραγματοποιήθηκε τελικά το 2024, αλλά τον Μάιο 2025 (βλ. και κατωτέρω).
- Επιπλέον, HEMEXPO διερευνά το ενδεχόμενο οργάνωσης αποστολής επιχειρήσεων μελών της σε ναυπηγοεπισκευαστικές ζώνες στην Ισπανία εδώ και μερικά χρόνια, χωρίς ωστόσο ως τώρα να έχει προβεί σε σχετικό βήμα.
- Από κοινού με την Πρεσβεία, γίνονται, σε μόνιμη βάση, ενέργειες υποβοήθησης τόσο ισπανικών εταιρειών που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον πραγματοποίησης επένδυσης στην Ελλάδα, όσο και ελληνικών εταιρειών που επιθυμούν να εξάγουν ή και να τοποθετηθούν επενδυτικά στην Ισπανία, τις οποίες διευκολύνουμε με διευθέτηση συναντήσεων με εκατέρωθεν κρατικούς, θεσμικούς και επιχειρηματικούς φορείς αλλά και επιχειρήσεις.

Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

- 01) Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης συμμετείχε συνολικά σε **12** κλαδικές εκθέσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2024 με φυσική παρουσία, για τις οποίες προχώρησε σε συστηματική προετοιμασία-οργάνωση, επικοινωνία-δικτύωση και ενημέρωση των συμμετεχουσών ελληνικών εταιρειών με πληροφοριακό υλικό και, σε ορισμένες από τις εκθέσεις, σε στοχευμένες δράσεις σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς και κλαδικούς φορείς (Enterprise Greece SA, ΣΕΚΕΕ, ΕΒΕΑ, ΣΕΠΕΕ, ΕΛΟΠΥ, ΗΕΛΕΧΡΟ κ.α.).
- 02) Το Γραφείο παρακολούθησε –με φυσική παρουσία αλλά και διαδικτυακά– μεγάλο αριθμό στοχευμένων σεμιναρίων και ημερίδων ισπανικών θεσμικών/κλαδικών φορέων, για τα οποία ενημέρωσε την ΚΥ, με στόχο την καταγραφή των μεθόδων και πρακτικών τόσο των ισπανικών οντοτήτων όσο και των δραστηριοτήτων των ξένων χωρών που δραστηριοποιούνται στη χώρα αρμοδιότητας.
- 03) Καταβλήθηκε συστηματική προσπάθεια για ανάπτυξη επαφών στις ισπανικές περιφέρειες, πέραν της ισπανικής πρωτεύουσας, με έμφαση σε Αυτόνομες

Κοινότητες Βαλένθια και Καταλονίας, Γαλικίας και Χώρας των Βάσκων, στις οποίες διαπιστώνεται επιχειρηματικό ενδιαφέρον ομογενών και τοπικών ισπανικών φορέων.

- 04) Το Γραφείο ανταποκρίθηκε εγγράφως σε **108** αιτήματα ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων και σε **43** αιτήματα ισπανικών εισαγωγικών οίκων. Η συνολική εξερχόμενη αλληλογραφία του Γραφείου ανήλθε σε **628** έγγραφα.
- 05) Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης πραγματοποίησε το 2024 τις ακόλουθες μελέτες και ενημερώσεις: (α) Ετήσια έκθεση για την οικονομία της Ισπανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις, (β) 12 Μηνιαία ενημερωτικά δελτία οικονομικών και εμπορικών εξελίξεων για την Ισπανία, (γ) Καθημερινή επισκόπηση και συνεχή ενημέρωση ΚΥ και κλαδικών/θεσμικών φορέων για το οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον της Ισπανίας, (δ) Επικαιροποίηση "Οδηγού Επιχειρείν", (ε) Τακτική ενημέρωση περιεχομένου διαδικτυακής πύλης Agora, (στ) Ενημέρωση βάσεων επιχειρηματικών δεδομένων Γραφείου ΟΕΥ, (ζ) Μελέτες για ισπανικούς κλάδους και αγορές τουρισμού, ενδύματος και αξεσουάρ ένδυσης, ιχθυηρών, ελαιολάδου, φρούτων και λαχανικών, ζυθοποιίας, οίνου, μελιού, διαχείρισης απορριμμάτων.

Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

- 01) Πραγματοποιούνται συναντήσεις, επιστολές και διαβήματα σε αρμόδιους φορείς στην Ισπανία σε μόνιμη βάση και ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Υπάρχει συχνή συνεργασία, για αυτούς τους λόγους, ιδίως με το ισπανικό Υπουργείο Εξωτερικών και Συνεργασίας, με το Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας, με το Υπουργείο Βιομηχανίας και Τουρισμού, με το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας, με το Υπουργείο Μεταφορών, με τον Οργανισμό Προώθησης Εξαγωγών και Προσέλκυσης Επενδύσεων (Esraña Exportación e Inversiones – ICEX) κ.α.
- 02) Υπάρχει συνεργασία, σε μόνιμη βάση, με το Ισπανο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο, το Ελληνο-Ισπανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, το Επιμελητήριο Μαδρίτης, το Επιμελητήριο Βαρκελώνης, το Επιμελητήριο Ισπανίας, ιδίως σε περιπτώσεις αναζήτησης συγκεκριμένων μορφών συνεργασίας, διαβίβασης ενημερώσεων / προσκλήσεων στα μέλη τους σε ελληνικές διεθνείς εκθέσεις, υποστήριξη ελληνικών συμμετοχών σε διεθνείς εκθέσεις, καθώς και σε περιπτώσεις επίλυσης ειδικών ζητημάτων μεταξύ ισπανικών και ελληνικών επιχειρήσεων.
- 03) Καθώς η Ισπανία αποτελεί κράτος μέλος της Ε.Ε., δεν παρατηρούνται ιδιαίτερα φαινόμενα ύπαρξης εμποδίων πρόσβασης στην αγορά. Σε κάθε περίπτωση, το Γραφείο βρίσκεται πάντα σε ετοιμότητα για την αντιμετώπιση αρνητικών φαινομένων. Στην ίδια κατεύθυνση, προέβη σε επικαιροποίηση καταλόγων δικηγορικών γραφείων, περιλαμβανομένων Ελλήνων επαγγελματιών του χώρου, καθώς και μεταφραστών-διερμηνέων.

3 Συμπεράσματα – προτάσεις

3.1 Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών Πίνακας 21: Προοπτική ανάπτυξης διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών

Καταγραφή και Ανάλυση Κλάδων Ενδιαφέροντος

A/A	Κλάδοι Ενδιαφέροντος	Ανάλυση / Αιτιολόγηση
1	Προϊόντα διατροφής (εξαγωγές, με έμφαση σε γαλακτοκομικά / τυροκομικά, ιχθυηρά, φρούτα και λαχανικά, κρέας / αλλαντικά, αναψυκτικά / χυμοί), καθώς και ορισμένα οινικά προϊόντα	Στον εν λόγω κλάδο επικεντρώνεται μεγάλος αριθμός αιτημάτων Ελλήνων εξαγωγέων.
2	Μεταποίηση: μόδα, κόσμημα, ηλεκτρολογικός και οικιακός εξοπλισμός, χαρτί, δομικά υλικά, υλικά συσκευασίας, πλαστικά είδη, εξοπλισμός άρδευσης, εξοπλισμός θέρμανσης-ψύξης, αυτοκινητοβιομηχανία, φαρμακευτικά και παραφαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά	Οι ελληνικές επιχειρήσεις πραγματοποιούν ικανοποιητικές εξαγωγές, συμμετέχουν στις εδώ κλαδικές εκθέσεις και αρκετές διαθέτουν παραγωγική / εμπορική δραστηριότητα στην Ισπανία.
3	Υπηρεσίες (τομείς τεχνολογίας τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής, κατασκευών, ακίνητης περιουσίας, ενέργειας και τουρισμό)	A) Η συνεχής ανάπτυξη του τομέα της τεχνολογίας επικοινωνιών, ψηφιοποίησης και πληροφορικής στην Ισπανία, σε συνδυασμό με τον καλό βαθμό ευκολίας καταρχήν εισόδου σε αυτόν και σταθερής ελληνικής παρουσίας στις εδώ διεθνείς κλαδικές εκθέσεις, δημιουργεί ευκαιρίες για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου. B) Καταγράφεται ενδιαφέρον για επενδύσεις από την ισπανική πλευρά, ιδίως για τις ξενοδοχειακές υποδομές, την ενέργεια και τον κλάδο της τεχνολογίας στην Ελλάδα και από κοινού ανάληψη συνεργασιών και ανταλλαγής τεχνογνωσίας, ιδίως στον τουρισμό.

3.2 Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων

Πίνακας 22: Προοπτική προσέλκυσης επενδύσεων από την Ισπανία

A/A	Κλάδοι ενδιαφέροντος	Ανάλυση – Αιτιολόγηση
1.	Προϊόντα διατροφής (ιδίως αγροδιατροφικά και τελευταία ορισμένοι τύποι κρέατος) και ποτά (ιδίως μπύρα)	Στον εν λόγω κλάδο επικεντρώνεται μεγάλος αριθμός των αιτημάτων Ελλήνων εξαγωγέων, παρατηρείται ικανοποιητικός βαθμός τυποποίησης των ελληνικών προϊόντων και παραγωγικών μονάδων που θα μπορούσαν να προσελκύσουν Ισπανούς επενδυτές, ενώ έχει υπάρξει κάποιο ενδιαφέρον ισπανικών Ομίλων να αγοράσουν αξιόλογες μονάδες αγροτικής παραγωγής (γεωργικά προϊόντα, κρέατα, μπύρα) στην Ελλάδα.
2.	Τεχνολογία τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής (εξαγωγές, υπηρεσίες, προσέλκυση επενδύσεων).	Η ανάκαμψη του τομέα της τεχνολογίας επικοινωνιών και πληροφορικής, όπως και της καινοτομίας στην Ισπανία, σε συνδυασμό με την κατ' αρχήν ευκολία εισόδου σε αυτόν και σταθερής ελληνικής παρουσίας στις εδώ διεθνείς κλαδικές εκθέσεις, δημιουργεί ευκαιρίες για εξωστρεφείς ελληνικές επιχειρήσεις του κλάδου καθώς και για εκατέρωθεν επενδύσεις.
3.	Μεταποίηση (μόδα, κόσμημα, δομικά υλικά, φαρμακευτικά προϊόντα, καλλυντικά)	Οι ελληνικές επιχειρήσεις πραγματοποιούν ικανοποιητικές εξαγωγές, συμμετέχουν στις εδώ κλαδικές εκθέσεις και ορισμένες διαθέτουν απ' ευθείας παρουσία και δραστηριότητα στην Ισπανία.
4.	Υπηρεσίες (τομείς κατασκευών, ενέργειας και τουρισμού)	Καταγράφεται ενδιαφέρον για επενδύσεις από ισπανική πλευρά στον ενεργειακό τομέα, ιδίως στις ΑΠΕ, στον τουριστικό και ξενοδοχειακό τομέα καθώς και από κοινού ανάληψη συνεργασιών σε προγράμματα διδυμοποίησης και ανταλλαγής τεχνογνωσίας λ.χ. σε θεματικές μορφές τουρισμού, όπως οινοτουρισμό / αγροτουρισμό.
5.	Εφοδιαστική αλυσίδα	Καθώς η Ισπανία διαθέτει συνεχώς αυξανόμενες εξαγωγικές ροές, η χώρα μας, η οποία τα τελευταία χρόνια, έχει αναπτύξει ικανοποιητικά τις υποδομές της στον εν λόγω τομέα, μπορεί να προσφέρει αποθηκευτικούς χώρους και υπηρεσίες διανομής σε σειρά χωρών που διακινούν τα προϊόντα τους στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και την Ανατολική Ευρώπη.

Από την γνώση και την εμπειρία του Γραφείου μας, η Ελλάδα ευρίσκεται στο επενδυτικό στόχαστρο της Ισπανία καθώς οι ευκαιρίες στο κλάδο πληθαίνουν τα τελευταία χρόνια, ιδίως όσον αφορά τις ξενοδοχειακές υποδομές και κατασκευές, καθώς και τη διαχείριση υποδομών οδικών, αεροπορικών, θαλάσσιων και σιδηροδρομικών μεταφορών, αλλά και έργα διαχείρισης υδάτινων πόρων και απορριμμάτων / λυμάτων, για τις οποίες η ισπανική πλευρά επιδεικνύει σημαντικό ενδιαφέρον. Μεγάλοι αλλά και μεσαίου μεγέθους ισπανικοί Όμιλοι επιδεικνύουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ανάληψη ή και συμμετοχή σε έργα συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Ευκαιρίες υπάρχουν για συμμετοχή ελληνικών εταιρειών σε προμήθειες υλικών και υπηρεσιών σε μεγάλους ισπανικούς βιομηχανικούς Ομίλους (υποχρέωση πιστοποίησης / εγγραφής σε σχετικά μητρώα), καθώς επίσης και για δραστηριοποίηση ελληνικών τεχνικών εταιρειών σε υπεργολαβίες μεγάλων κατασκευαστικών έργων. Σημειώνεται ότι στην Ισπανία διεξάγονται σημαντικά έργα υποδομών, όπως περαιτέρω ανάπτυξης μεταφορικού δικτύου, επέκτασης αεροδρομίων, λιμένων, σιδηροδρομικού δικτύου, ανάπτυξης ενεργειακών υποδομών.

Ξεχωριστό ενδιαφέρον επιδεικνύεται την τελευταία διετία και, ιδιαίτερα έπειτα από τα ατυχή γεγονότα που έπληξαν το ελληνικό σιδηροδρομικό δίκτυο, σε συμμετοχή ισπανικών Ομίλων σε έργα εκσυγχρονισμού και επέκτασης του δικτύου, ιδιαίτερα δε σε ό,τι αφορά τη σήμανση, τα συστήματα ελέγχου και ηλεκτρονικής διοίκησης των σιδηροδρόμων, καθώς και εκσυγχρονισμού και συντήρησης του τροχαίου υλικού. Πλούσιο είναι το ισπανικό ενδιαφέρον και για έργα κατασκευής και επέκτασης των γραμμών μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

Σημειωτέον εξάλλου ότι Ελλάδα και Ισπανία έχουν συνεργασθεί επιτυχώς στο παρελθόν σε προγράμματα διδυμοποίησης (twinning projects) στον τουρισμό σε τρίτες χώρες, ενώ πολύτιμη θεωρείται και η συνεργασία υπό μορφή ανταλλαγής τουριστικής τεχνογνωσίας. Ενδιαφέρον επιδεικνύει εξάλλου η ισπανική πλευρά στην ενίσχυση και εντατικοποίηση συνεργασιών μεταξύ φορέων και επιχειρήσεων των δύο χωρών σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος προς προσέλκυση προγραμμάτων Ε.Ε. και απορρόφηση ενωσιακών κονδυλίων. Ιδιαίτερα στους κλάδους που σχετίζονται με την τεχνολογία και την καινοτομία, υφίστανται εξαιρετικές προοπτικές συνεργασίας τόσο μεταξύ επιχειρήσεων -και δη νεοφυών- όσο και τεχνολογικών οικοσυστημάτων των δύο χωρών.

Είναι σημαντικό να υπάρχει παρακολούθηση των υφιστάμενων ισπανικών επενδυτικών εταιρειών και της δραστηριότητάς τους στην Ελλάδα ώστε να ενθαρρύνονται πρόσθετες, καθώς και συντονισμός μεταξύ των συναρμόδιων κρατικών υπηρεσιών και του ιδιωτικού τομέα για προσέλκυση νέων ισπανικών επενδύσεων στη χώρα μας. Ακίνητα, υποδομές, εφοδιαστική αλυσίδα, αγροβιομηχανία, κατασκευές, ενέργεια, τουριστικός και χρηματοπιστωτικός τομέας βρίσκονται στο επίκεντρο του επενδυτικού ενδιαφέροντος από πλευράς Ισπανίας για τη χώρα μας.

Με την σταδιακή καλυτέρευση των δεικτών της ισπανικής οικονομίας μετά την οικονομική κρίση της περασμένης δεκαετίας -αλλά και, πιο πρόσφατα, την πανδημία- και με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου των Ισπανών, παρατηρείται εδώ και μερικά χρόνια σταθερά αυξητική τάση της κατανάλωσης. Η χώρα μας μπορεί να εκμεταλλευθεί αυτό το γεγονός για την άνοδο των εξαγωγών της εδώ εν γένει. Ακρογωνιαίος λίθος για την είσοδο στην ισπανική αγορά και συνεπώς την αύξηση των εξαγωγών μας στη φιλοξενούσα χώρα, αποτελεί η συμμετοχή σε επιχειρηματικές αποστολές, καθώς και στις σημαντικές διεθνείς κλαδικές εκθέσεις που διεξάγονται στη χώρα, είτε σε επίπεδο ατομικής επιχείρησης, είτε μέσω επίσημης συμμετοχής της χώρας μας στις κυριότερες διεθνείς εκθέσεις, που διοργανώνονται στην Ισπανία, με έμφαση σε τομείς τουρισμού, τεχνολογίας, τροφίμων, κατασκευών, ενέργειας, μόδας-κοσμήματος.

3.3 Προτάσεις δράσεων ενίσχυσης εξωστρέφειας

3.3.1 Δράσεις για Επενδύσεις και Επιχειρηματική Συνεργασία

- Διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων για τους Έλληνες εκθέτες στις κλαδικές εκθέσεις με ενδεχόμενη συμμετοχή ξένων αγοραστών
- Διοργάνωση επιχειρηματικών παρουσιάσεων ελληνικών εταιρειών που εγκαθίστανται στην Ισπανία
- Διοργάνωση στοχευμένων γαστρονομικών εκδηλώσεων και οινογνωσιών σε συνεργασία με εδώ εισαγωγείς (ελληνικών) τροφίμων –ποτών
- Συμμετοχή Γραφείου ΟΕΥ σε εκδηλώσεις της Πρεσβείας με εν δυνάμει εμπορικό χαρακτήρα
- Παρακολούθηση επιχειρηματικών συνεδρίων, ετήσιων εκδηλώσεων, σεμιναρίων και ημερίδων εδώ κλαδικών και θεσμικών φορέων και επιμελητηρίων, καθώς και των υπηρεσιών της Ε.Ε., με ιδιαίτερη εστίαση σε κλάδους ενέργειας, μεταφορών / υποδομών, γεωργίας / αλιείας, τουρισμού, οικονομικής συνεργασίας Ισπανίας με χώρες της Λατινικής Αμερικής, ανταγωνισμού τρίτων χωρών κ.α.
- Επαφές – επισκέψεις στις Ισπανικές Περιφέρειες και στην Ανδόρρα (σε συνεργασία με την Πρεσβεία)
- Διοργάνωση ειδικής ημερίδας για προσέλκυση ισπανικών επενδύσεων στην Ελλάδα, σε συνεργασία με την Enterprise Greece, τα διμερή Επιμελητήρια και ισπανικούς επιχειρηματικούς φορείς, με συμμετοχή των Ισπανικών εταιριών που αποτελούν υφιστάμενους ή δυνητικούς επενδυτές στη χώρα μας. Η ημερίδα θα επιδιωχθεί να «κτίσει» επάνω στα αποτελέσματα της προηγούμενης αντίστοιχης, που είχε πραγματοποιηθεί τον Οκτώβριο 2023 στο Επιμελητήριο Μαδρίτης. Πραγματοποιήθηκε στις αρχές Φεβρουαρίου 2025 στο Επιμελητήριο Μαδρίτης, για τον κλάδο ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σε συνεργασία με την Enterprise Greece.
- Οργάνωση ειδικών δράσεων για στοχευμένους καλεσμένους, με στόχο τη συνέχιση της επιχειρηματικής δικτύωσης και προσέλκυσης ισπανικών επενδύσεων στο νευραλγικό τομέα της τεχνολογίας, λ.χ. στο πλαίσιο των διεθνών εκθέσεων τεχνολογίας MWC και IoT.

- Συμμετοχή σε Έκθεση-Συνέδριο IMEX-MADRID 2025. Πρόκειται για εκδήλωση προσέλκυσης ξένων επενδύσεων/επιχειρηματικών συνεργασιών. Πραγματοποιήθηκε η συμμετοχή μας, τον Φεβρουάριο 2025.

3.3.2 Δράσεις για Επιχειρηματικές Αποστολές

- Διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής υπό κ. ΥΦΥΠΕΞ στην Ισπανία κατά το α' εξάμηνο 2025. Πραγματοποιήθηκε στο τέλος Μαΐου 2025 σε συνεργασία με την Enterprise Greece, το ΕΒΕΑ, τον ΣΕΒ, τον ΣΕΒΕ και το Ελληνο-Ισπανικό Επιμελητήριο, με συμμετοχή 19 επιχειρήσεων. Διεξήχθησαν συνολικά λίγο άνω των 150 προκαθορισμένες επιχειρηματικές συναντήσεις.
- Διοργάνωση επιχειρηματικού "roadshow" στην Ισπανία και πραγματοποίηση συναντήσεων με ισπανικούς Ομίλους της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας, μελών της HEMEXPO (Ένωσης Ελλήνων Κατασκευαστών Ναυτιλιακού Εξοπλισμού). Δεν φαίνεται να πραγματοποιηθεί.
- Διοργάνωση επιχειρηματικής αποστολής ελληνικού τεχνολογικού τομέα σε περιθώριο σχετικής κλαδικής έκθεσης στην Ισπανία: Smart City World Congress (Νοέμβριος 2025). Εξ όσων γνωρίζουμε, θα πραγματοποιηθεί εθνική συμμετοχή στην έκθεση, με τη συνεργασία των συναρμόδιων φορέων.
- Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης είναι έτοιμο να υποστηρίξει κλαδικούς φορείς της χώρας μας, που ενδιαφέρονται για πραγματοποίηση επιχειρηματικής αποστολής ελληνικών εταιρειών και τους το επισημαίνει σε μόνιμη βάση.
- Από κοινού και με την Πρεσβεία, γίνονται, σε μόνιμη βάση, ενέργειες υποβοήθησης ισπανικών εταιρειών που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον πραγματοποίησης επένδυσης στην Ελλάδα, τις οποίες διευκολύνουμε με διευθέτηση συναντήσεων σε κρατικούς και θεσμικούς φορείς στην Ελλάδα.

3.3.3 Λοιπές δράσεις για την Προώθηση Εξαγωγών

Το Γραφείο ΟΕΥ (θα) συμμετέχει/παρακολουθήσει/υποστηρίξει συστηματικά ελληνική συμμετοχή στις ακόλουθες κλαδικές διεθνείς εκθέσεις που διεξάγονται στην Ισπανία ή άλλες προωθητικές δράσεις:

- FITUR, Διεθνής έκθεση τουρισμού 22-26.01.2025, Μαδρίτη, με εθνική συμμετοχή κάθε χρόνο (περίπτερο ΕΟΤ, έλευση επίσημης ελληνικής αντιπροσωπείας-Υπουργείο Τουρισμού). Πραγματοποιήθηκε.
- MOMAD - BISUTEX – MADRIJOYA - INTERGIFT, Διεθνείς εκθέσεις μόδας / ένδυσης, κοσμημάτων, ψευδοκοσμημάτων, αξεσουάρ, ασημικών, ωρολογίων και δώρων, Φεβρουάριος και Σεπτέμβριος 2025, Μαδρίτη, με συμμετοχή περί των δεκαπέντε ελληνικών εταιριών, κατά μέσο όρο, σε κάθε διοργάνωση. Πραγματοποιήθηκε.
- MOBILE WORLD CONGRESS, Διεθνής Έκθεση υψηλής τεχνολογίας και επικοινωνιών (έμφαση σε κινητή τηλεφωνία), 3-6/3/2025, Βαρκελώνη, με εθνική συμμετοχή κάθε χρόνο (εθνικό περίπτερο, έλευση επίσημης ελληνικής αντιπροσωπείας, Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, Enterprise Greece, ΣΕΚΕΕ, ΣΕΠΕ, ΕΕΚΤ, ΓΓΕΤ). Πραγματοποιήθηκε, Γραφείο μας οργάνωσε εκδήλωση προώθησης ελληνικών επιχειρήσεων.

- SALON DE GOURMETS, Διεθνής έκθεση ποιοτικών τροφίμων και ποτών, 7-10.4.2025, Μαδρίτη. Πραγματοποιήθηκε, Γραφείο μας υποστήριξε συμμετοχή 6 ελληνικών επιχειρήσεων από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας υπό εθνικό περίπτερο ιδιώτη οργανωτή (Great Exhibitions).
- SEAFOOD EXPO GLOBAL, 6-8.5.2025, Gran Vía, Βαρκελώνη με εθνική συμμετοχή ελληνικών εταιρειών ιχθυοκαλλιεργειών και λοιπών εταιρειών κλάδου, με περίπτερο ιδιώτη οργανωτή Promo Solution. Πραγματοποιήθηκε.
- FRUIT ATTRACTION 2025, Διεθνής έκθεση φρούτων και λαχανικών, Οκτώβριος 2025, Μαδρίτη, με συμμετοχή έως και σαράντα ελληνικών εταιριών και εθνικό περίπτερο FRESKON GREECE, υπό την αιγίδα της ΔΕΘ-HELEXPO.
- IBTM World 2025, Διεθνής έκθεση τουρισμού (Νοέμβριος 2025, Βαρκελώνη), με εθνική συμμετοχή κάθε χρόνο (περίπτερο ΕΟΤ, εκπρόσωποι φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, τουριστικές Αρχές).
- Διοργάνωση Διαδικτυακού σεμιναρίου ('webinar') για τις προοπτικές του διμερούς εμπορίου νωπών αγροτικών προϊόντων Ελλάδος-Ισπανίας
- Διοργάνωση εκδήλωσης οινογνωσίας, σε συνεργασία με Έλληνες-Ισπανούς Chefs/Sommeliers και εδώ κλαδικούς φορείς (κάποια στιγμή στη διάρκεια του έτους, ενδεχομένως σε συνδυασμό με ελληνική συμμετοχή σε κλαδική έκθεση).

3.4 Δράσεις για την Άρση των Εμποδίων Πρόσβασης στην Αγορά

Πραγματοποιούνται συναντήσεις, επιστολές και διαβήματα σε αρμόδιους φορείς στην Ισπανία σε μόνιμη βάση και ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Υπάρχει συχνή συνεργασία, για αυτούς τους λόγους, ιδίως με το ισπανικό Υπουργείο Εξωτερικών και Αναπτυξιακής Συνεργασίας, με το Υπουργείο Οικονομίας, Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας, το Υπουργείο Γεωργίας, Τροφίμων και Αλιείας, το Υπουργείο Οικολογικής Μετάβασης κ.α.

Υπάρχει συνεργασία, σε μόνιμη βάση, με το Ισπανο-Ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο και το Επιμελητήριο Μαδρίτης, ιδίως σε περιπτώσεις αναζήτησης συγκεκριμένων μορφών συνεργασίας, διαβίβασης ενημερώσεων/προσκλήσεων στα μέλη τους σε ελληνικές διεθνείς εκθέσεις και σε περιπτώσεις επίλυσης ειδικών ζητημάτων μεταξύ ισπανικών και ελληνικών επιχειρήσεων.

3.5 Άλλες ενέργειες

Το Γραφείο ΟΕΥ Μαδρίτης θα πραγματοποιήσει το 2025 τις ακόλουθες μελέτες και ενημερώσεις:

- Ετήσια έκθεση για την οικονομία της Ισπανίας και της Ανδόρρας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις
- Κλαδικές μελέτες αγοράς για επιλεγμένους κλάδους εξαγωγικού ή επενδυτικού ενδιαφέροντος για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Στοχεύεται η εκπόνηση 7-8 κλαδικών μελετών, συμπεριλαμβανομένων επικαιροποιήσεων μελετών προηγούμενων ετών. Μεταξύ αυτών, επικαιροποιήσεις μελετών για την ισπανική αγορά φρούτων και λαχανικών, ελαιολάδου, ιχθυηρών, την ισπανική βιομηχανία μόδας και του τουρισμού, καθώς και εκπόνηση μελέτης

- για τον ισπανικό κλάδο των γαλακτοκομικών, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τον τομέα της τεχνολογίας
- Μηνιαίο ενημερωτικό δελτίο οικονομικών και εμπορικών εξελίξεων για την Ισπανία
  - Καθημερινή επισκόπηση και συνεχή ενημέρωση ΚΥ και κλαδικών/θεσμικών φορέων για το οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον της Ισπανίας
  - Επικαιροποίηση επιχειρηματικού οδηγού "Doing business"
  - Τακτική ενημέρωση περιεχομένου διαδικτυακής πύλης Agora
  - Ενημέρωση βάσεων επιχειρηματικών δεδομένων Γραφείου ΟΕΥ

Το Γραφείο ΟΕΥ πραγματοποιεί τακτικά τα ακόλουθα:

- Ενημερωτικές συναντήσεις αντιπροσωπειών κρατών-μελών της Ε.Ε., σχετικά με συμβούλια Eurogroup, Υπουργών Οικονομικών (Ecofin), Γεωργίας, Αλιείας, Αγροτικής Ανάπτυξης (Agrifish) και άλλες κατά περίπτωση ενημερωτικές συναντήσεις σε ισπανικά Υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες.
- Παρακολούθηση εργασιών και εκδηλώσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Ελαιόλαδου.
- Τακτική επικοινωνία με το εδώ Ισπανο-ελληνικό Εμπορικό Επιμελητήριο, τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια Μαδρίτης και Βαρκελώνης, την Συνομοσπονδία Επιχειρηματικών Οργανισμών CEOE καθώς και την αντίστοιχη της Μαδρίτης (CEIM), τον επιχειρηματικό φορέα δικτύωσης Madrid Europe Network.
- Καλλιέργεια επαφών με κρατικούς φορείς (ισπανικά παραγωγικά Υπουργεία)

3.6 Προτάσεις ενίσχυσης διμερούς θεσμικού πλαισίου

- Ανταλλαγή επισκέψεων πολιτικής ηγεσίας, κρατικών αξιωματούχων και άλλων επίσημων επισκέψεων εκατέρωθεν.
- Ανταλλαγή επιχειρηματικών αποστολών εκατέρωθεν.
- Αύξηση επισκέψεων σε διεθνείς εκθέσεις εκατέρωθεν.
- Αύξηση συνεργασίας κλαδικών επιμελητηρίων.

4 Παράρτημα

4.1 Αναλυτικά στατιστικά στοιχεία Βασικά Οικονομικά Μεγέθη

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν										
ΑΕΠ τρέχουσες τιμές (€ δισ.)	1.087	1.123	1.170	1.212	1.254	1.129	1.235	1.374	1.498	1.592
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	23.440	24.190	25.160	25.950	26.620	23.850	26.090	28.750	30.970	32.590
Απασχόληση, μισθοί, τιμές										
Ανεργία (%)	22,1	19,6	17,2	15,3	14,1	15,5	14,9	13,0	12,2	11,3
Πληθωρισμός (ετήσιος μ.ο.)	-0,6	-0,3	2,0	1,7	0,8	-0,3	3,0	8,3	3,4	2,9
Συνολική ζήτηση-προσφορά (ετήσια μεταβολή %)										
Ιδιωτική κατανάλωση	+2,9	+2,6	+3,1	+1,8	+1,0	-12,2	+7,2	+4,9	+1,7	+2,8
Δημόσια κατανάλωση	+2,0	+1,0	+1,0	+2,1	+2,2	+3,5	+3,6	+0,6	+5,2	+4,1
ΑΕΠ	+4,1	+2,9	+2,9	+2,4	+2,0	-10,9	+6,7	+6,2	+2,7	+3,2
Εξαγωγές	+4,0	+3,1	+5,1	+1,4	+0,8	-8,6	+9,5	+3,5	-1,0	+0,4
Εισαγωγές	+5,9	+2,0	+6,9	+2,7	-0,2	-11,3	+14,6	+5,8	-0,2	+0,3
Εξωτερικό εμπόριο										
Εξαγωγές (€ δισ.)	249,79	256,39	276,14	285,26	290,89	263,63	314,86	387,60	384,10	384,46
Εισαγωγές (€ δισ.)	274,77	273,78	302,43	319,65	322,44	276,92	346,28	459,20	423,72	424,74
Εμπορικό ισοζύγιο (€ δισ.)	-24,98	-17,39	-26,29	-34,39	-31,55	-13,29	-31,42	-71,60	-39,62	-40,28
Εμπορικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	2,3	1,5	2,2	2,8	2,5	1,2	2,5	5,2	2,6	2,5
Χρηματιστήριο										
Δείκτης IBEX35 (τέλος έτους)	9.544	9.352	10.044	8.540	9.549	8.074	8.714	8.229	10.102	11.595
Δημόσιο χρέος-έλλειμμα										
Δημόσιο χρέος (€ δισ.)	1.114,1	1.145,6	1.184,1	1.209,7	1.224,4	1.346,9	1.429,4	1.504,1	1.575,4	1.620,6
Έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-5,3	-4,2	-3,1	-2,6	-3,1	-9,9	-6,7	-4,6	-3,5	-3,2
Χρέος (% ΑΕΠ)	102,5	102,0	101,2	99,8	97,7	119,3	115,7	109,5	105,1	101,8

4.2 Χρήσιμες διευθύνσεις

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗ ΜΑΔΡΙΤΗ

Τηλ.: +34 915644653, Φαξ: +34 915644668
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

gremb.mad@mfa.gr

Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Τηλ.: +34 915644592, Φαξ: +34 915645932
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

ecocom-madrid@mfa.gr

Προξενικό Γραφείο

Τηλ.: +34 915644653 Φαξ: +34 915641601
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

grcon.mad@mfa.gr

Γραφείο Δημόσιας Διπλωματίας

Τηλ.: +34 91 564 58 19 Φαξ: +34 915645819
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

pdo.mad@mfa.gr

Γραφείο Ακολούθου Άμυνας

Τηλ./Φαξ: +34 915621656
Avenida Doctor Arce, 24, Madrid, 28002

defattache.embagrec@gmail.com

Γραφείο ΕΟΤ

Edificio Centro
c/Orense, 11 2o F - 28 020 Madrid

director@visitgreece.es

Ελληνική Κοινότητα Καταλονίας

Carrer de València, 558, 08026 Barcelona
Τηλ.: +34 93 454 90 21 / +34 649 472 452

comgriegabcn@gmail.com, comgregacat.net/gr

Ελληνική Κοινότητα Μαδρίτης

Τηλ.: +34 913 594 258 / +34 913 454 085

Ελληνική Κοινότητα Αλικάντε

Avda. de Aguilera 36, 1D , Alicante

Τηλ.: +34 646 83 72 55

griegosenalicante@gmail.com, griegosenalicante@gmail.com

Asociación Cultural Heleno – Aragonesa “Pansélinos”

Vía Ramón Pignatelli, 5 – 2ªA, 50007 Zaragoza

Τηλ.: +34 629 722 726, +30 6986 920 952

infopanselinos@gmail.com sites.google.com/site/asociacionpanselinos/home

Asociación Sociocultural Filohelena “Periplo”

C/ Fernández del Campo, 31,
Bajo, 48010 Bilbao, Vizcaya

info@asociacionperiplo.es
asociacionperiplo.es

2. Ισπανικές Αρχές – Υπουργεία - Κρατικοί Φορείς

MINISTERIO DE AGRICULTURA, PESCA Y ALIMENTACIÓN

Paseo de la Infanta Isabel, 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 347 5368

www.mapa.gob.es/es

MINISTERIO DE ECONOMÍA, COMERCIO Y EMPRESA

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid

Tel.: +34 91 258 28 52

www.mineco.gob.es

- **DIRECCIÓN GENERAL DEL TESORO Y POLÍTICA FINANCIERA**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 697 231 (Sólo para Inversores de Deuda Pública)

consdeuda@economia.gob.es

- **INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL**

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 592 16 00

www.ico.es

- **ICEX España Exportación e Inversiones**

Paseo de la Castellana, 278, 28046 Madrid

Tel.: +34 900 349 000

www.icex.es

- **CERSA**

Calle de Orense, 58, 28020 Madrid

Tel.: +34 91 571 84 88

contacto@cersa-sme.es

www.cersa-sme.es

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y DE COOPERACIÓN

Sede Palacio de Santa Cruz, Plaza de la Provincia, 1, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 799 700

infomae@maec.es

www.exteriores.gob.es

AGENCIA ESPAÑOLA DE COOPERACION INTERNACIONAL (AECI)

Avda. Reyes Católicos, 4, 28040 Madrid

Tel.: +34 915 838 100

E-mail: centro.informacion@aecid.es

www.aecid.es

MINISTERIO PARA TRANSFORMACIÓN DIGITAL Y DE LA FUNCIÓN PÚBLICA

P. de la Castellana 162. 28071 – Madrid

Tel.: +34 91 258 28 52, www.mineco.gob.es

MINISTERIO DE CIENCIA, INNOVACIÓN Y UNIVERSIDADES

Paseo de la Castellana, 162, 28046 Madrid

Tel.: +34 912 582 852

dpd@ciencia.gob.es

www.ciencia.gob.es

MINISTERIO DE DERECHOS SOCIALES, CONSUMO Y AGENDA 2030

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid

Tel.: +34 915 961 000

Email: sede_electronica@mdsociales2030.gob.es

www.mdsocialesa2030.gob.es/

MINISTERIO DE CULTURA

Plaza Del Rey, 1, 28004 Madrid

Tel.: +34 917 017 000

www.cultura.gob.es/portada.html

MINISTERIO DE DEFENSA

Paseo De la Castellana, 109, 28071 Madrid

Tel.: + 34 913 955 000

www.defensa.gob.es

MINISTERIO DE SANIDAD

Paseo del Prado, 18-20, 28014 Madrid

Tel.: +34 91 596 10 00 / +34 91 596 10 89 / +34 91 596 10 90

<https://www.sanidad.gob.es>

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y FORMACIÓN PROFESIONAL Y DEPORTES

Calle de Los Madrazo, 15, 28014 Madrid

Tel.: +34 910 837 937

www.educacionyfp.gob.es

MINISTERIO DE TRANSPORTES Y MOVILIDAD SOSTENIBLE

Paseo De la Castellana, 67, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 977 000

www.mitma.gob.es

MINISTERIO DE HACIENDA

Calle Alcalá, 9 - Planta Baja, 28071 Madrid

Tel.: +34 900 567 765 / +34 915 958 000

internetdgpresupuestos@sepg.hacienda.gob.es

www.hacienda.gob.es

MINISTERIO DE INDUSTRIA Y TURISMO

Paseo de la Castellana, 160, 28046 Madrid

Tel.: +34 913 494 640

www.mintur.gob.es

- **TURESPAÑA**

Calle Poeta Joan Maragall,41, 28020 Madrid

www.tourspain.es

MINISTERIO PARA LA TRANSICIÓN ECOLÓGICA Y EL RETO DEMOGRÁFICO

Plaza San Juan de la Cruz, 10 28071 Madrid

Tel.: +34 91 597 65 77/78,

informacionma@miteco.es, <https://www.miteco.gob.es>

MINISTERIO DE JUSTICIA

Calle San Bernardo, 45, 28071 Madrid

Tel.: +34 902 007 214 / +34 918 372 295

www.mjusticia.gob.es

MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA, RELACIONES CON LAS CORTES

Avenida Puerta de Hierro, 28071 Madrid

www.mpr.gob.es

MINISTERIO DE POLÍTICA TERRITORIAL Y MEMORIA DEMOCRÁTICA

Paseo de Castellana, 3, 28046 Madrid

Tel.: +34 91 2739000

<https://mpt.gob.es/index.html>

MINISTERIO DE TRABAJO Y ECONOMÍA SOCIAL

Paseo de la Castellana, 63, 28071 Madrid

Tel.: +34 913 630 000

<https://www.mites.gob.es>

MINISTERIO DEL INTERIOR

Calle Amador de los Ríos, 7, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 37 15 68

www.interior.gob.es

MINISTERIO DE VIVIENDA Y AGENDA URBANA

Paseo de la Castellana 67, 28071 Madrid

Tel.: +34 915 977 000

<https://www.mivau.gob.es/>

MINISTERIO DE IGUALDAD

Calle Alcalá 37, 28014 Madrid

www.igualdad.gob.es

MINISTERIO DE INCLUSIÓN, SEGURIDAD SOCIAL Y MIGRACIONES

Calle de José Abascal, 39 - 28003 Madrid

Tel.: +34 913 63 70 00

www.inclusion.gob.es

MINISTERIO DE JUVENTUD E INFANCIA

P.º del Prado, 18-20, 28014 Madrid

<https://www.mdsocialesa2030.gob.es/>

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια

CAMARA DE COMERCIO HISPANO-GRIEGA

Calle del Barquillo 9, 29004, Madrid

Tel.: +34 911 412 639

E-mail: info@camarahispanogriega.com

www.camarahispanogriega.com

HELLENIC-SPANISH CHAMBER OF COMMERCE

Τσιλλερ 61, 11544 Αθήνα

Τηλ.: +30 211 2345864

E-mail: info@hellenicspanishchamber.gr

www.hellenicspanishchamber.gr

CAMARA DE COMERCIO DE ESPAÑA

Ribera de Loira, 12 - 28042 Madrid

Tel.: +34 91 590 69 00

E-mail: csc@cscamaras.es

<https://www.camara.es>

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA DE MADRID

Plaza de la Independencia, 1, 28001 Madrid

Tel.: +34 915 383 500

E-mail : camara@camaramadrid.es

www.camaramadrid.es

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA Y NAVEGACION DE BARCELONA

Avinguda Diagonal, 452, 08006 Barcelona

Tel. : +34 934 169 300

E-mail : cambra@cambra.cat

www.cambrabcn.org

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO DE BILBAO

Calle Alda. Recalde, 50, 48008 Bilbao

Tel. : +34 944 706 500, Fax : +34944436171

E-mail : atencionalcliente@camarabilbao.com / lopd@camarabilbao.com

www.camarabilbao.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO, INDUSTRIA, SERVICIOS Y NAVEGACIÓN DE SEVILLA

Plaza de la Contratación, 8, 41004 Sevilla

Tel.: +34 955 110 898, +34 955 110 922 (internacional), +34 955 110 907

E-mail: mcarmen.navarro@camaradesevilla.com

www.camaradesevilla.com

CAMARA OFICIAL DE COMERCIO E INDUSTRIA Y NAVEGACION DE MALAGA

Cortina del Muelle, 23, 29015 Málaga

Tel.: +34 952 211 673

E-mail: registro@camaramalaga.com

www.camaramalaga.com

CEOE: CONFEDERACIÓN ESPAÑA DE ORGANIZACIONES EMPRESARIALES

Calle de Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel: +34 915 663 400

E-mail: ceoe@ceoe.es

www.ceoe.es

CEIM: CONFEDERACIÓN EMPRESARIAL DE MADRID

Calle de Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel.: +34 914 11 53 17

E-mail: rocio.guemes@ceim.es

www.ceim.es

4. Τραπεζικός τομέας

BANCO DE ESPAÑA (OFICINAS CENTRALES)

Calle de Alcalá, 48, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 385 000, Fax: +34 913 385 487

E-mail: infoweb@bde.es / www.bde.es

INSTITUTO DE CRÉDITO OFICIAL (ICO)

Paseo del Prado, 4, 28014 Madrid

E-mail: ico@ico.es

www.ico.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE BANCA

Paseo de la Castellana, 259-D, 28046 Madrid

Tel.: +34 917 891 311

E-mail: geb@aebanca.es

www.aebanca.es

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

IFEMA

Feria de Madrid, Avda. del Partenón, 5, 28042 Madrid

Tel.: +34 902 221 515 / +34 917 223 000

E-mail: atencionalcliente@ifema.es

www.ifema.es

FIRA BARCELONA

Fira de Barcelona, Av. Reina Mª Cristina, 08004 Barcelona

Tel.: +34 902 233 2000

E-mail: infofira@firabarcelona.com

<https://www.firabarcelona.com>

6. Ξενοδοχεία (ενδεικτικά)

AC HOTEL RECOLETOS

Calle Recoletos, 18, 28001 Madrid

Tel.: +34 914 361 382

E-mail: acrecoletos@ac-hotels.com

www.hotelacrecoletos.com

7 ISLAS HOTEL

Calle Valverde, 14, 28004 Madrid

Tel.: +34 915 234 688

E-mail: reservas@7islashotel.com

www.7islashotel.com

ONE SHOT RECOLETOS 04

Calle Salustiano Olózaga, 4, 28001 Madrid

Tel.: +34 911 820 070

E-mail: recoletos04@oneshothotels.com

www.hoteloneshotrecoletos04.com

APARTAMENTOS BLUME

C. del Conde de Aranda, 3, 28001 Madrid

Tel.: +34 913 608375

E-mail: info@apartamentosblume.com / www.apartamentosblume.com

HOTEL EUROSTARS MADRID TOWER

Paseo de la Castellana, 259 B, 28046 Madrid

Tel.: +34 913 342 700

E-mail: reservations@eurostarsmadridtower.com

www.eurostarsmadridtower.com

NH MADRID PASEO DE LA HABANA

Paseo de la Habana, 73, 28036 Madrid

Tel.: +34 914 430 720 / +34 913 984 639 (reservations)

E-mail: nhabana@nh-hotels.com

www.nh-hoteles.es

INTERCONTINENTAL Hotels & Resorts MADRID

Paseo De La Castellana, 49, 28046 Madrid

Tel: +34 917 007 300 / +34 902 875 730

E-mail: icmadrid@ihg.com

www.intercontinental.com

HOTEL NH COLLECTION MADRID EUROBUILDING

Calle de Padre Damián, 23, 28036 Madrid

Tel: +34 916 008 162 / +34 913 984 438

E-mail: nhcollectioneurobuilding@nh-hotels.com

www.nh-hotels.es

DoubleTree by Hilton Madrid – Prado

C. de San Agustín, 3, Centro, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 60 08 20

E-mail: madridprado@hilton.com

Hotel Vincci Soho

C. del Prado, 18, Centro, 28014 Madrid

Tel.: +34 911 41 41 00

E-mail: soho@vinccihoteles.com

<https://www.vinccisoho.com>

7. Διπλωματικές Αποστολές**REPRESENTACIÓN DE LA COMISIÓN EUROPEA EN ESPAÑA**

Paseo de la Castellana, 46, 28046 Madrid

Tel: +34 914 238 000

E-mail: comm-rep-es-docu@ec.europa.eu

www.ec.europa.eu

8. Χρηματιστήρια και Εθνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς**COMISIÓN NACIONAL DEL MERCADO DE VALORES (CNMV)**

Calle Edison, 4, 28006 Madrid

Tel.: +34 915 851 500, +34 902 149 300

E-mail: international@cnmv.es

www.cnmv.es

BOLSAS Y MERCADOS ESPAÑOLES (BME)

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000 / +34 915 891 306

E-mail: info@grupobme.es

<http://www.bolsasymercados.es>

BOLSA DE MADRID

Plaza de la Lealtad 1, 28014 Madrid

Tel.: +34 917 095 000

E-mail: ibex@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Madrid>

BOLSA DE BARCELONA

Paseo de Gràcia, 19, 08007 Barcelona

Tel.: +34 934 013 555, Fax:+34934013650

E-mail: ibex@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Barcelona>

BOLSA DE BILBAO

Calle Jose Mª Olabarrí 1, 48001 Bilbao

Tel.:+34 944 034400, Fax:+34944034430

E-mail: info@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Bilbao>

BOLSA DE VALENCIA

Carrer d'Isabel la Catòlica, 8, L'Eixample, 46004 València

Tel.: + 34 96 387 0116

E-mail: info@grupobme.es

<https://www.bolsasymercados.es/bme-exchange/es/Bolsa-Valencia>

9. Επιχειρηματικοί Φορείς

CONFEDERACIÓN ESPAÑOLA DE LA PEQUEÑA Y MEDIANA EMPRESA (CEPYME)

Calle Diego de León, 50, 28006 Madrid

Tel.: +34 914 116 161

E-mail: contacto@cepyme.eu

www.cepyme.es

INSTITUTO DE CONTABILIDAD Y AUDITORÍA DE CUENTAS

Calle Huertas, 26, 28014 Madrid

Tel.: +34 913 895 600

<https://www.icac.gob.es>

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CONTABILIDAD Y ADMINISTRACIÓN DE EMPRESAS

Calle Rafael Bergamín, 16 B, 28043 Madrid

Tel.: +34915473756, +34915474465, Fax.: +34915413484

E-mail: info@aeca.es

www.aeca.es

ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE EMPRESAS DE CONSULTORÍA

Calle Monte Esquinza, 34 - 2º B, 28010 Madrid

Tel.:+34 913 080 161, Fax:+34913913593

E-mail: aec@aeconsultoras.com

www.aeconsultoras.com

10. Διεθνείς Οργανισμοί

INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL

Príncipe de Vergara, 154, 28002 Madrid

Tel.: +34 915 903 638, Fax: +34915631263

E-mail: iooc@internationaloliveoil.org

www.internationaloliveoil.org

WORLD TOURISM ORGANIZATION

Calle Poeta Joan Maragall, 42, 28020 Madrid

Tel.: +34 915 678 100

E-mail: info@unwto.org

www.unwto.org

11. Διαδικτυακός Οικονομικός Τύπος

CINCO DIAS: www.cincodias.com

EL ECONOMISTA: www.eleconomista.es

EXPANSION: www.expansion.com